sauna

Suomen Sa… …äsenlehti 2/2016

70 sauna-lehti

Löylyttäret pulppuavat saunomisen iloa

s. 66

Löylynhenki-palkinto Helsinki Sauna Daylle s. 18

Sauna-lehden seitsemän vuosikymmentä s. 18

Rajaportin Saunassa löylyjä 110 vuotta s. 18

CAARA

Mihin ikinä autoa tarvitsetkaan! Caara.fi

Tämä on mun ensimmäinen oma auto. En oikein tiennyt, miten autokauppaan pitäisi mennä, mutta pakkohan mun oli rohkaistua. Mä olen yrittäjä ja liikun työssäni paljon ympäri Suomea. Haluan tulla ja mennä reippaasti eteenpäin. Myös mukavuus on tärkeää ja radio. Ystäviltä kuulin kaikenlaisia kauhutarinoita. Yhdelle oli myyty joku moottoriviallinen auto normaaliin hintaan. Ja siskon kaveri ei kehdannut mennä autokauppaan yksin. Veli vinkkasi mulle caarasta, että se on helppo ja luotettava tapa ostaa auto. Tykkäsin siitä, ettei mun tarvinnut mennä yksin autokauppaan vaan sain kotona rauhassa valita sopivan auton ja keskustella siitä myyjän kanssa puhelimessa. Tämä on ollut hyvä juttu mulle. Auto on alvi vähennyskelpoinen ja takuukin on kuulemma pidempi kuin käytetyillä autoilla yleensä, 12kk. Suosittelen ensimmäisen auton ostajille caaraa vilpittömästi.
– Tiina 44v.

www.caara.fi

SAUNAN OIKEA
LÄMPÖTILA ON
MAKUASIA.
TÄYTTÄ
OLUTTA

SAUNA
III
TÄYTTÄ OLUTTA
- Alc. 4,6% Vol -

OMEGA

Seamaster

AQUA TERRA LADIES

Ω
OMEGA

Oy Osk Lindroos Ab: Mikonkatu 4, 00100 Helsinki, Puh (09) 624 188, www.osk-lindroos.fi

Uusi osoitteemme kesäkuussa 2016: Aleksanterinkatu 46, 00100 Helsinki

Mikonkulta: Mikonkatu 5, 00100 Helsinki, Puh. (09) 628 825, www.mikonkulta.fi

Sauna-lehti sisältö 2/16

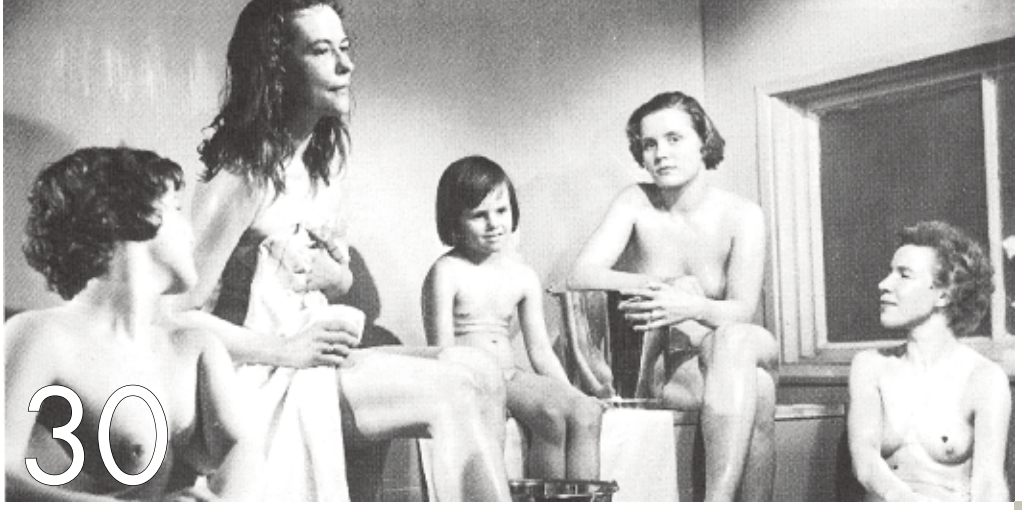

12 .....*Pekka Laaksonen: Sauna-lehdellä on merkitystä*
15 .....*Uutiset*
20 .....*Ministeri Sanni Grahn-Laasonen: Suomalaista saunakulttuuria kannattaa vaalia*
24 .....*Löylynhenki-palkinto Helsinki Sauna Daylle*
30 .....*Sauna-lehden seitsemän vuosikymmentä*
44 .....*Rajaportin 110-vuotiasta saunaa ei ikä paina*
48 .....*Saunomisen innovaatiot:*
- *Harvian pihasauna minimoi mökkimatkan*
- *Helon uutuus: Löyly kuten haluat*
- *Veto-kiuas uudisti ilmeensä*

54 .....*Löylyttäret pulppuavat saunomisen iloa*
58 .....*Tontun koti ja köyhän apteekki – sauna monessa käytössä*
62.....*Keski-Suomi otti saunan matkailun vetonaulaksi*
68 .....*Kevätkokouksessa keskusteltiin*
70.....*Lukijalta: Jussi Niemelä*
72.....*Uudet jäsenet tutustuivat seuraan ja toisiinsa*
74.....*Saunatalon päivään mahtuu paljon*
76.....*Hernesaaren löylymaailma*
79.....*Kustaa Vilkuna: Sauna-sana ja alkuperäisin sauna*
81.....*Uusi nimitysvaliokunta valittu*
88 .....*Kansainvälisen Saunaliiton kuulumisia*
95.....*Yhteystiedot*

Sauna-lehti 70. vuosikerta | www.sauna.fi | ISSN0357-6566

JULKAISIJA
Suomen Saunaseura ry
Vaskiniementie 10
00200 Helsinki
Tj Katariina Styrman
puh. 050 371 8178

PÄÄTOIMITTAJA
Leena-Kaisa Simola
Leka-Viestintä Oy
lehti@sauna.fi
gsm 0500 801 040

VISUAALISUUS JA TAITTO
Klippi Design Management Oy
AD Yrjö Klippi ja Suvi Klippi

PAINATUS
Lönnberg Print & Promo
Painos 10 000 kpl

TOIMITUSNEUVOSTO
Petteri Ormio, pj
Ben Grass
Tiina Kaskiaro
Jarmo Lehtola
Hannu Saintula
Gina Sundgren
Lasse Viinikka

SAUNA-LEHTI 3/2016
ilmestyy lokakuussa
Toimituksellinen aineisto 30.8.
Ilmoitustilan varaukset 21.9. ja aineistot 29.9. mennessä

ILMOITUKSET
Kristian Miettinen
gsm 0400 225 855
aurinia@kolumbus.fi

KANNEN KUVA
Saunaseuran tuoreen nuorjäsenen Sonja Lindströmin kuvasi Elina Manninen

Osoitteen muutokset:
www.sauna.fi

NELJÄ VAIHTOEHTOA, MINKÄ SINÄ VALITSET?

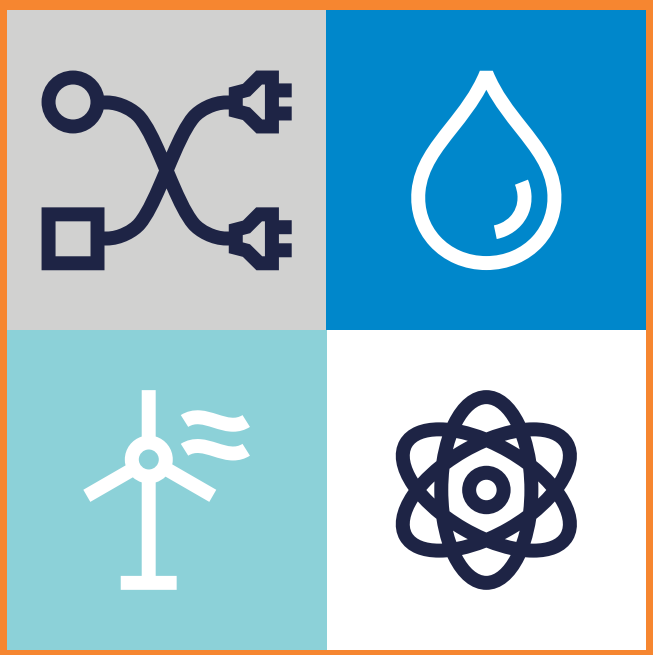

Kun teet sähkösopimuksen Vattenfallin kanssa,
voit valita sähkön tuotantotavan.
Tutustu vaihtoehtoihin osoitteessa vattenfall.fi
tai soita maksutta 0800 191 199 (ma–pe klo 9–16).

VATTENFALL

Saunasta riittää sanottavaa

Tänä keväänä on sauna-asiat ovat olleet hyvin esillä julkisuudessa. Helsinkiin saatiin uusi yleinen sauna Hernesaareen ja seuraavaa odotellaan Jätkäsaareen.

Pop up -ravintolapäivän konseptia sovellettiin myös saunomiseen, ja Helsinki Sauna Daysta tuli todellinen menestys. Tämän vuoden Löylynhenki-palkinnon saaja oli helppo valinta (kts. sivu 24).

Saunasta ja saunomisesta on keskusteltu radiossa useampaan otteeseen ja ihmiset ovatkin ottaneet innokkaasti osaa ohjelmiin.

Entä sitten, saattaa joku tuhahtaa.

Kyllä vain! Nämä tapahtumat ja keskustelut osoittavat selkeästi, miten sauna on nyt yhdistämässä eri sukupolvia. Nuoret ovat löytäneet yleiset saunat ja Helsinki Sauna Dayn osallistujat olivat suurilta osin nuoria aikuisia.

Sauna on ottanut entistä vahvemman aseman myös kaupunkikulttuurissa. Saunoa voi ilman mökkiä ja rantaakin.

Suomen Saunaseuran kampanja satavuotiaiden saunojen löytämiseksi on otettu innolla vastaan. Tavoite löytää sata vanhaa saunaa tulee täyttymään helposti.

Satavuotias pop up -sauna olisi riemullinen eri aikojen saunakulttuurien kohtaaminen.

Tässä viitekehyksessä Sauna-lehden seitsemän vuosikymmentä on hyvin ymmärrettävää ja perusteltua. Lehti on kehittynyt jäsenille suunnatusta tiedostuslehdestä sauna-alan arvostetuksi ja monipuoliseksi aikakauslehdeksi. Toki se on edelleen myös oleellinen viestintäkanava seuran ja jäsenten välillä.

Lehden merkityksestä kertoo sekin, että sekä seuran jäsenet että muut saunan ystävät tarjoavat artikkeleita ja ehdottavat juttuaiheita. Tärkeää on saada asiansa esiin, sillä juttupalkkioita ei juurikaan makseta.

Sauna-lehti toteuttaa seuran toiminnan tarkoitusta edistämällä ja vaalimalla saunakulttuuria. Se tarkoittaa myös konkreettisia tekoja.

Olen päättänyt lehden palstoilla muun muassa edesauttaa sitä, että Suomalaisen saunan päivä kesäkuun toisena lauantaina saadaan viralliseksi liputuspäiväksi. Helsingin yliopiston almanakkatoimisto tekee seuraavan kerran ehdotuksia uusiksi liputuspäiviksi vuonna 2018, jolloin muutos tulisi viralliseen kalenteriin vuonna 2020.

Suomalaisen saunan päivä on jo useiden vuosien ajan ollut teemapäiväkalenterissa eli se on vakiintunut liputuspäivä. Laitetaan liput liehumaan 11.6. Juhlistetaan suomalaista saunaa ja nostetaan päivän merkitystä – tavoitteena virallinen ja yleinen liputus heti, kun se on mahdollista.

Muutaman vuoden odottelu on aika lyhyt hetki tuhatvuotisessa saunakulttuurissa.

Lämmin kiitos Saunaseuran jäsenille, luottamushenkilöille ja muille kumppaneille yhteistyöstänne Sauna-lehden kanssa. Matka jatkuu ja sauna-asiaa riittää!

Leena-Kaisa Simola
Päätoimittaja

Tutkittua tyytyväisyyttä

FIM on suomalainen varainhoitaja, joka tarjoaa yksilöllisiä ja monipuolisia sijoitus- ja varainhoitopalveluja varakkaille yksityisasiakkaille sekä instituutioille. FIM Private Banking tarjoaa vaivattoman tavan kasvattaa varallisuuttasi aktiivisesti ja pitkäjänteisesti ilman, että sinun tarvitsee kantaa huolta sijoitussalkkusi hoidosta.

Asiakkaistamme 97 % on tyytyväisiä FIM Private Bankingiin. Annamme takuun tyytyväisyydellesi, kysy lisää yksityispankkiiriltamme.

Varaa aika tapaamiseen asiakaspalvelu@fim.com tai soita (09) 6134 6250.

Lähde: FIM Asiakastyytyväisyys- ja uskollisuustutkimus 2015, Taloustutkimus Oy. Palveluntarjoajat: FIM Sijoituspalvelut Oy ja FIM Varainhoito Oy

FIM | Private Banking & Instituutiot | puh. 09 6134 6250 | fim.com

FIM

Johtokunnan jäsen,
Sauna-lehden toimitusneuvoston puheenjohtaja

Kuva: Rami Salle/Keksi

70 vuotta on hyvä alku

Nyt vietämme Sauna-lehden juhlavuotta, sillä menossa on lehden 70. vuosikerta. 1940-luvun alussa seura oli tosin julkaissut jo muutamia irrallisia jäsentiedotteita ja joululehtiä. Lehden historiaa käsitellään laajasti tässä juhlanumerossa. Minun tehtäväni toimitusneuvoston puheenjohtajana on pohtia aikaa tästä eteenpäin.

Lehden ensimmäiset numerot käsittelivät paljolti saunan terveysvaikutuksia ihmiskehoon ja -mieleen, sillä seuran perustajajäsenet olivat pääosin lääkäreitä. Juttujen lukukokemus oli kuitenkin rento ja arjen muista huolista erottava. Se on ollut lehden päätarkoitus koko historian ajan. Kun itse liityin Saunaseuraan 1997, oli Sauna-lehti yöpöydän luetuin nide kaiken ammattisisällön ja itsensä kehittämisen teosten joukossa. Sauna-lehden jutut ovat aina olleet sopivalla tavalla ”outoja” ja auttaneet irtautumaan arjesta.

Ihmisten tarve irtautua arjesta ei häviä koskaan.

Nykyisen toimitusneuvoston aikana olemme pohtineet paljon lehden merkitystä, tulevaisuutta ja juttujen linjaa. Olemme halunneet pitää sisällön koko ajan kepeänä, mutta sauna-asioihin liittyen informatiivisena kuten se alussakin oli. Sitä linjaa tulemme jatkamaan, vaikka lehti on tänä päivänä erittäin ammattimaisesti toimitettu, kokemukseltaan laadukas ja ilmoituksillaan haastaa minkä tahansa kaupallisen aikakauslehden.

Juhlalehden suunnittelun yhteydessä mietimme saamaamme palautetta kuten tapanamme on. Totesimme itse, että tarvitsemme lisää jäsenien omia autenttisia saunakokemuksia muiden luettavaksi. Nykyinen yli 4 200 henkilön jäsenmäärä mahdollistaa laajan kosketuspinnan Suomen ja koko maailman saunakulttuuriin, kehon ja mielen rentoutusilmiöihin. Päätimme aktivoitua pyytääksemme lisää lehteen juttuja yhä laajemmalta porukalta. Se on ainoa tae pitää sisältö monimuotoisena ja riittävän ”outona”.

Kun esittelimme Sauna-lehteä Mökkimessuilla huhtikuussa, minulta kysyttiin lavalla, kuinka kauan Sauna-lehti tulee ilmestymään. Vastasin, että ikuisesti. Uskon siihen vahvasti, sillä ihmisen tarve rentoutua ja irtautua arjesta ei tule koskaan poistumaan. Kun juhlimme nyt lehden 70-vuotista taivalta, olemme vasta aivan alussa. Tervetuloa kehittämään lehden sisältöä omalla vahtivuorollanne ja kertokaa omista saunakokemuksistanne lehden muille lukijoille!

Petteri Ormio

Teksti Leena-Kaisa Simola
Kuvat Seppo Pukkila

Saunaseuran kunniajäsen, professori Pekka Laaksonen:

Sauna-lehdellä on merkitystä

– Lehtemme on kulttuuriaarre ja Saunaseuran jäsenten aktiivisuus näkyy myös lehden sivuilla, Pekka Laaksonen sanoo.

– Sauna-lehti on koko ilmestymisensä ajan kertonut sekä ajankohtaisista asioista että kirjannut saunakulttuurimme historiaa. Kun lehtemme täytti viisikymmentä vuotta, julkaisimme pienen antologian. Luin silloin vuosikerrat läpi ja ymmärsin, millainen kulttuuriaarre lehtemme on.

Näin sanoo Saunaseuran kunniajäsen Pekka Laaksonen. Hän ollut seuran jäsen 40 vuotta ja mukana monissa luottamustoimissa, muun muassa johtokunnassa ja Sauna-lehden toimitusneuvostossa.

– Sauna-lehdessä on eri vuosikymmenillä julkaistu todella mielenkiintoisia juttuja ja lehti on ollut aina hyvin toimitettu. Lehteä on uudistettu silloin tällöin, mutta edellisiä vaiheita suuremmin kritisoimatta, Pekka Laaksonen toteaa.

– Saunaseuran toiminnassa on alusta alkaen ollut mukana aktiivisia kulttuurin, tekniikan ja lääketieteen tutkijoita ja tuntijoita, jotka ovat omilla teksteillään pitäneet lehden ajankohtaisena.

Pekka Laaksonen muistelee, miten hän ensimmäisen kerran astui Saunaseuraan yhdessä Kustaa Vilkunan ja Harald Teirin kanssa.

– Oli tarkoitus viritellä tutkimushanketta, johon toivottiin Kansanrunousarkistoakin mukaan. Huumori, asiantuntemus, yhteiskunnallinen vireys ja toimeliaisuus olivat ensimmäiset tuntemukset paikan hengestä. Kyllä se henki huokuu edelleenkin Vaskiniemen lauteilla.

Laaksosen mukaan viime vuosina on hienolla tavalla kerrottu myös kansainvälisistä asioista.

– Maailmalla kiertäneet saunalähettiläämme ovat kirjoittaneet mielenkiintoisia juttuja, miten eri kulttuureissa saunotaan ja miten meidän pieneen nokiotsaamme siellä suhtaudutaan.

Sauna pitää aktiivisena

Pekka Laaksosen mukaan saunaan liittyvät asiat ovat viime aikoina olleet esillä entistä voimakkaammin.

– Saunaseuran aktiivinen toiminta on varmasti osaltaan vaikuttanut tähän kehitykseen. Saunaseuran ja -lehden tehtävänä on vaalia saunaaatetta silloinkin, kun se ei ole muuten vahvasti esillä, Pekka Laaksonen sanoo.

– On hyvä, että perinteistä pidetään huolta ja myös tutkimuksia jatketaan. Esimerkiksi satavuotiaiden saunojen kartoittaminen on mainio hanke.

– Ja Sauna-lehdessä riittää kirjoitettavaa, sillä saunominen on niin kuin muutkin kulttuuriin liittyvät asiat – näkökulmia riittää. Saunaseurassa on ollut ja on edelleen aktiivista väkeä. Se näkyy myös lehden sivuilla.

Pekka Laaksonen nimeää Sauna-lehden artikkeleista yhdeksi suosikikseen Alpo Reinikaisen kirjoittaman muisteluksen ”Autio talo, nukkuva sauna”. Hänen mukaansa se osoittaa todellista sauna-aatteen ymmärrystä ja puhuttelee lukijaa hyvällä ja hellällä tavalla. Juttu on viereisellä sivulla.

Professori Alpo Reinikainen

Autio talo, nukkuva sauna

Kymmenen vuotta sitten tilalle vei kärritie. Sitä ei päässyt autolla. Oli käveltävä kiveltä kivelle ja pantuja pitkoksia pitkin. Nyt autotie johtaa pihalle asti. Pysäytämme kuitenkin kujan suuhun. Mutta paikka näyttää autiolta. Piharuoho on kasvanut pitkäksi. Pihapolut ovat heinettyneet. Pönkkä on pantu tuvan ovelle. Ruutuja on heitelty rikki. Kaivon kannen läpi kasvaa horsmia. Ne kukkivat kauniisti.

Päivä paistaa niin kuin kymmenen vuotta aikaisemminkin. Pihalta näkyvät silmän kantamattomiin siintävät metsät ja hopeiset vedet toinen toisensa takana niin kuin kymmenen vuotta aikaisemminkin. Mutta kaikkialla vallitsee liikahtamaton hiljaisuus - kuolemanrauha.

Katseeni kiertää. Läävän katto on lumen painama. Riihen ovi on rempallaan. Mutta saunan pieni musta silmä katsoo ystävällisesti ja kutsuvasti. Se vetää minua puoleensa.

Astun heinettynyttä saunapolkua. Tunnen selvästi, että vaikka elämä on talossa päättynyt ja kaikki on lopullisesti kuollutta, niin sauna on jäänyt vielä henkiin, ikään kuin nukkumaan ja odottamaan kylpijää. Siinä se on: nokiotsa, turvenuttu ottamassa minut vastaan. Avaan natisevan oven. Pitkä aika on kulunut siitä, kun saunassa on viimeksi kylvetty, mutta sieraimia hivelevä vahva savun tuoksu on vielä tallella.

Saunan henki ja sielu on ottanut minut vielä syliinsä. Autio tupa on torjuva, kylmä, kohtalonlyömä; kynnyksen yli ei tee mieli astua. Mutta saunasta henkii lämmin vastaan. Se kutsuu kulkijaa hiljentymään karuun hartauteensa.

Saunan ei tarvitse olla edes lämmitetty kun se vaikuttaa ihmiseen. Riittää kun hiljentyy muutamaksi hetkeksi istumaan lauteen nenälle tai penkin päähän ja antaa turhien kiireiden ja ajatusten purkautua mielestä...

Huomaan istuvani penkillä ikkunan poskessa. Päivän paiste lankeaa ikkunasta polvilleni, lattialle, lauteille johtaville portaille. Seinät ja laki vetäytyvät mustaan rajattomuuteensa. ''Kiukoo musta mulleroinen" katsoo minua suu hymyssä.

Vieressäni mourottaa musta löylykappa odottaen ottajaansa. Otan sen käteeni; taidokkaasti tehty, laita yhtä närettä, korva käden ottava, katajavanteet tappien varassa, honkapohjassa viisisoppi - onnen merkki... Jotkut kymmenen vuoden takaiset elävät kauniit kuvat kulkevat mielessäni. Sitten nekin loittonevat. En malta nousta, en lähteä... Havahdun pihalta kuuluvaan lapsen huutoon: ''Lähetään poes" .

Alpo Reinikainen

AUTIO TALO,

NUKKUVA SAUNA

Kuva: Esko Mäkelä

Kymmenen vuotta sitten tilalle vei kärritie. Sitä ei päässyt autolla. Oli käveltävä kiveltä kivelle ja pantuja pitkoksia pitkin. Nyt autotie johtaa pihalle asti. Pysäytämme kuitenkin kujan suuhun. Mutta paikka näyttää autiolta. Piharuoho on kasvanut pitkäksi. Pihapolut ovat heinettyneet. Pönkkä on pantu tuvan ovelle. Ruutuja on heitelty rikki. Kaivon kannen läpi kasvaa horsmia. Ne kukkivat kauniisti.

Päivä paistaa niin kuin kymmenen vuotta aikaisemminkin. Pihalta näkyvät silmän kantamattomiin siintävät metsät ja hopeiset vedet toinen toisensa takana niin kuin kymmenen vuotta aikaisemminkin. Mutta kaikkialla vallitsee liikahtamaton hiljaisuus – kuolemanrauha. Katseeni kiertää. Läävän katto on lumen painama. Riihen ovi on rempallaan. Mutta saunan pieni musta silmä katsoo ystävällisesti ja kutsuvasti. Se vetää minua puoleensa.

Astun heinettynyttä saunapolkua. Tunnen selvästi, että vaikka elämä on talossa päättynyt ja kaikki on lopullisesti kuollutta, niin sauna on jäänyt vielä henkiin, ikään kuin nukkumaan ja odottamaan kylpijää. Siinä se on: nokiotsa, turvenuttu ottamassa minut vastaan. Avaan natisevan oven. Pitkä aika on kulunut siitä, kun saunassa on viimeksi kylvetty, mutta sieraimia hivelevä vahva savun tuoksu on vielä tallella.

Saunan henki ja sielu on ottanut minut vielä syliinsä. Autio tupa on torjuva, kylmä, kohtalonlyömä; kynnyksen yli ei tee mieli astua. Mutta saunasta henkii lämmin vastaan. Se kutsuu kulkijaa hiljentymään karuun hartauteensa. Saunan ei tarvitse olla edes lämmitetty kun se vaikuttaa ihmiseen. Riittää kun hiljentyy muutamaksi hetkeksi istumaan lauteen nenälle tai penkin päähän ja antaa turhien kiireiden ja ajatusten purkautua mielestä...

Huomaan istuvani penkillä ikkunan poskessa. Päivän paiste lankeaa ikkunasta polvilleni, lattialle, lauteille johtaville portaille. Seinät ja laki vetäytyvät mustaan rajattomuuteensa. ''Kiukoo musta mulleroinen'' katsoo minua suu hymyssä. Vieressäni mourottaa musta löylykappa odottaen ottajaansa. Otan sen käteeni; taidokkaasti tehty, laita yhtä närettä, korva käden ottava, katajavanteet tappien varassa, honkapohjassa viisisoppi – onnen merkki... Jotkut kymmenen vuoden takaiset elävät kauniit kuvat kulkevat mielessäni. Sitten nekin loittonevat. En malta nousta, en lähteä... Havahdun pihalta kuuluvaan lapsen huutoon: ''Lähetään poes''.

38

Artikkeli julkaistu Sauna-lehdessä 2/1991 Esko Mäkelän ottaman kuvan kera.

LÖYLY

LÖYLY TARJOAA UPEITA ELÄMYKSIÄ JA LÄMPIMIÄ HETKIÄ YMPÄRI VUODEN.

Kesäpäivistä kelpaa nauttia upeilla terasseilla ja saunat ovat kuumana joka päivä.

Kertalämmitteinen savusaunamme ja perinteinen puusaunamme on avoinna joka päivä klo 13-22 (ti klo 16 alkaen).

Saunoista pääsee vilvoittelemaan terassille ja uimaan mereen ympäri vuoden.

Kahden tunnin saunavuoro 19€/hlö. Lisätunnit 10€/tunti.

Löylyssä on lämpimänä myös aamusauna keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 7.30-9.30. Aamusaunan hinta on 19€/hlö.

Hinnat sisältävät pyyhkeen, pefletin ja pesuaineet.

SUN – SEA – SAUNA

Löyly @helsinkisauna

HERNESAARENRANTA 4 - 09 6128 6550 - WWW.LOYLYHELSINKI.FI

Ilmianna satavuotias sauna – teet kulttuuriteon!

Oletko ottanut löylyä satavuotiaassa saunassa tai tiedätkö niin vanhan saunan olevan edelleen käytössä jossain?

Suomi täyttää ensi vuonna sata vuotta ja Suomen Saunaseura 80 vuotta. Yhteisen juhlavuoden kunniaksi seura kerää tietoa saunoista, jotka ovat olleet jatkuvassa käytössä vähintään vuodesta 1917 eli koko Suomen itsenäisyyden ajan. Projekti on osa Suomen itsenäisyyden juhlavuoden virallista ohjelmaa.

Satavuotiaita saunoja koskeva aineisto tulee muodostamaan arvokkaan materiaalin suomalaisen saunan historian ja saunakulttuurin tutkijoille.

Keräykseen voi osallistua täyttämällä saunaa koskevat tiedot seuran kotisivuilla:

http://www.sauna.fi/suomen-satavuotiaat-saunat/

Tietoja kerätään syyskuun loppuun asti.

Suomalaisen saunan päivä 11.6. kutsuu löylyyn

Kesäkuun toisena lauantaina vietetään taas Suomalaisen saunan päivää. Sen kunniaksi Saunaseuran jäsenet voivat saunoa Vaskiniemessä ilmaiseksi.

Samalla juhlistetaan Löylynhenki-palkintoa sekä 70-vuotiasta Sauna-lehteä.

Liput myös liehumaan: Suomalaisen saunan päivä on vakiintunut liputuspäivä, joka toivottavasti muuttuu pian viralliseksi. ❖

Sauna Grand Prix Ikaalisten Toivolansaaressa

SAUNA GRAND PRIX by salvos

Tänä kesänä järjestetään ensimmäisen kerran Sauna Grand Prix, jonka innoittajana on ollut Teuvalla järjestetyt saunojen kokoontumisajot. Teuvalla vedetään tänä vuonna henkeä, joten Sauna Grand Prixin tapahtumajärjestäjän Antero Miikkulaisen mukaan uudelle tapahtumalle on selvä tilaus.

Sauna Grand Prix järjestetään heinäkuun kolmantena viikonloppuna samaan aikaan Ikaalisten perinteisten Saunavestivaalien kanssa. Tapahtumien uskotaan tukevan toisiansa.

Sauna Grand Prix -nimi tulee saunojen palkitsemistilaisuudesta. Nimi velvoittaa myös pitämään yllä korkeaa tasoa. Tapahtuman sisäänpääsy ja ohjelma ovat ilmaisia, mutta lunastamalla rannekkeen pääsee saunomaan. Samalla voi äänestää mielestään parasta saunaa kolmessa eri kategoriassa: Parhaat löylyt, Kaunein sauna ja Innovatiivisin sauna. ❖

www.saunagp.fi

Luuri kiinni ja saunaan

● Mökki ja sauna kuuluvat yhteen, mutta ei some ja sauna. Tämä selvisi Harvian keväällä tekemässä tutkimuksessa siitä, mikä vie saunomaan monta kertaa viikossa, mitä saunassa tehdään ja mikä on olotila saunomisen jälkeen. Vastaajina oli toista tuhatta suomalaista.

Mökkeily ja saunominen kuuluvat yhteen lähes poikkeuksetta. Moni hakee saunasta apuja jumittuneisiin lihaksiin. Naisista kolmannes tekee saunassa kauneudenhoitoon liittyviä asioita. Aamusauna ei herättele – vain seitsemän prosenttia innostuu saunomaan heti herättyään.

Digitalisaatio ei kuulu saunomiseen. Totaalisen kiellon älypuhelimen käytölle saunassa antoi 84 prosenttia vastaajista. Musiikkiesityksetkään eivät innosta saunojia, 73 prosenttia sanoo saunamusiikille ei kiitos. Televisio oli 84 prosentille vastaajista turha kapistus saunan yhteydessä.

Sen sijaan vastaajista romantiikan virittelyyn saunaa käyttää joka kolmas.

Nyt on myös todistettu, että sauna tekee onnelliseksi. Vastaajista 82 prosenttia kertoi olevansa onnellisia nimenomaan saunomisen jälkeen. ❖

Grillikodassa myös sauna

● Kota & Miehet Oy:n valmistamassa kodassa voi sekä saunoa että grillata, kun pyöreän grillitilan kyljessä on löylyhuone.

Kota valmistetaan pohjoisen tiukkasyisestä männystä. Se toimitetaan elementteinä, jossa on kattohuovatkin valmiina. Kota on nopea pystyttää.

Toimitukseen kuuluu täydellinen grillauspaketti ja sauna, jossa on Harvian kiuas, vesisäiliö ja eristetty piippu.

Kota ja Miehet on Pasi Särkelän ja Janne Jaakkolan omistama yhtiö, jonka kotipaikka on Pudasjärvi ja toimialueena koko Suomi. ❖

www.kotamiehet.com

Aitokiuas laajentaa elementtirakenteista konseptiaan

● Perinteikkään, kertalämmitteisen Aitokiukaan mallit AK-47 ja AK-57 ovat aina koostuneet elementeistä, jotka on voinut helposti koota omatoimisesti. Elementtirakenteisten kiukaiden konsepti jatkuu AK-110 -mallista, joka tulee markkinoille mahdollisesti jo loppuvuodesta. Suurempien mallienkin kokoamiseen on luvassa helpotusta.

Aitokiuas on Kota- ja Narvi-brändien ohella raumalaisen Narvi Oy:n tuote, jonka kehittämiseen yritys suhtautuu erityisellä pieteetillä. Yhtiö suunnittelee ja valmistaa kaikki tuotteensa Suomessa.

Parin tunnin oikeaoppisen lämmityksen ja käytön jälkeen pienempikin Aito-kiuas antaa löylyjä seuraavanakin aamuna. ❖

www.narvi.fi

Mikä on saunan henki

● Miten mystinen, myyttinen ja pyhä sauna oikein on? Siitä ottaa selvää Saunan Henki -kirja (Kirjapaja), joka kertoo saunan pyhyydestä ja saunomisen hyvää tekevästä vaikutuksesta. Suomi on täynnä sydämellä kerrottuja saunatarinoita. Kirjassa kerrotaan niistä muutamia ja avataan kokemuksia saunan pyhyydestä.

Kirjassa vuorottelevat asia-artikkelit, kokemuskertomukset, runot ja rukoukset. Niin ikään puhutaan saunan pyhyydestä kansanperinteessä, ruumiin teologiasta, Raamatun puhdistautumisrituaaleista ja saunan vaikutuksesta psyykeen. Kun ruumis puhdistuu ja rentoutuu syvästi, jotain tapahtuu sielullekin.

Kirjoittajia ovat mm. Liisa Enckell, Pauliina Kainulainen, Marja Kuparinen, Samuli Mäkisalo, Wille Riekkinen, Esa Ruuttunen ja Jaana Räntilä sekä kirjan toimittaja Aino-Kaarina Mäkisalo.

Mielenkiintoista luettavaa löytyy kaikille saunan ystäville. Kirjaa voi ostaa mm. **verkkokaupasta www.kirjapaja.fi**, ovh. 32,90 ❖

Uudet jäsenhakemukset elokuussa

● Saunaseuraan otetaan uusia jäseniä tänä vuonna vielä toisen kerran eli syyskuussa pidettävässä johtokunnan kokouksessa. Jäsenhakemus ehtii tähän käsittelyyn, kun allekirjoitettu hakemus on toimitettu seuralle elokuun aikana joko jättämällä se kassalle tai postittamalla.

Hakemuksen voi tulostaa nettisivuilta **http://www.sauna.fi/saunaseura/jasenyys-3/jasenyysinfo/** tai pyytää kassalta. ❖

Saunatalon kesän aukioloajat

● Kesätauko alkaa juhannusaattona 24.6.2016 ja saunatalo aukeaa jälleen tiistaina 2.8.2016.

● Kesäkuun ja elokuun lauantait ovat jaettuja saunapäiviä. ❖

Qlik

Mielenrauhaa joka hetki

Qlik kertoo liiketoimintasi tilannekuvan heti löylyjen jälkeen

www.qlik.com

Perhesaunoille jatkoa

Seuran johtokunta päätti yksimielisesti, että perhesauna-kokeilusta saadun palautteen perusteella ne saavat jatkoa.

Perhesauna järjestetään kerran tulevalla syyskaudella ja toisen kerran ensi keväänä. Perhesaunan päivänä on sunnuntai, jonka jälkeisenä maanantaina saunatalo on suljettu. Näin vältetään saunojen ylilämmitys ja varmistetaan säännöllinen lepoaika.

Syksyn perhesauna on 2.10. klo 12–18. Kevätkauden päivämäärä ilmoitetaan myöhemmin. ❖

Poika saunaan

Pikkuleijonat voittivat upeasti alle 18-vuotiaiden jääkiekon MM-kultaa keväällä USA:ssa. Joukkueen Team Managerina toimi Hannu Saintula, Saunaseuran johtokunnan ja Sauna-lehden toimitusneuvoston jäsen. Totta kai ”poika” pääsi Vaskiniemeen ja on tässä menossa kolmosen löylyihin. ❖

Saunologiasta vinkkejä saunan suunnittelun

Lassi A. Liikkasen mukaan Suomessa on liikaa huonoja saunoja. Niitä ei kannata rakentaa enempää. Suomessa on kylliksi saunatietoa paljon parempiin suosituksiin. Se pitää vain Liikkasen mukaan saada kaiken kansan saavutettavaksi. Niinpä hän kirjoittaa saunologia.fi-sivustolle Elämyksellinen saunan suunnittelu -blogeja viikoittain. Hän on tuore saunaintoilija, mutta pitkän linjan suunnitteluammattilainen.

Sivuston ensisijainen kohderyhmä ovat omakoti- ja mökkiasukkaat, jotka haluavat parantaa omia saunojaan. Toissijaisesti sivusto palvelee ammattisuunnittelijoita ja elämyspalveluiden tuottajia, joiden vastuulla ovat asiakkaiden saunaelämykset. ❖

www.saunologia.fi

Sävyä kiukaan taustalevyyn

Tikkurila takka- ja palomuurimaali on tarkoitettu kiviainespintaisille sisäseinille, joiden lämpötilat voivat nousta normaalia korkeammiksi. Vesiohenteinen, täyshimmeä Muuri antaa takoille, palomuureille ja kiukaan taustalevyille näyttävän pinnan. Maalin huokoinen rakenne on hengittävää ja vesihöyryä läpäisevää.

Tuote sopii sekä käsittelemättömien että aiemmin käsiteltyjen pintojen maalaamiseen.

Muurin väreinä ovat sävyttämätön valkoinen ja kahdeksan hillittyä sävyä. Sävytettynä takka- ja palomuurimaalin lämmönkesto on 180 astetta ja sävyttämättömänä 300 astetta kuivaa lämpöä. Muuri kuuluu M1-luokkaan. ❖

www.tikkurila.fi/ammattilaiset/muuri

Ekberg Catering tekee jokaisesta tilaisuudesta erityisen

Me Ekbergillä hemmottelemme asiakkaita työksemme.
Oli kyseessä yksityiset juhlat tai yritystilaisuus, pienelle tai isolle porukalle,
rennosti tai juhlavasti – me teemme jokaisesta tilaisuudesta erityisen.

Vuosikymmenten kokemuksella ja modernilla otteella järjestämme kaiken
tarjoilua ja juhlatilaa myöten juuri niin kuin haluat, budjettisi ja toiveittesi mukaan.
Sinä olet meille tärkeä. Keskity siis nauttimaan tilaisuudestasi,
jätä järjestelyt meille.

Ekberg
1852

Ota yhteyttä: **catering@ekberg.fi** | **puh. 09 6811 860** | **www.ekberg.fi**

Teksti Leena-Kaisa Simola
Kuvat Laura Kotila ja Sakari Piippo

Ministeri Sanni Grahn-Laasonen

Suomalaista *saunakulttuuria* kannattaa vaalia

– Suomalaisuus on yksi tärkeimmistä aarteistamme, mutta se ei ole kiveen hakattu ja muuttumaton asia, sanoo opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (kok).
Kiireiden keskellä ministerillekin sauna on paras paikka rentoutua.

Sanni Grahn-Laasosen mukaan kulttuurista on lukemattomia erilaisia määritelmiä eikä kukaan voi määritellä, mikä on aitoa ja mikä epäaitoa kulttuuria.

– Useimmiten kulttuurilla ymmärretään taiteita, mutta se on paljon muutakin. Kulttuuriin kuuluu jatkuva pyrkimys luoda uusia ideoita ja jättää oma jälki maailmaan. Toisaalta siihen kuuluu myös vuosisatojen aikana rakennettu henkinen perintö eli kulttuuriperintö. Molemmat ovat tärkeitä, Grahn-Laasonen sanoo.

– Yksi tapa ymmärtää asia on ajatella, että aito on alkuperäistä. Haasteena on kuitenkin määritellä, mikä on alkuperäisin! Toinen tapa on ajatella, että aitoa on se, minkä suuri joukko suomalaisia kokee arvokkaaksi tai tärkeäksi. Kulttuuri muuttuu aikojen saatossa aivan kuten me ihmisetkin.

Grahn-Laasosen mukaan historialla ja perimällä on suuri merkitys oman kulttuurimme kehittymiseen.

– Historia on tärkeää, katsottiinpa asiaa sitten kansakunnan näkökulmasta tai vaikka henkilökohtaisen elämän kannalta. Täytyy tietää, mistä olemme tulleet, minkälaisissa oloissa aiemmat sukupolvet ovat eläneet ja mitä tapoja heillä on ollut. Kansakunta ja sen eri ryhmät muovautuvat kulttuurisen perimän kautta ja jokainen sukupolvi vie kehitystä siltä pohjalta eteenpäin.

– Kulttuuriperintö antaa meille juuret, joiden avulla pysymme pystyssä silloinkin, kun maailma on tuulinen.

Omaleimaisuus on vahvuus

Sanni Grahn-Laasonen sanoo, ettei hän ole kulttuurin puolesta huolissaan.

– Kulttuuri kehittyy aina luovien ihmisten toimesta. Kun yhteiskunta on nykyisin aiempaa monimuotoisempi ja moniarvoisempi, kehittymisen vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia on aiempaa enemmän.

– Sen sijaan kulttuuripolitiikassa huolta synnyttää sama asia kuin kaikkialla muuallakin: taloutemme tila ja sen kehitysnäkymät. Nykyinen hallitus ei ole tehnyt leikkauksia kulttuuriin. Silti jatkossa joudutaan katsomaan tarkkaan, mihin resurssit riittävät ja miten niitä jaetaan. On varmistettava, että pystymme hyödyntämään pienemmät resurssit tehokkaammalla ja vaikuttavammalla tavalla.

– Kulttuurielämämme on aiempaa kansainvälisempi ja toimimme globaalissa ympäristössä. Se ei →

"Suomi ja suomalaisuus muuttuvat eikä sitä pidä pelätä."

– Sauna voi olla jatkossakin osa Suomen brändiä. Uusia tuoreita merkityksiä saadaan yhdistelemällä yllättäviäkin asioita, Sanni Grahn-Laasonen sanoo.

Sanni Grahn-Laasosen mukaan saunakulttuuri liittyy erityisesti paikalliskulttuureihin. – Siksi sen tukeminenkin on luontevinta paikallisella tasolla.

kuitenkaan tarkoita, että kansallisen kulttuurin ja kulttuuriperintömme merkitys vähenisi. On entistä tärkeämpää, että tunnistamme omat voimavaramme, arvomme ja tavoitteemme sekä toimimme myös kansainvälisessä toimintaympäristössä niiden pohjalta. Omaleimaisuus on vahvuus. Se on nähty usein, kun katsotaan vaikkapa sitä, millaiset kulttuurin tekijät ja tuotteet saavat maailmalla myönteistä huomiota.

Sanni Grahn-Laasonen muistuttaa, että digitaalisuus on tätä päivää ja vielä enemmän tulevaisuutta.

– On hyvä miettiä, mitä kaikkea digitaalisuus merkitsee myös kulttuurin ja kulttuuripolitiikan kannalta. Kulttuuriperintöaineistoja on digitalisoitu jo varsin mittava määrä. Se lisää niiden saatavuutta kansalaisten kannalta. Jatkossa digitaalisuutta hyödynnetään taide- ja kulttuuripalvelujen tuottamisessa ja välittämisessä aiempaa enemmän. Ja onhan esimerkiksi peliteollisuuden nousu mahdollistunut digitaalisuuden myötä – se on uutta audiovisuaalista kulttuuria!

Eroon kulttuurin jaottelusta

Suomessa puhutaan usein kansankulttuurista ja korkeakulttuurista. Sanni Grahn-Laasosen mukaan tällaisesta jaottelusta olisi syytä päästä eroon.

– Jaottelun perinne on vahva ja kyllä se varmaan säilyy jossain muodossa myös jatkossa monien ajatuksissa. Hallitukselle tärkeää on kuitenkin kulttuurin saavutettavuus, eli se, että jokaisella olisi pääsy taide- ja kulttuurielämyksiin. Tätä tuemme kulttuurin kärkihankkeiden kautta, ja yksi keskeinen ryhmä on lapset.

– Voi kysyä, onko populaarikulttuuri tämän päivän kansankulttuuria. Eron tekeminen on entistä vaikeampaa, sillä yhä useampi klassisen taiteen alueella toimiva taiteilija toimii myös populaarikulttuurin alueella, ja päinvastoin.

Saunominen on monille hiljentymisen ja mietiskelyn vastine.

Sauna ansaitsee arvonsa

Sanni Grahn-Laasonen sanoo saunakulttuurin olevan kiinteä osa suomalaisuutta.

– Se on myös yksi niitä omaleimaisuuteemme liittyviä asioita, joista Suomi noteerataan maailmalla. Se ansaitsee sen mukaisen arvon ja huomion.

– Saunominen merkitsee suomalaisille monia asioita. Se on osa yhteistä elämäntapaamme ja kulttuuriamme riippumatta siitä, miten paljon itse harrastaa saunomista. Saunominen on monille tapa rentoutua. Monille se on jopa eräänlainen vastine erilaisille mietiskelyn, hiljentymisen ja jopa pyhän kokemisen tavoille.

Sanni Grahn-Laasonen saunoo itse aina, kun se on mahdollista.

– Kesämökin saunan löylyjä ei voita mikään. Sauna on myös paikka rentoutua – paras sellainen.

Sauna ei Suomesta katoa

Sanni Grahn-Laasonen painottaa, että suomalaista saunakulttuuria, kuten muitakin kulttuurisiin tapoihimme ja kulttuuriperintöön liittyviä asioita, kannattaa vaalia ja edistää itsetietoisena niiden arvosta ja merkityksestä.

– Toisaalta tulee olla avoin uusille aloitteille ja vaikutteille. On vaikea nähdä tulevaisuutta, jossa saunominen katoaisi suomalaisesta elämänmuodosta.

– Joskus varoitellaan siitä, ettei ”Suomi-brändin” markkinoinnissa pitäisi tukeutua aina samoihin ja itsestään selvinä pidettyihin asioihin. Sauna on varmaan yksi tällainen. Tämä ei kuitenkaan merkitse, ettei sauna ja saunominen voisi olla osa maabrändiämme myös jatkossa. Uudet tuoreet merkitykset varsinkin mielikuvissa syntyvät usein yllättäviltä kuulostavien asioiden yhdistelystä toisiinsa.

– Kansallinen kulttuuriperintö on arvokasta itsemme ymmärtämisen ja kulttuurisen elämän kehittymisen kannalta. Meille kansallinen kulttuuriperintö tarkoittaa suomalaista kulttuuriperintöä.

– Suomalaisuus on siten yksi tärkeimmistä aarteistamme, mitä meillä on. Suomalaisuuteen sisältyy kaikkien suomen kansalaisten osallisuus ja panos yhteiskunnassamme, olipa heidän taustansa mikä tahansa. Suomalaisuus ei ole kiveen hakattu ja muuttumaton asia – eikä ole koskaan ollutkaan. Maailma muuttuu ja Suomi ja suomalaisuus sen mukana. Tätä ei pidä pelätä. ❖

BWT

Bio Water Technique

Mullistava saunakokemus

Helo BWT:n avulla voit nauttia useista saunaelämyksistä yhdellä ainoalla kiukaalla. Nerokkaan suunnittelutyön tuloksena syntyi tämä innovatiivinen ratkaisu, joka takaa maksimaalisen saunanautinnon energiatehokkaasti minimaalisilla CO2-päästöillä.

SAATAVILLA ELOKUUSSA 2016 RAUTA- JA TUKKUKAUPOISTA KAUTTA MAAN

helo

REWARD YOURSELF

Lue lisää Helosta
www.helo.fi

Helo Oy Tehtaankatu 5-7 11710 Riihimäki
+358 207 560 300

Teksti Leena-Kaisa Simola
Kuvat Olli Urpela ja Helsinki Sauna Day

Löylynhenki-palkinto 2016 Helsinki Sauna Daylle

Kaupunkikulttuuri sai uuden saunatapahtuman

Maaliskuussa järjestetty Helsinki Sauna Day on jatkoa yhteisölliselle kaupunkikulttuurille. Erilaiset saunat saivat vieraikseen yli 1 500 löylyn ystävää ja siitä alkoi uusi perinne: lokakuussa saunotaan seuraavan kerran näissä merkeissä.

Monet tuntevat jo kaupunkilaisten yhteiset ravintola- ja siivouspäivät sekä monta muuta yhteisöllistä tapahtumaa. Yhtä uutta kaivattiin selvästi.

– Olimme jo muutaman vuoden puhuneet eri ihmisten kanssa, että sauna pitäisi saada mukaan myös. Sauna on oleellinen osa suomalaisuutta ja paikka, jossa tavataan sekä tuttuja että tuntemattomia ihmisiä. Sauna on alastomuudessaan hyvin intiimi, mutta silti kohtaamiset löylyissä ovat luontevia, sanoo Jaakko Blomberg, Helsinki Sauna Dayn sekä monen muun yhteisöllisen tapahtuman puuhamies.

Teemapäivän suunnitteluun ryhdyttiin tosissaan viime vuoden lopulla ja sen jälkeen laitettiinkin toimeksi. Tapahtuman järjestäjä Yhteismaa ry sai kumppanikseen Visit Helsingin.

– Helsinki Sauna Day julkistettiin tammikuussa matkamessuilla. Tuskin mikään saunaan liittyvä asia on aikaisemmin lähtenyt samalla tavalla lentoon sosiaalisessa mediassa kuin tämä. Tilausta siis oli ja muuta markkinointia ei tarvittu, Jaakko Blomberg sanoo.

Kutsu todellisia saunavieraita

Helsinki on täynnä saunoja, jotka ovat usein käyttämättä ja joita juuri

kukaan ei pääse näkemään. Helsinki Sauna Dayn ideana on muuttaa tilanne yhden päivän ajaksi ja kutsua tutut ja tuntemattomat kylään. Kuka tahansa saattaa ilmoittaa oman saunansa mukaan tapahtumaan ja saunavuoroja varataan verkossa.

– Oikein yllätyimme, miten innokkaasti asia otettiin vastaan. Ihmiset olivat valtavan luovia. Tarjolla oli jopa jurttasauna ja saunasimulaattori sekä erilaisia teemoja esimerkiksi ruokaan liittyen, Jaakko Blomberg sanoo.

Ensimmäisen Helsinki Sauna Dayn tulos on vakuuttava: mukana 50 saunaa, joista suurin osa Helsingissä, kymmenkunta muualla pääkaupunkiseudulla, yksi Saksassa ja yksi Malesiassa. Kaikki tarjolla olleet 1 200 saunavuoroa varattiin etukäteen ja kun lauteilla oli myös isäntäväki, kertyi saunakertoja noin 1 500. Tosin yksittäisiä saunojia ei ollut niin paljon, sillä moni otti päivästä täyden ilon irti ja kiersi aamusta iltamyöhään niin monta saunaa kuin ehti.

– Helsinki Sauna Dayn yhtenä tarkoituksena on tuoda esiin uusia puolia saunomisesta. Suomi on täynnä rantasaunoja, mutta kaupungeissa on myös hienoja saunoja. Tapahtuman nimessä sana Helsinki liittää saunan nimenomaan kaupunkiin, Jaakko Blomberg toteaa.

Päivää, tulin saunomaan

Jaakko Blombergin oman kerrostaloasunnon sauna Helsingin Vallilassa oli tietysti mukana tapahtumassa.

– Olihan se aika erikoinen tilanne avata ovi täysin vieraille henkilöille, jotka tulivat luokseni saunomaan. Lauteilla oltiin kuitenkin heti luontevia ja juttua riitti.

Blombergin saunassa tarinoitiin useammalla kielellä.

– Tapahtuma sai ulkomaalaiset liikkeelle. Täällä oli saunomassa ranskalaisia, italialaisia, saksalaisia ja japanilaisia. Osa oli todellisia saunafriikkejä ja osa ensikertalaisia.

Jaakko Blomberg odotti saunavieraista suurimman osan olevan miehiä, mutta toisin kävi. Sen sijaan noin kolmikymppisten saunojien iso määrä ei ollut yllätys.

– He ovat niitä saunan ystäviä,

Löylynhenki-palkinto 2016 myönnettiin Helsinki Sauna Daylle, jonka järjestäjinä toimivat Yhteismaa ry ja Visit Helsinki. Jaakko Blombergilla oli iso vastuu tapahtuman toteutumisesta, joten hänellä on oikeutetusti hallussaan palkinnon symboli.

Saunan ystäviä yhteen

Suomen Saunaseuran johtokunta päätti myöntää Löylynhenki-palkinnon Helsinki Sauna Daylle seuraavin perustein:

Sosiaalisuus on keskeinen osa nykypäivän suomalaista saunakulttuuria. Helsinki Sauna Day ammentaa tästä ja tuo toisilleen tuntemattomia saunan ystäviä luontevasti yhteen. Tapahtuma levittää tehokkaasti positiivista saunakulttuuria digitalisaation työkaluja ja sosiaalista mediaa hyödyntäen.

Jo ensimmäisen saunapäivän suuri suosio sekä laaja maantieteellinen levinneisyys sekä Suomessa että kansainvälisesti muualla Euroopassa ja aina Malesiassa asti osoittaa selvän tarpeen tällaiselle tapahtumalle.

Helsinki Sauna Day saavutti suuren näkyvyyden kansainvälisessä mediassa. Siten se vahvisti suomalaisen saunakulttuurin tunnettuutta ja positiivista mainetta.

Helsinki Sauna Dayn tulevaisuus ja laajeneminen näyttävät hyvin suotuisilta.

joilla ei ole omaa saunaa, mutta jotka käyvät innokkaasti yleisissä saunoissa ja lähtevät mielellään mukaan erilaisiin saunatapahtumiin, Jaakko Blomberg sanoo.

Saunalla ei säävarausta

Seuraava Helsinki Sauna Day järjestetään 29.10. Jaakko Blomberg veikkaa, että mukana on vähintään tuplamäärä saunoja. Keväällä oli paljon kiinnostuneita, jotka eivät ehtineet mukaan.

– Ehkä ensimmäisellä kerralla joku ei uskaltanut lähteä mukaan. Nyt ollaan jo hyvin luottavaisin mielin.

Helsinki Sauna Day järjestetään maalis- ja lokakuussa – siis loska-aikana?

– Onkin ihmetelty, miksi tapahtumaa ei järjestetä kesällä parhaaseen turistiaikaan. Silloin Helsinki ja Suomi ovat muutenkin täynnä tapahtumia. Kevättalvi ja loppusyksy ovat hyviä ajankohtia. Silloin Sauna Day täydentää muuten hiljaista tapahtumien tarjontaa. Kesällä ollaan mökeillä ja saunotaan siellä. Talvella saunotaan kaupungeissa – oli sää mikä tahansa. Turistienkaan kannalta Helsinki Sauna Daylla ei ole säävarausta. ❖

Löylynhenki-palkinto

• Saunaseura voi myöntää vuosittain Löylynhenki-palkinnon ansiokkaasti saunan hyväksi toimineelle henkilölle tai yhteisölle.

Palkinto on jaettu vuodesta 1988. Viime vuonna palkinnon sai saunayrittäjä Kimmo Helistö, 2014 Yhdysvaltain Suomen suurlähettiläs Bruce Oreck, 2013 Rajaportin sauna Tampereelta ja 2012 arkkitehti Pekka Tommila.

Johtokunta valitsee palkinnon saajan seuran jäseniltä tulleiden ehdotusten joukosta.

Modernien puutalojen suunnittelu on työtämme, saunat ovat intohimomme.

Ota yhteyttä:
020 7933 060
info@sunhouse.fi

SUNHOUSE®
MODERN PREFAB HOMES

TUNNE VAIKUTUS.
TEE VAIKUTUS.

LEXUS NX 300h Hybrid
alkaen 53.201 €

Kaikin puolin erottuvat uudet crossoverit, Lexus NX 300h Hybrid sekä uusi Lexus RX 450h Hybrid asettavat uuden vertailukohdan premiumautoilulle. Lexus RX on aina ollut vallankumouksellinen, mutta nyt sen terävälinjainen sulava ulkomuoto kertoo jo kaukaa, että luvassa on jotain ennenkokematonta. Ainutlaatuisen ajotuntuman täydellistää täysin portaaton automaattivaihteisto, älykäs neliveto sekä ehdottoman ylellinen varustelu.

SOITA 010 851 8200 JA TILAA
AINUTLAATUINEN LEXUS HOME DELIVERY -KOEAJO,
niin tuomme Lexuksen koeajettavaksesi minne tahansa pääkaupunkiseudulla.

Malli	Kokonaishinta	EU-yhdistetty kulutus	CO_2-päästöt	Teho kW/hv	Vapaa autoetu/ Käyttöetu
NX 300h Hybrid A -mallisto alkaen	53 200,76 €	5,1 l/100 km	117 g/km	145/197	960/795 €/kk
NX 300h Hybrid A AWD Comfort Business	59 418,83 €	5,2 l/100 km	121 g/km	145/197	1050/885 €/kk

UUSI LEXUS RX 450h Hybrid
alkaen 84.135 €

HIENOSTUNEINTA HYBRIDIVOIMAA JO 12 VUOTTA.
Lexus tarjoaa markkinoiden laajimman hybridivalikoiman - Tutustu koko Lexus Hybrid-mallistoomme osoitteessa **LEXUS.FI**

LEXUS

AMAZING IN MOTION

Malli	Kokonaishinta	EU-yhdistetty kulutus	CO_2-päästöt	Teho kW/hv	Vapaa autoetu/ Käyttöetu
RX 450h Hybrid A AWD -mallisto alkaen	84 134,53 €	5,3 l/100 km	122 g/km	230/313	1400 / 1235 €/kk

Hintoihin lisätään toimituskulut 600 €.

Myynti: Lexus Kaivoksela. Vanha Kaarelantie 31, Vantaa.
Avoinna ark. klo 9-17, la klo 10-14, puh. 010 851 8200.
www.lexus.fi

Teksti Timo ja Marja Martikainen
Kuvat Saunalehdet 1947–2006

Saunalehden seitsemän

Sauna-lehti on koko ilmestymisaikansa keskittynyt saunaan ja sen ympärillä oleviin asioihin. Sitä on toimitettu hyvällä mielellä ja se on tarjonnut jäsenilleen jatkuvasti saunatietouden rakennuspuita.

Sauna-lehti on ilmestynyt 70 vuotta. Alkuaikoina se ilmestyi 1–2 kertaa vuodessa, mutta vuodesta 1958 pääsääntöisesti neljästi vuodessa. Sen ensimmäiset sivumäärät olivat 16 ja 24:n välillä, myöhemmin lehti kasvoi yli 50-sivuiseksi, jopa yli 70-sivuiseksi.

Sauna-lehden ilmoitukset ovat mielenkiintoinen ilmiö. Nykyisin Sauna-lehden ilmoittajat arvostavat tasokasta jäsenistöämme yrityksineen ja muita lehden lukijoita niin korkealle, että lehti on päässyt miltei omavaraiseksi. Ilmoitustulojen ansiosta lehden tekeminen ei ole seuralle juurikaan kulu. Koska aiemmin seuralla ei ollut varaa lehteen, siihen piti hankkia ilmoitukset, jotta se voitaisiin julkaista. Alkuvuosikymmeninä 20-sivuisessa lehdessä saattoi olla jopa puolet ilmoituksia.

Sauna-lehden tekijät ovat vaihtuneet vuosikymmenten saatossa. Toimitusneuvosto sen sijaan on merkinnyt pysyvyyttä lehden organisaatiossa. Tyypillistä on ollut se, että pääkirjoitus on monesti kirjoitettu toimituksen ulkopuolella.

Kaikki lehdet ovat tekijöidensä näköisiä, niin myös Sauna-lehti. Lehden vaiheissa, alun järjestömateriaalin julkaisijan roolin lisäksi, on ollut aitoa pyrkimystä lehden toimittamiseen. Tällöin monasti lavennettiin omaa aluetta ja puhuttiin myös vähän saunan vierestä, ei tosin kovin laajasti.

1960-luvun puolivälistä näkyy selvästi Suomen avautuminen. Kansainväliset asiat nousivat otsikoihin ja kerrottiin saunomisesta siellä ja täällä. Kansainvälisen saunaliiton asiat myös ilmestyivät sivuille.

Sauna-lehden ensimmäinen toimitussihteeri oli Eino Nikkilä, lehden toisesta numerosta. Ensimmäisen toimittajan, Salama Simosen, lehti sai 1953. Saman vuosikymmenen lopulla seuran sihteeriksi nimitettiin Jaakko Iloniemi, joka vastasi myös lehden teosta joitain vuosia. Marjatta Herva ja Raija Saarinen toimivat vastaavina toimittajina 1960-luvulla, samoin päätoimittajana Juhani Kirkkomäki 1960-luvun lopulle. Lehden johtaminen on tuntemattomasta syystä ollut aika lyhytaikaista. Sen sijaan Sauna-lehdellä on ollut kaksi pitkäaikaista päätoimittajaa, Pirkko Valtakari yli kymmenen vuotta 1980–90-luvuilla ja Raili Vihavainen 1999–2011. Leena-Kaisa Simola on ollut päätoimittaja vuoden 2012 alusta.

Näille sivuille on koostettu Sauna-lehden menneet vuosikymmenet joitain aivan viime vuosia lukuun ottamatta. Lehdistä tehdyt pdf-tiedostot on selailtu ja niistä on poimittu mielenkiintoisia uutisia, joista on tehty vuosikymmenittäin juttukokonaisuuksia. 1970-luvulta lähtien tyyli muuttuu. Yksittäisten juttujen sijasta mielenkiintoisista lehdistä on tehty lyhyitä referaatteja jo senkin takia, että olemme jo niin lähellä tätä päivää, että monet aktiivisaunojat muistavat varhemmat tapahtumat hyvin.

1946–2016
vuosikymmentä

1940-luku:
Jäsenlehti keskittyi yhdistyksen asioihin

1/1947

Sauna-lehti keskittyy yhdistyksen asioihin

Syyskesällä 1947 ilmestyi Sauna-lehden ensimmäinen 16-sivuinen numero. Sen kannessa oli kuva Meilahden saunasta. Lehden tärkeä elementti, logo, on pelkkä Sauna-sana, jonka alle on painettu johtokunnan nimet ja seuran palvelunumero. Kuvatekstin mukaan saunan puurakenteet oli lahjoittanut seuralle Puutalo Oy. Sivulla kaksi Puutalo jatkaa mainostaan selittämällä pohjapiirroksen yksityiskohtia. Toinen mielenkiintoinen ilmoitus oli takasivun Berliet-kuorma-auto.

Tyypillinen piirre sekä ensimmäiselle, että seuraaville kahden vuosikymmenen lehdille oli se, että niiden aineisto keskittyi paljolti vuosikokouksissa pidettyihin puheisiin ja katsauksiin. Saunan rakentaminen ja saunojen esittely olivat myös vahvasti esillä.

Lehden kansikuvat keskittyivät pelkästään esittelemään erilaisia saunoja. Nainen esiintyi kannessa ensimmäisen kerran 1954, avannosta ylös nouseva mies sai odottaa vuoroaan vuoteen 1956, jolloin vappuna uitiin avannossa.

Lehden ensimmäinen pääkirjoitus asettaa seuralle selkeät päämäärät, tutkimus, lehti ja saunakulttuuri, jotka kaikki ovat edelleen kovin tuttuja aiheita.

2/1947

10-vuotias Saunaseura haki myötätuntoa

Numero 2 oli seuran 10-vuotisnumero, josta se raportoi laajassa artikkelissa, julkaisi jäsentensä nimet - painettuna kaksi ja puoli aukeamaa. Pääkirjoituksessaan puheenjohtaja ja päätoimittaja hakee myötätuntoa järjestölleen. ”Saakoon seura yhä laajempien kansalaispiirien myötätunnon ja kannatuksen suuriarvoisessa sivistyksellisessä tehtävässään.”

Lehti käsitteli myös saunan vaikutusta urheiluun. ”Harjoitus kovettaa ja kangistaa. Kipeytyneet ja kangistuneet nivelet ja jänteet, sauna norjentaa ja herkistää ne entiselleen.”

Lehden merkittävin juttu oli ”selostuksia paljonko saunamme kuluttavat puita”. Kirjoittaja laskee tilastoihin nojaten, että puunkulutus saunaa kertalämmityksellä on keskimäärin 30,2 kg. Tästä voimme laskea, kuinka paljon puuta poltetaan saunoissamme vuosittain, kun sauna lämpiää kerran viikossa. Tulos on 785.200.000 kg/v. Kun laskemme kuutiometrin painoksi 350 kg (ilmakuivia havuhalkoja) saamme kulutukseksi 2.243.428 kuutiometriä.

1/1948

Saunasavu lian hävittää

1948 lehti ilmestyi vain kerran 20-sivuisena logoltaan uudistettuna. Tyyliteltyä Sauna-sanaa kannattelee koivunlehtikuja, joka kulkee kannen läpi. Logon yhteydessä on nimet neljään henkeen pienentyneestä toimituskunnasta: Aulis Havulinna, K.F. Hirvisalo, Toivo Okkola, H.J. Viherjuuri.

Alkuajan Sauna-lehdissä oli saunaan liittyviä, mutta ei niinkään saunomisesta kertovia kirjoituksia.

Lehdessä seuran puheenjohtaja, professori K.F. Hirvisalo pohtii viime vuosisadan alun tapaa syntyä saunassa ja siihen liittyvästä saunan puhtaudesta. Hänen mukaansa lähempi tarkastelu antaa luonnollisen selityksen.

”Tuo nokea muodostava savu ei itse asiassa olekaan likaa, vaan lian hävittäjä.

Se on puun palamisen tulos, joka sisältää suuren joukon käytännölliselle elämälle arvokkaita aineita ja hävittämään tauteja synnyttäviä tartunta-aineita. Ne vaikuttavat saunan sisustaan pari tuntia. Kun prosessi toistuu useasti, syntyy yleisvaikutuksena positiivinen tulos.

Savusaunassa tartunta-aineiden hävittäminen tapahtuu automaattisesti aina, kun saunaa lämmitetään. Se ulottaa vaikutuksensa niin pitkälle kuin saunan sisältämää savukerrosta riittää, so. katosta lähelle lattiaa.”

1/1949

H.V. Viherjuuri oli Saunaseuran alun merkittävä vaikuttaja ja perustajajäsen, joka kuoli 60-vuotiaana. Sauna-lehden muistokirjoituksessa seura kunnioitti perustajajäsentään ja monien aloitteiden tekijää ja toteuttajaa sanoilla: ”Hillari Viherjuuri piirsi nimensä lähtemättömästi Saunaeuran ja suomalaisen saunan historiaan. Hänessä meni manan majoille aloiterikas ja työkykyinen toiminnan mies.”

1940-luku

1946
Nürnbergin oikeudenkäynti Natsi-Saksan johtoa vastaan. Ensimmäinen sodanjälkeinen kahvilasti saapui Suomeen. Olavi Paavolaisen Synkkä yksinpuhelu julkaistiin. Suomalaisen Saunan Ystävät ry muuttuu Sauna–Seura ry:ksi.

1947
Suomi virallisesti rauhanaikaan, Pariisin rauhansopimus astui voimaan. Pohjoismainen kylpykomitea perustettiin.

1948
Seuran sääntöihin pykälä, jonka mukaan uusi jäsen tarvitsee kaksi suosittelijaa. Maalaisliitto voitti eduskuntavaalit.

1949
Seuraan hyväksyttiin ensimmäiset naisjäsenet. Valtion asuntotuotantotoimikunta eli ARAVA perustettiin.

Me vaalimme suomalaista saunaa niin, että se kehittyy aina parempaan päin. Tarvitaan valistustoimintaa, josta hyvä esimerkki on yllä oleva kuva Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen saunassa,

1950-luku:
Sauna-lehden ensimmäinen lehtiuudistus

1/1950

Vuoden 1950 ensimmäisessä lehdessä seuralla oli juhlan aika. Alusta asti seuraa johtanut K.F. Hirvisalo täytti 75 vuotta ja lehti kunnioitti puheenjohtajaansa kahden sivun pääkirjoituksella.

Puheenjohtaja kuuluu ihmisiin, joihin ajan hammas hyvin huonosti pystyy. Hän kärppänä pyörähtelee ja oravana saunan lauteillekin kiipeilee.

”Kun hoidamme sauna-asian oikein, on savusauna metsien pimennoissa ja kaikki sen kehitysmuodot, suuriin ehkä atomien energialla lämmitettäviin laitoksiin saakka pienelle maallemme kenties yhtä hyvää ja pysyvämpääkin mainostusta kuin urheilusaavutuksemme ja monet muut kylläkin kiitettävät ja kannatettavat kulttuurimme.”

Saunatutkimuksen tehtävä ja tutkimussauna

Saunaseuran perustamisesta asti sen tärkeimmiksi tehtäviksi määriteltiin ”selvittää ja kehittää suomalaisen saunan rakennetta ja toimeenpanna suomalaista saunaa koskevia tieteellisiä tutkimuksia. Lehti tarkasteli, mitä suomalainen sauna vaikuttaa ihmisorganismiin sen normaalitilassa esim.:
1) hikoamisen laatuun ja määrään,
2) yleiseen aineenvaihduntaan,
3) veren kokoumukseen,
4) verenkuvan vaihteluihin.
5) sydämen muodon muutoksiin.
6) sydänlihaksen rasittumisilmiöihin y.m.

Jutun lopussa todetaan, että suomalaisen saunan tutkiminen on meidän suomalaisten kunnia-asia. Meidän velvollisuutemme on pikimmin pystyttää tutkimussauna. Yleisten varojen lisäksi seura on valmis viemään tämän suuren yrityksen päätökseen luottaen, kuten ennenkin, jäsenistönsä alttiuteen ja uhraavaisuuteen.

Ilmoitus Sauna-lehdessä

KUUMA TIIKERINMAITO

saavuttanut saunamiesten suosion, kertoi lehdellemme tunnetusti ahkera saunoja, maisteri Jorma Soiro. Koska useiden saunojien taholta on tiedusteltu tämän Hotelli Tomin baarissa tarjoiltavan juoman alkuperää ja kokoomusta, lie tässä yhteydessä paikallaan muutamin sanoin valaista ”tiikerinmaidon” salaisuutta.

Tiger’s Milk on peräisin Itä-Intiasta, missä se on saavuttanut suuren suosion stimuloivana drink’ina. Pekingiläisen ”tiikerinmaidon”kokoomus on seuraavanlainen:

5 cl hyvää, vanhaa konjakkia
2 tl. hienoa sokeria
I V 2 cl paksua kuohukermaa
7 Ys cl maitoa.

Lasiin, jossa tämä juoma tarjoillaan, pannaan pari jäänpalasta. Usein on tapana koristaa juoma pienellä määrällä kanelia, joka ripautetaan juoman pinnalle. Tämän pekingiläisen ”tiikerinmaidon” lisäksi tunnetaan myös Siamissa paljon suosiota saavuttanut bangkokilainen juoma, joka eroaa edellisestä vain sikäli, että konjakki on korvattu jamaicarommilla.

Kuuma ”tiikerinmaito” on Hotelli Tornin baarissa suoritettujen kokeilujen tulos. Sen sisältö on ammattisalaisuus. Koska näitä kolmea drink’iä ovat monet saunamiehet pitäneet erinomaisina juomina hyvän saunan ”päälle”, toivotan muutkin saunan ystävät tervetulleiksi niitä maistamaan baariimme, lopetti maisteri Jorma Soiro.

2/1950

Saunaseura hyväksyi ensimmäiset naisjäsenet 1949. Vuoden lopulla heitä oli 33, kun kaikkiaan jäseniä oli 776.

Jäsenmaksutuloja seura sai 233 150 mk, joten vuosijäsenen jäsenmaksu lienee ollut 300 markan paikkeilla. Johtokunta kokoontuu 9 kertaa pohtimaan tutkimussaunan rahoitusta. Laitteita tarvittiin noin 2 miljoonalla ja kokonaisbudjetti oli noin 8-9 miljoonaa markkaa.

Vuosi- ja kevätkokouksissa oli tyyliä noina aikoina. Vuosikokous pidettiin Seurahuoneen Pyöreässä salissa ja kevätkokous pidettiin heinäkuussa Särkässä. Molemmissa kokouksissa esityslistan lisäksi oli esitelmä ja illallinen.

Nykyään Kino Tapiolan ahdas aula kahveineen pitäisi panna päätöksentekijät miettimään vanhoja tapoja. Silloin ei edes ollut varoja, toisin kuin nyt.

1/1951

”Vaaran vaskisen nenähän..”

1950-luvun alussa alkoi kirjoittelu tulevasta Vaskiniemen koesaunasta.

Vakavien juttujen joukkoon löysi tiensä myös tämä nimimerkki Optimismin juttu, jossa hän kirjoittaa

1950-luku

1950
Paasikivi valittiin toiselle kaudelle.
Heikki Hasu voitti hiihdon maailmanmestaruuden Lake Placidin kisoissa.
Korean sota alkoi ja sen ansiosta Suomen vienti pääsi ennätykselliseen nousuun.

1951
Marsalkka Carl Gustaf Emil Mannerheim kuoli.
Markus-setä täytti 60 vuotta.

1952
Kesäolympialaiset toivat lähes 5 000 urheilijaa Suomeen.
Armi Kuuselasta Miss Universum.
Vaskiniemen saunatalo valmistui.

kolmen sivun verran tulevasta Vaskiniemen uudesta sauna-alueesta ja saunasta, joka on vasta paperilla: ”Vaskiniemi on tärkeä asia tutkimussaunan, kauniin luontonsa, meren rannan ja rauhallisen paikkansa puolesta”. Ehdottoman hyvänä Optimismi pitää saunan kokoa, joka mahdollistaa kunkin saunojan toteuttaa omia halujaan.

2/1952

Mihin hävisivät ilmoitukset?

1950-luku on poikkeuksellinen lehden historiassa. Lehti ilmestyi vain kerran vuodessa suurimman osan vuosikymmenestä ja aiemmin hyvin kannatusilmoituksia saanut lehti vuonna 1952 koki ilmoituskadon, kun lehteen tuli vain kaksi ilmoitusta. Oletettavasti siitä syystä ilmestyminenkin rajattiin yhteen kertaan vuodessa. Tuolloin saatiin yhdistyksen kokouksen edellisen vuoden asiakirjat, jäsenmäärät ja muut tarpeelliset asiat julkaistua.

Oletteko kuulleet?

Vaskiniemen saunasta tulee saatavaksi korkeita sauna-ansioihin perustuvia arvonimiä, kuten ”saunakamarineuvos” ”salavihtaneuvos”, ” kiuas-ingenieuri”, ”director sudatorii”, ”räppänän päämies” ja ”vihtahousu”.

2/1952

Uusi Vaskiniemi esittäytyy

Vuoden 1952-lehden 24 sivusta yli puolet keskittyi esittelemään uutta Vaskiniemeä. Kaikki paikat esitellään huolella, saunat, pesuhuone, takkahuone. Yhdistyksen

suurponnistus oli valmis, kun kolme saunaa avattiin 23.7.1952.

Ensimmäisten viikkojen kylvetettävinä olivat valtionneuvon jäsenet, jotka käyttivät uutterasti kaikkia kolmea saunaa ja lausuivat kauniin kiitoksen isäntäväelle. Ministeri Martti Miettunen vahvisti hyvän ensivaikutelman ja sanoi, ettei sauna siitä enää parane.

Vuonna 1953 Sauna-lehti sai ensimmäisen toimittajan. Salama Simosen nimi lisättiin toimituskunnan joukkoon. Lehdestä ei valitettavasti selviä, mitä hän teki.

Vaskiniemi-juttua riittää myöhemmissä lehdissä, nyt urheilijoiden saunahyötyihin keskittyen.

Lehdessä pohditaan myös miesten huonoa muistia, jos yllättäen eksyy saunaan naisten saunavuorolla. Saunottaja on toki varautunut tällaiseen ja kolme nuorukaista sai kokea aimo yllätyksen erehtymisestään. Pojat pääsivät avannon hakkuuseen.

Lehdessä aloitti myös ilopilleripakinoitsija, joka puhuu Neuvoksettaret samoilla lauteilla -jutussa naisten asiaa, mutta kirjoittajan sukupuolesta en menisi takuuseen.

1/1954

Sauna-lehden ensimmäinen merkittävä ulkoasu-uudistus tapahtui 1954, kun alkuperäinen logo väistyi pääkirjoituksen yhteyteen ja ensimmäisen kerran kannen kuva ei esittänyt saunaa, vaan rannalla vatia puhdistavaa liinapäistä naista.

Pääkirjoitus oli Vaskiniemen vakaasta käytöstä ja siitä, että se on kokonaan maksettu rakentajille. Ja kustannukset ovat velkana ystävällisille pankeille.

”Seurallamme alkaa olla mahdollisuus päästä kiinni varsinaiseen ohjelmaansa, saunatutkimukseen ja saunavalistukseen”, pääkirjoitus päättyy.

1/1955

Turja pakisee

Ilmari Turjan Ihan varkain Vaskiniemessä pakina kertoo, kuinka jäsenetön Turja vie vieraakseen espanjalainen vieraan Signor Don Hosee Germade Granadan jylhästä vuorimaasta.

”Hei Hosee tuu näyttämään itseäs-Hose tuli onnettoman näköisenä rouvan eteen, sillä Hoseen yllä ei ollut niin rihman kiertämää. Mutta oli tummahko pinta, valkoiset hampaat, ah, ja mitkä silmät. — Jestas, kun ottaa syrämeen, sanoi rouva. Ei noin ihanaa

1953
Ilmavoimille ensimmäiset suihkukoneet
Kuningatar Elisabeth kruunattiin Lontoossa.
Helsinki meni sekaisin, kun amerikkalainen filmitähti Gregory Peck saapui visiitille.
Stalin kuoli ja haudattiin lasiarkussa Moskovassa.

1955
Irlantilainen Guiness-panimolta ensimmäinen ennätyksiä käsittelevä julkaisu.

1958
Yöpakkaset paukkuivat Suomen ja NL:n välissä.
Ensimmäinen Kansainvälinen Sauna-kongressi Helsingissä.

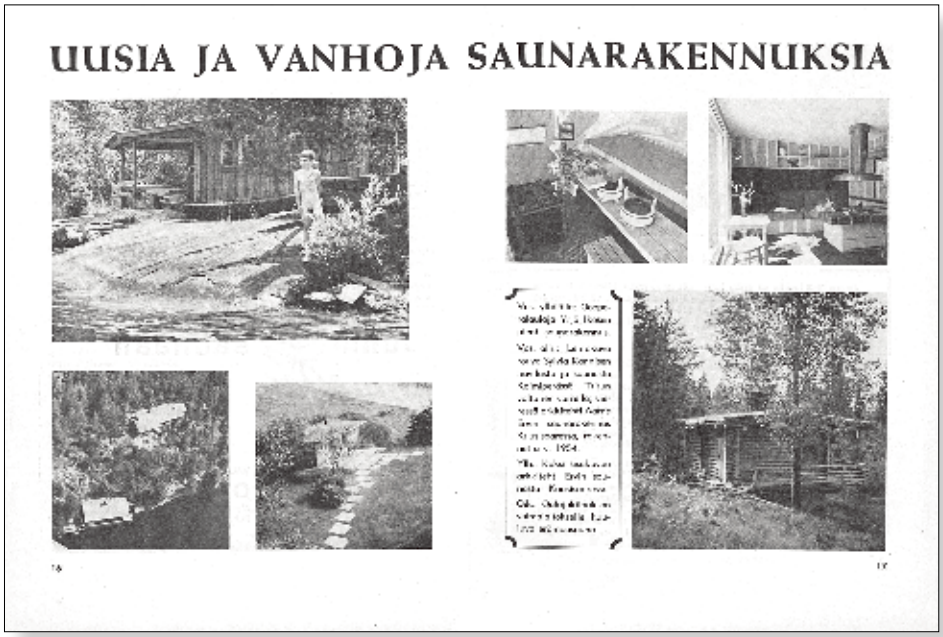
UUSIA JA VANHOJA SAUNARAKENNUKSIA

Sauna-lehden numerossa 1/1957 esiteltiin tunnettujen henkilöiden saunoja.

miestä olekaan. Voi mun päiviäni, että mun vielä piti tämä nähdä.”

1/1957

Lehti on yhdistyksen 20-vuotislehti, jonka sivumäärästä on yli puolet ilmoituksia eli paljon. Lehdessä käydään vuosittaisten asioiden lisäksi laajasti 20-vuotistaivalta.

Mukaan mahtuu Totuutta Melbournen Olympialaisten saunasta pohtiva juttu. Olympiasaunan lämmitykseen käytettiin erittäin kovaa eukalyptuspuuta, joka sytyttyään paloi kuin kivihiili ja antoi erittäin kovan löylyn.

Sauna oli erinomaista mainosta suomalaiselle saunalle sekä Suomelle. Sauna oli auki muutaman viikon. Kävijöitä oli yli 8 000 kylpijää 48 eri maasta.

1/1958

Ensimmäiset kansainväliset Saunapäivät pidettiin elokuussa 1958 Helsingissä. Saunapäivien ulkomaiset edustajat tulivat Ruotsista, Norjasta Saksasta, Sveitsistä, Itävallasta, Englannista ja Italiasta. Ohjelmaan kuului kaksikymmentä suomalaista saunaa ja sen eri puolia käsittelevää esitelmää, joista valtaosa keskittyi saunan fysiologisista vaikutuksista elimistön toimintaan.

Oma päivä oli omistettu saunan historiikille, sen käytölle jokapäiväisessä elämässä.

Sauna-lehti sai myös samana vuonna ensimmäisen vastaavan toimittajan Seppo Lahden, joka toimi myös seuran sihteerinä. Seuravana vuonna Jaakko Iloniemi valittiin seuran sihteeriksi ja hän toimitti myös lehden.

Vaskiniemessä kuvattiin

Tämä tapahtui maanantaina, kun Vaskiniemi oli varattu Suomea koskevan elokuvan valmistukseen. Mukana oli pari, kolme viehättävää Punaisen Myllyn tyttöä, jotka poseerasivat heille luonnollisissa kylpemisasuissa ja filmi vangitsi heidän jokaisen liikkeensä. Elokuvasta tulikin hyvä ja sitä vietiin Suomea mainostamaan ulkomaille.

Saksassa sitä esitettiin hyvällä menestyksellä ja se sai suopean vastaanoton myös viralliselta taholta — suopean sikäli, että sitä sallittiin esittää kokonaisena ilman pois leikeltyjä kohtia. Toisin kävi kuitenkin Ruotsissa, missä sensuurin kerrotaan ankaralla kädellä pätkineen saunomiskohtauksista.

pakinaa perhesaunasta

1960-luku

1960
Viljo Rantasalo seuran puheenjohtajaksi K.F. Hirvisalon jälkeen.

1961
Ns. Noottikriisi Suomen ja Neuvostoliiton välillä.

1962
Kekkonen toiselle kaudelle.

1960-luku:
Suomi avautuu, lehti sen myötä

4/1962

Professori Ilmari Talvi pohti seuran 25-vuotisjuhlassa, miten saunominen on saanut alkunsa.

Hänen mukaansa saunomisella ei ollut konkreettista hygieenistä tarkoitusta kuin nykyään, vaan puhdistautuminen tapahtui henkisellä tasolla. Siksi sauna on ikivanha laitos, jonka peruspiirteet ovat säilyneet entisellään, vaikka ulkokuori onkin muuttunut.

Alkusuomalaisesta saunasta 2 000 v. sitten, jonka nimitys sauna onkin tarkoittanut maakuoppaa, maasaunaa on nykyajan saunaan lyhyempi matka kuin luullaankaan – molemmille tahoille etsittiin sieltä sekä sielullista että ruumiillista puhdistautumismahdollisuutta.

Meillä ei ole syytä ihmetellä, että ulkomaalaiset seuratessaan suomalaisten puuhailua vastoineen saunan lavalla kuumassa löylyssä yhä siinä toimituksessa ovat näkevinään joitakin maagiseen rituaaliin, jopa ekstaasitekniikkaan viittaavia piirteitä.

4/1965

Suomi avautuu, lehti sen myötä

1960-luvulla Suomessa rakennettiin teollisuusyhteiskuntaa maaseudun tuotteiden varaan rakentuvan yhteiskunnan tilalle. Teollisuus vaati työväkeä ja se tarvitsi palveluja. Alettiin kehittää julkista terveydenhuoltoa, sosiaaliturvaa. Kaikille yhteneväinen peruskoulu syntyi. Päät alkoivat kääntyä uusiin suuntiin. Varsinkin nuoriso ryhtyi puhumaan kolmannen maan hädästä ja köyhästä Afrikasta. Kansainväliset yhteydet Suomesta kehittyivät lentämisen hiljalleen yleistyessä. Keihäsmatkat kukoistivat 1970-luvun alussa vieden lähes 100 000 suomalaista etelän aurinkoon vuosittain.

Tätä taustaa vasten voi ymmärtää, miksi myös niin moni Sauna-lehti puhui monesta kansainvälisyyteen liittyvästä aiheesta. Luimme suomalaisten lahjoittamasta kiukaasta Tansanian presidentti Jomo Keniattalle tai ”Saunomassa Californialaisessa saunassa” tai Saunomassa SAS:n saunassa.

Jopa ”Sauna ja puhtaus” -jutun kirjoittaja saa innostuksensa siitä, että suomalaista saunaa mainostetaan mediassa ja kansainvälisissä yhteyksissä liian puhtaana.

Varmaan omalta osaltaan Kansainvälinen Saunapäivä 1958 oli katalysaattori, joka edisti kansainvälisyyttä.

Lopulta voi kysyä, kumpi tarvitsee kansainvälisyyttä sauna-aatteessa? Mihin tarvitsemme kansainvälisyyttä sauna-asiassa? Ehkä on tärkeämpää saada kansainvälisyys palvelemaan viisi miljoonaisen kansan muuta kehittämistä. Suomi alkoi avautua. Saunalehti sen myötä.

1/1966

Keskustelu suomalaisesta saunasta ja kansainvälisyydestä jatkuu. Pääkirjoituksessa pohditaan asiaa vuosikokouksessa käydyn keskustelun perusteella. Sattuvasti todetaan, että Saunaseura on yhdistys, jonka tulee ajaa saunan sanomaa, ei ainoastaan maassamme, vaan kautta koko maailman.

Samalla tuntuu kuin kotimainen informaatio olisi jäänyt vaille huomiota. Sauna ei saa täällä päästä rämettymään. Meidän tehtävämme on pitää huolta siitä, että suomalaisen saunan perinteet pysyvät oikeina eikä sille aseteta sopimattomia vaatimuksia.

3/1966

Saunanseuralle uusi laituri

Saunaseuran Vaskiniemen nykyinen laituri on jo yli 50-vuotias. Se valmistui dipl.ins. M. O. Juholan laatiman suunnitelman mukaisesti. Laituri lepää mahtavien betoniarkkujen varassa ja on mielenkiintoista nähdä, mitä meri mahtaa tälle rakennelmalle. Eipä meri suuria ole mahtanut yli 50 vuodessa. Betoniarkut valettiin uudelleen muutama vuosia sitten muun kunnostuksen yhteydessä.

Oikein valituilla tekstiileillä tunnelmaa

Uuden ajan meininkiä oli 60-luvun lopussa myös se, että lehteen alkoi tulla juttuja erilaisista saunaan sopivista tekstiileistä. Puuvillafrotee ja vohveli ovat helppohoitoisia ja miellyttävän tuntuisia kankaita. Etenkin painetut vohvelikankaat ovat viime aikoina olleet mielenkiinnon kohteina, sillä niitä käyttäen saadaan monenlaista piristävää aikaan.

Kankaiden lisäksi 60-luvun lopulla alkoi näkyä lehden sivuilla tuotemainoksia. ”Amar-Teollisuus Oy on tuonut äskettäin markkinoille erityisen after-sauna asusarjan, mukavia helppohoitoisia joustofroteesta valmistettuja oleskeluasuja. Sarjaan kuuluu mm. hauskat maksimekot, eräänlaiset saunakaavut koko perheelle, niin isälle äidille kuin lapsillekin ja pukevia froteehaalareita.”

1963
Rahan uudistus: 1 uusi markka vastasi 100 vanhaa markkaa.

1964
Eero Mäntyranta sai kolmannen Olympia-kultamitalin.

1966
Jussi Koskiluoma seuran puheenjohtajaksi.
Lapualaisoopperan kantaesitys.

1967
Kirka teki läpimurron Hetki lyö -levyllään.

1968
Vanhan ylioppilastalon valtaus.
Saimaan kanava vihittiin käyttöön nykyisessä muodossaan.
Lauri Kärkkäinen seuran puheenjohtajaksi.

1969
Hannu Salama sai tuomion kirjastaan Juhannustanssit.
Uudenkaupungin autotehdas valmisti ensimmäisen Saabin.

1970-luku:
Kansainvälistyminen näkyy Sauna-lehdessä

1/1971

Lehden sisältö keskittyy saunojen rakentamiseen, kiukaisiin ja erilaisten saunojen testaamiseen. Jyväskylän yliopistossa testataan myös saunan psykologisia vaikutuksia. Saunavientiä vauhditetaan innokkaasti: lehdessä kerrotaan mm. miten Suomen kisajoukkue saa oman saunan Sapporon olympiakylään.

3/1971

Lehti kertoo saunoista meillä ja muualla. Lehdessä esitellään futuristinen, pallonmuotoinen kiuas, jonka on suunnitellut arkkitehti Matti Suuronen.

1972

Sisustusinto valtaa saunan. Vuoden lehdissä esitellään muun rouva Maire Revellin rakennuttamaa tyylikästä saunaa ja pohditaan villitystä rakentaa joka taloon uimaallas. Lisäksi on monia juttuja saunojen ja saunakamarien sisustamisesta. Esitellään jakkaroita, koriluoleja ja saunatekstiilejä ja lehteen onkin saatu Metsovaaran mainos.

Pääkirjoituksessa Erkki Helamaa muistuttaa saunomisen perustarkoituksesta. Hän kysyy, olisiko sauna, hiljaisen oleilun paikka, rakennettava erilleen varsinaisista edustustiloista.

1/1974

Lehti avaa vuoden räväyttämällä etukanteen mainoksen, joka esittää vain saappaisiin pukeutunutta stripparia. Huipputason ohjelmaravintolaa mainostaa Luolamies Otaniemessä. Muuten lehti pysyy kuivahkoissa aiheissa ja kertoo muun muassa Vaskiniemen saunojen peruskorjauksesta. Jäsenluettelo vie lehdestä kymmenen sivua. Mutta seksikohu on syntynyt.

2/1974

Kuvissa esiintyy runsaasti kylpeviä pikkulapsia, liekö edellisen lehden stripparimainos aiheuttanut keskustelua.

Seksuaalisuutta sivutaan mm. artikkelissa yhteissaunomisesta. Reutersilta siteeratussa jutussa kerrotaan, miten aiemmin harras katolilainen ja 7 lapsen äiti Kaliforniasta väitti saunomisen tehneen hänestä nymfomaanin ja suoranaisen seksihurjastelijan. Rouva kuitenkin hävisi paikallista saunomislaitosta vastaan nostamansa oikeusjutun, koska seksihalut eivät ole saunan vika.

3/1975

Pääkirjoituksessa toimitus toivoo tukea lehden tekemiseen. Jäsenistön toivotaan laativan lehteen kirjoituksia ja kuvia talkoohengessä, koska palkkioihin ei ole varaa. Presidentti Kekkosta onnitellaan 75-vuotispäivän johdosta ja toivotetaan seuran kunniajäsenelle lämpimiä löylyjä.

4/1975

Henkilöjärjestelyjä tehtiin kahvion puolella, jota hoitamaan siirtyi rouva Pirkko Salminen. Pirkko vastaa myös kassasta ja kaikesta muustakin saunojen puolella. Myös sivutoimiset talonmiehen tehtävät hoitaa Salmisen perhe. Monitoiminen Pirkko on myös uusi toiminnanjohtaja, ekonomi Pirkko Valtakari, joka samalla toimii seuran johtokunnan ja kaikkien toimikuntien sihteerinä sekä Sauna-lehden päätoimittajana.

4/1976

Seuran kassatilannetta paikattiin, kun jäsenet hankkivat lehteen talkoilla runsaasti ilmoituksia. Toimituspuolella jutut käsittelivät saunojen hoitoa ja puhtaanapitoa. Syyskokous päätti suositella, että tupakointi tapahtuisi kabinetissa.

1970-luku

1970
Edwin Laineen Akseli ja Elina -elokuva ensi-iltaan.
Ruisrock aloitti ensimmäisenä suomalaisena rock-festivaalina.
Erkki Raatikaisesta YLEn pääjohtaja Eino S. Revon jälkeen.

1972
Lasse Virenin legendaariset olympiakullat Munchenin kisoista.
Vietnamin sota päättyi.
Harald Teir seuran puheenjohtajaksi.

1973
Heikki Turusen Simpauttaja ilmestyi.

1975
ETYK-huippukokous Helsingissä
UKK täytti 75 vuotta.

1977
Kansainvälisen Saunaliiton perustamisasiakirja allekirjoitettiin Helsingissä.

1980-luku:

Lehti piristyy ja vähän vaurastuukin, seuralla jäsenhankinnan kampanja

1/1980

1980 oli YK:n kansainvälinen ympäristövuosi ja se tuli Suomessa tutuksi norppa-logoineen. Ensimmäisessä Sauna-lehdessä käsiteltiin loma-asuntojen jätehuoltoa ja saunan jätevesiä.

Energiakriisi koettelee myös Sauna-seuraa. Tuntuvat öljyn, veden, sähkön ja puun hinnannousut halutaan maksujen korottamisen sijaan kattaa hankkimalla seuraan uusia pysyviä jäseniä nykyisten noin 1 800 jäsenen lisäksi. Jäsenhankintakampanjaa vauhditetaan lupaamalla ilmaiset löylyt kaksi uutta jäsentä hankkineelle.

Kari Suomalainen lahjoitti Suomen Sauna-Seuralle yllä olevan piirroksen mikä julkaistiin Sauna-lehdessä 2/1989.

2/1981

Lehdessä esitellään seuran toimintaa ja sivuilla on monia kuvia Vaskiniemen saunatalosta ja sen pihapiiristä. Ennakkojuttu kesäkuussa Liperissä ja Rantasalmella pidettävistä ensimmäisistä Sauna-kulttuurin päivistä.

Lehti on selvästi piristynyt ja ilmeisesti vaurastunutkin. Lehdessä on ilmoituksia monelta alalta, kuten 3M Oy:n mainos Red Dot Elektrodeista, jotka antavat hyvän ja selvän signaalin nopeasti ja soveltuvat myös pitempiaikaiseen valvontaan. Asia ei aukea tavalliselle kuolevaiselle, mutta yrityksen nimi vihjaa, että kysymys on sairaalatuotteista.

3/1982

Jäsenhankinta jatkuu. Lehti kertoo, että PR-tapahtuma kesällä onnistui hyvin Vaskiniemen saunalaitoksen 30-vuotisjuhlien kunniaksi. Avoimien ovien viikolla elokuun lopussa kaikki aidoista saunoista kiinnostuneet pääsivät jäsenten hintaeduin kokemaan löylyjä. Vetonauloina olivat erityisesti savusaunat. Miesten päivänä väkiluku oli enimmillään 83, naistenpäivänä tehtiin viikon ennätys, kun saunomassa oli noin 140 naista.

Avoimien ovien viikosta julkaistiin myös paljon lehtijuttuja. Mm. Maaseudun Tulevaisuus otsikoi, että Sauna-seuraan kaivataan naisjäseniä.

1980-luku

1980
Tapio Suomisen Täältä tullaan elämä katsotuin kotimainen elokuva.
Seuran nimi muuttuu Suomen Sauna–Seura ry:ksi.

1981
UKK:n pitkä ura presidenttinä päättyi.

1982
Mauno Koivisto presidentiksi.
Helsingin metro vihittiin käyttöön.

1983
Tiina Lillak heitti keihään MM-kultaa.

1984
Suomalaisen Saunan Tutkimussäätiö perustettiin.
Dingon Autiotalo-levy ilmestyi.
Suomen ensimmäinen McDonalds' avataan Tampereella.

1985
Juhani Peräsalo seuran puheenjohtajaksi.

3/1983

Kansainvälisiä huippuvieraita saunomassa, ensin varapresidentti George Bush ja sitten Yleisurheilun MM-kisojen johto viettivät saunailtaa Vaskiniemessä. George Bush oli toivonut aitoa saunakokemusta. Presidentti oli venäyttänyt aiemmin selkänsä pelattuaan tennistä Björn Borgin kanssa, joten presidentille oli tarjolla myös hieroja ja kylvettäjä.

Kesäkuussa Peurungassa pidettiin Sauna ja urheilu-seminaari, jonka esityksiä käsitellään laajasti lehdessä.

4/1984

Lehti keskittyy suomalaisen saunan mahdollisuuksiin vientituotteena.

Esittelyssä on mm. uusi kirja, Arto Paasilinnan ja Terho Ovaskan Businessman´s Guide to the Finnish Sauna.

Turun kauppakorkeakoulun opiskelijat Merja Härkönen ja Lea Kivelä tekivät professori Kalevi Pihan johdolla ansiokkaan Pro gradu -tutkielman suomalaisten saunojen ja kiukaiden markkinointimahdollisuuksista ulkomailla. Tutkimus koski 50 maata. Kotimaisen Työn Liitto palkitsi tutkielman, joka julkaistaan nyt Sauna-lehdessä.

1/1985

Lehdessä käsitellään saunatutkimusta ja sen merkitystä. Vuonna 1984 saatiin perustettua Saunaseuran aloitteesta Suomalaisen Saunan Tutkimussäätiö, joka on käynnistämässä lääketieteellisiä, rakennusteknisiä ja perinnetieteellisiä saunatutkimuksia.

12 vuotta seuraa johtanut Harald Teir ei enää halunnut asettua ehdokkaaksi johtokunnan jäseniä valittaessa, mutta hän jatkaa Suomalaisen Saunan Tutkimussäätiön puheenjohtajana. Johtokunta valitsi uudeksi puheenjohtajaksi lääketieteen ja kirurgian tohtori Juhani Peräsalon.

2/ 1988

Uutuutena lehdessä on nyt sisällysluettelo, jota ei sitten kylläkään näkynyt enää seuraavissa lehdissä.

Sääntömääräisessä kevätkokouksessa maaliskuussa toiminnanjohtaja Pirkko Valtakari saa Suomen Leijonan Ritarikunnan ansioristin. Tasavallan presidentti myönsi ansioristin seuran johtokunnan anomuksesta.

Valtakari kirjoittaa lehdessä artikkelin Välähdys perinteeseen ja sen nivoutuminen tähän päivään – mitä säilyttää huomisen varalle?

Tarja Rinne Helsingin Matkailuyhdistys ry:stä antaa ohjeita ulkomaalaisten saunottamisesta jutussa Sauna ja matkailu. Vielä muutamia vuosia sitten suomalaisia isäntiä arvosteltiin vieraiden kovakouraisesta kohtelusta tyyliin ”selittämättä saunaan, kunnon löylyt ja uimiset päälle”. Samaan arvosteluun liitettiin myös viikon ja parinkin ruokalista, joka sisälsi vain lohta, poroa ja lakkoja. Nyt osataan jo ennakolta kertoa matkailijoille saunasta ja siihen liittyvistä tavoista, Rinne kirjoittaa.

3/1989

Kevään ylioppilaskirjoituksissa äidinkielen kokeessa yhtenä aiheena oli Sauna ja suomalainen. Aiheen valitsi 6,09 % kirjoittajista eli 1 719 kirjoittajaa. Saunaseura sai luvan ylioppilastutkintolautakunnalta ja kirjoittajilta aineiden julkaisemiseen. Tässä ja muutamassa seuraavassa numerossa julkaistiin ilman paremmuusjärjestystä muutama aine.

Lehdessä on mielenkiintoinen artikkeli Sauna ja suomalainen elokuva. VTM Kari Uusitalon jutussa kerrotaan saunomisesta suomalaisissa elokuvissa ja kuvat juttuun on saatu Suomen elokuva-arkistosta ja Uusitalon kokoelmista. Uusitalo kertoo, että 1950-luvulla valmistuneet saunaan liittyvät lyhytelokuvat joutuivat usein sensuurisaksien lyhennettäväksi. 1950-luvun viihde-elokuvissa saunomista on näytetty mm. elokuvissa Poika eli kesäänsä, Juha, Aatamin puvussa ja vähän Eevankin ja Putkinotko. Elokuvatarkastamossa saksittiin pois ”edestä otettu alaston saunakuva” sekä ”20 metriä naisten rintoja”. Viettelysten tie -elokuvan saunakohtauksen (*Kuva elokuvasta alla*) elokuvatarkastamo sen sijaan poisti kokonaan ”eettisistä syistä”.

1986
Kolmos- ja nelossauna tuhotuvat tulipalossa, uudelleen käyttöön 1987.
Olof Palme murhattiin.
Varjoja paratiisissa -elokuva käynnistää Aki Kaurismäen kansainvälisen uran.

1988
Ensimmäinen Löylynhenki-palkinto nimellä Vuoden Saunoja.

1990-luku:
Uusi päätoimittaja kehittämään lehteä

4/1991

Vuoden viimeisessä lehdessä julistetaan kilpailu paremman nimityksen löytämiseksi pefletti-sanalle. Ehdokkaina ovat mm. istuli, istuppa, pehveli, peppuli, persaus, pimpsetti sekä lauteinen.

4/1992

Laman painaman seuran ainaisjäsenet ovat tukeneet seuran toimintaa vapaaehtoisilla Saunalehden vuosimaksuilla ja toiminta-avustuksilla. Myös huolto- ja korjaustöitä tehtiin talkootöinä. Laiturin korjasivat Lasse Viinikka, Martti Annanmäki, Olli Öster ja Esko Mäkelä. Kesällä Lasse ja Olli kunnostautuivat rakentamalla kakkossaunaan komeat lauteet Kauko Ijäksen kanssa.

2/1993

Vaikka Saunaseuran jäsenet ovat aikuisia, lehden kannessa ja myös juttujen kuvituksena on huomattavan usein pikkulapsia. Saunovat lapset kuuluvat myös lehden uskollisimman ilmoittajan kuvastoon. Sunlight-saippuan mainos on julkaistu lehdessä samanlaisena läpi vuosikymmenten!

2/1994

Lehden avaa presidentti Martti Ahtisaaren tervehdys suomeksi, englanniksi ja saksaksi. Kansallisen kulttuurin juhlavuonna Suomen Saunaseura isännöi XI Kansainvälistä saunakongressia. Lehdessä selvitetään laajasti tutkimustuloksia siitä, millaisia fyysisiä ja psyykkisiä tuntemuksia erilaiset saunoja saavat saunassa.

3/1996

Lisa Mäkelä raportoi Ikaalisista ensimmäistä kertaa vietetyiltä Saunafestivaaleilta. Päätapahtumana oli vihdan/vastansidonnan SM-kilpailut. Tuomaristoon kuuluivat Saunaseuran edustajina Erkki Helamaa ja Eero Välikangas. Kilpailijoilla oli puoli tuntia aikaa solmia aikuisten vihta, jonka tavoitepituus oli 50-55 cm. Pitkän tuomaroinnin jälkeen mestariksi julistettiin Jaakko Koivunen Lavialta.

2/1997

Kansainvälisenä naistenpäivänä vietettiin Vaskiniemessä avointen ovien päivää ja paikalle saapui liki 200 naista. Ylen aikainen teki viime vuoden tapaan lähetystään Vaskiniemen lauteilta. Toimittaja Hilppa Kimpanpään vieraina olivat Tarja Halonen, Outi Ojala, Pirjo Antvuori, Satu Hassi, Aira Samulin, Marja-Kaisa Aula ja Eija Malmivirta. Saunassa istuttiin vierivieressä ja laiturillekin syntyi oikein jono avantoon, hyisestä säästä huolimatta.

2/1998

Vuoden ensimmäisessä numerossa oli uudentyyppinen kansikuva, jossa miehet lyövät lauteilla löylyä. Kakkosnumerossa alaston nainen istuu laiturilla.

Saunalehden päätoimittajaksi valittiin 1999 Raili Vihavainen, Pohjois-Karjalalsta pääkaupunkiseudulle tullut kokenut toimittaja ja tiedottaja.

Hänen toimittamia lehtiä 2000-luvulla lukiessaan näkee, että hän halusi lehden myös ulos Vaskisaaresta. Jo ensimmäisessä lehdessä on hyvä juttu kaupungin aikomuksesta tehdä Koivusaaren alueesta suuri tuhansien henkilöiden asuinalue, joka olisi ulottunut Vaskisaaren eteen.

Lehdessä julkaistaan myös laaja ”Kuumakylvyn tarina kolmella manteereella” -juttu, joka selostaa suomalaista, japanilaista ja pohjoisamerikkalaista kylpykulttuuria Helsingissä pidetyssä kongressissa.

4/1999

Vuosikymmenen viimeisen lehden kansikuvassa ovat jälleen lapset kylpemässä.

Sisältö painottuu savusaunoihin, savusaunakongressista ohjeisiin, miten savusauna lämmitetään sitä polttamatta. Lehdessä esitellään myös maailman suurin savusauna. Muoti-ilmiön keskellä asiantuntijat ovat huolestuneita savusaunojen paloturvallisuudesta ja Saunaseura onkin tehnyt aloitteen Suomen Pelastusalan keskusjärjestölle savusaunaohjeiden saamiseksi.

Pääkirjoituksessaan Raili Vihavainen toteaa saunan voivan hyvin vuosituhannen vaihtuessa. Saunaperinne elää kukoistuskauttaan ja saunaaate on kansainvälistynyt. MEK:illä on Saunamedia-kampanja menossa, tavoitteena suomalaisen saunan esittely luonnollisena osana suomalaista kulttuuria. Avantouinti ja luonnontuotteet kiinnostavat saunojia yhä enemmän. Mikä tahansa hikikoppero ei enää kelpaa saunaksi, vaan saunalta osataan vaatia jo enemmän.

1990-luku

1990
Saksat yhdistyvät.
Poliittinen satiirisarja Hyvät herrat aloitti televisiossa.

1991
Suomen lamassa pankit pahin kriisiala.
EU-vaaleissa äänestettiin toista kertaa.
Kummeli-sarja alkaa YLE TV:ssa, lähes puoli miljoonaa katsojaa.
Lasse Viinikka seuran puheenjohtajaksi.

1992
Seuran nimi muuttuu Suomen Saunaseura ry:ksi.
Jorma Ollilasta Nokian toimitusjohtaja, pääjohtaja.

1993
MTV3 aloittaa itsellisenä valtakunnallisena kanavana.

1994
Autolautta M/S Estonia upposi Itämerellä.
Martti Ahtisaari valitaan presidentiksi.

1999
Ruotsinlaivalla baarimikkona työskennellyt Jari Sillanpää kehittää Salmiakkikossun.

2000-luku:
Laajasti avantouinnista ilmanvaihtoon

1/2000

Sauna-lehti raportoi kaikkien aikojen ensimmäisistä avantouinnin MM-kisoista. Osallistujia oli 1 200 uimaria ja mukana oli 18 maata. Kisojen luonnetta kuvaavat hyvin eri sarjat. Kilpasarjoissa uitiin 25 metriä. Naisille ja miehille oli viisi eri ikäsarjaa. Tämän lisäksi Jokamiehen ja -naisen norppasarjassa uitiin 25 metriä ja sisupussisarjassa 50 metriä ilman ajanottoa ja kuuttisarjassa vain pulahdettiin veteen. Jokainen osallistuja palkittiin kunniakirjalla.

Järjestäjien mukaan tapahtumaan osallistui yli 20 000 katsojaa.

Suomen toistaiseksi ainoan kiuasmuseon perustaja, keraamikko Teppo Hurme sai vuoden 2000 Samuli-palkinnon. Vanhassa kivinavetassa on toimiva näyttelytila, jossa kävijä voi nyt tutustua esillä oleviin 150 erilaiseen kiukaaseen. Saman verran odottaa esille pääsyä.

4/2001

Kesällä 2001 rakennettiin kolmas savusauna, Vitonen. Uusi sauna päätettiin rakentaa, koska erityisesti savusaunoissa on ahdasta iltaisin ja löylyt ovat joskus väsyneet. Myös parkkitilojen riittävyyttä ja hankkeen taloudellisia vaikutuksia aprikoitiin päätöstä tehdessä. Sauna valmistui kesällä ja syksyllä se otettiin käyttöön.

Seuran tunnettu rakentamisen asiantuntija Esko Mäkelä arvioi seuraavasti uutta tuttavuutta: Uusi savusauna eli sauna V on saanut nimen Sampo. Nyt Sampo on taottu ja se toimiikin varsin hyvin, pieniä säätöjä tullaan ehkä vielä tarvitsemaan. Yhtä mieltä ollaan siitä, että uudisrakennus on taitavasti ja toimivasti sijoitettu vanhojen saunojemme joukkoon. Kokonaiskuva on hyvin ehjä.

2/2002

Saunaseura julkaisi laajan kirjoitussarjana 2000-luvulla venäläisestä banjasta. Se kuvaa banjan käyttöä ja merkitystä läpi vuosisatojen. Sen kirjoittajan ja uskollisen Vaskiniemen kylpijä antoi sille nimen: "Ripaskaa saunassa, prissakkaa kylyssä ja pesua banjassa. Kokenut ja koonnut saunalauteiden kuluttaja. "

Erkki Helamaa ja Risto Vuolle-Apiala ovat lukeneet tekstin ja todenneet siinä olevan aineksia kirjaksi asti. Mistä löytyy kustantaja? Lehti aikoo lähinumeroissa julkaista siitä parhaita paloja.

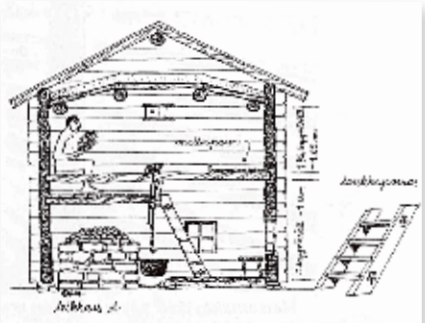

Piirros perintoisestä hänäläis-satakuntalaisesta saunasta. (Risto Vuolle-Apiala: Savusaunakirja, Jyväskylä 1994).

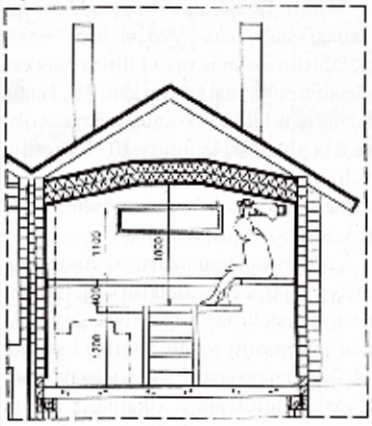

Leikkauspiirros Vaskiniemen uudesta saunasta. (Arkkitehtitoimisto Juhani Katainen).

Kuhniminen on osa suomalaista saunahistoriaa

Risto Vuolle-Apila kirjoittaa saksalaisesta tohtori Kuhnesta, joka kehitti kuhnen kylvyt.

Suomeen ne tulivat jo 1910-luvulla tunnetuissa kylpylöissä, kuten tohtori Lybeckin laitoksessa Vilppulassa. Kirjojen ja kylpylöitten kautta kylvyt tulivat käyttöön myös kansan keskuudessa. Saunat olivat erityisen sopivia Kuhnen kylvyille, koska lämmin olo saatiin lauteilla ja istumakylvyt saunan lattialle sijoitetussa sinkkiammeessa. Kansan sanonta "Kauha kätteen, perse vetteen ja heiniä etteen" kuvaa hyvin suomalaisten suhtautumista asiaan.

2/2003

Suomalaiset saunovat miljoona kertaa päivässä

Taloustutkimuksen tekemän tutkimuksen mukaan saunassa käyntejä on reippaat 20 miljoonaa joka kuukausi. Miehet saunovat hieman enemmän kuin naiset, vaikka määrissä ei ole oleellista eroa. Lapsiperheet saunovat eniten, yksineläjät vähiten. Näistä luvuista laskien saadaan 20-30 miljoonaa saunassa käyntikertaa joka kuukausi. 60 % suomalaisista saunoo kerran viikossa. Vain 4 %

2000-luku

2000
Tarja Halonen Suomen ensimmäiseksi naispresidentiksi.

2001
Lentokoneiden törmäys tuhosi WTCn tornit New Yorkissa.

Anssi Kelan esikoislevy Nummela ilmestyi.
Lahden MM-hiihdot ja doping-skandaali.

2002
Suomen valuutta vaihtui markasta euroon.

2004
Viimeinen Uuno Turhapuro –elokuva: This is my life.

2005
Yleisurheilun MM-kilpailut Helsingissä, Suomelle yksi pronssi.
Big Borther -sarja toi kansainvälisen tosi-tv:n Suomeen.

Helsingin Meilahdessa järjestettiin XIV International Saunacongress, josta vuoden 3/2006 Sauna-lehti raportoi laajasti.

suomalaisista ei sauno juuri lainkaan.

Tutkimus osoittaa myös, että saunat ja saunomistavat muuttuvat. Saunoihin tuodaan muotolauteita, design-kiukaita ja valokuitutaivaita, tuoksujen, hunajien ja turpeiden lisäksi.

2 / 2004

Pentti Hakalan mielestä pakastaminen on hyvä tapa säilöä vihtoja talven varalle.

Kas näin se käy: kukin vihta pannaan heti valmistuttuaan muovipussiin, ilma puristetaan pussista, pussi suljetaan ja vedetään pahviputkeen tai vihdat pakataan pahvilaatikkoon. Sitten vihdat pakkaseen. Sulatus huoneenlämmössä noin 1,5–2 tuntia.

Pentti Hakala, Löylynlyöjät ry:n puheenjohtaja vuodesta 1987, on Vihdanteon maailmanmestari 2001.

2/2005

Hyvässä saunassa on hyvä ilmanvaihto

Sähkösaunojen ongelma ei useinkaan piile kiukaassa vaan puutteellisessa ilmanvaihdossa, lehti kirjoittaa. Jyväskyläläinen Vesa Leskisenoja on saanut hyvää palautetta kehittämästään löylynpyörittäjästä. Sen avulla on moneen saunaan saatu aikaisempaa huomattavasti parempi ilmanvaihto.

Hyvän ilmavaihdon edellytyksenä on saada kolme vaihetta toimimaan yhdessä: tuloilma täydentää tasaisena virtana ja kiukaan lämmittämänä riittävästi käytetyn sisäilman; ilmankierto täyttää koko saunatilan; poistoilma ohjaa oikein ilmankiertoa ja on tasapainossa tuloilman kanssa.

2 / 2006

Onko saunasta tullut miehinen asia?

Suomessa on tehty kymmeniä saunakirjoja, mutta vasta nyt on alettu tehdä saunakirjoja naisille. Heli Koppelon ja Milka Alasen Naisten Saunakirjassa käsitellään samoja teemoja kuin joulukuussa 2005 ilmestyneessä Mervi Hongiston ja Mervi Pihlajamäen kirjassa Saunan salaisuus.

Pohjoisen naiset karistavat lauteilla mielestään päivän pölyt sekä arkiset huolet. Saunominen on suomalaisten naisten rakkaimpia ja vaalituimpia perinteitä.

Kirjassa pohditaankin, miksi saunasta on tullut miehinen asia. Saunasta on tullut miesten neuvottelupaikka ja sen lämmittäminenkin on siirtynyt heidän puhdetyökseen.

Tekijät vertaavat naisten ja miesten saunomista ja myöntävät, etteivät aivan ymmärrä miesten saunomista.

• Sauna-lehden tuoreimman vuosikerran numerot ovat luettavissa seuran verkkosivustolla www.sauna.fi

2006
Lordi voitti Euroviisut kappaleellaan Hard Rock Hallelujah.
Tanja Poutiaiselle suurpujottelun hopeaa Torinon olympialaisissa.

2008
Sofi Oksasen Puhdistus-kirjalle Finlandia-palkino.

Suomessa lähes 7 miljoonaa matkaviestinliittymää.

2009
Lasse Lehtonen seuran puheenjohtajaksi.
Läänien tilalle aluehallintovirastot ja maakunnat.

2011
Ben Grass seuran puheenjohtajaksi.

2014
Tuomas M.S. Lehtonen seuran puheenjohtajaksi.

1

2

3

4

5

Teksti Leena-Kaisa Simola
Kuvat Janne Ruotsalainen ja Ari Johansson

Rajaportin 110-vuotiasta saunaa ei ikä paina

Tampereen Pispalassa toimiva Rajaportin sauna on maamme vanhin toimiva yleinen sauna. Tänä vuonna tulee täyteen 110 vuotta löylyjä – kiitos Pispalan saunayhdistyksen ja innokkaiden saunojien.

1. Helsingistä kotoisin oleva Linda Manner (kesk) opiskelee Tampereella ja sai viikonlopuksi ystävänsä Fanny Kilven (vas) ja Veera Ryynäsen vieraikseen. Linda oli käynyt jo edellisenä päivänä Rajaportissa saunomassa ja nyt tultiin porukalla.

2. Löylyjen jälkeen raikkaaseen talvi-ilmaan ja punaiset posket ovat taattu.

3. Miesten saunassa lauteet ovat usein täynnä.

4. Petteri Kaila lämmittää tiilimuurattua kiuasta, jossa on noin 1,5 tonnia löylykiviä. Lämmitys kestää 5–6 tuntia ja sen jälkeen kiukaan annetaan hiipua reilun tunnin. Metrin halkoja palaa puolisen mottia kerralla. Petterin isoisä Ypi Kaila kuuluu Saunaseuran perustajajäseniin.

5. Rajaportin saunan henkeen kuuluu vilvoittelu terassilla ja sisäpihalla. Naiset ja miehet ottavat löylyä omilla puolillaan, mutta löylyjen välissä ja niiden jälkeen viihdytään yhdessä.

Aika tuntuisi seisahtuneen Rajaportin saunan pihapiirissä ja rakennuksissa ellei eri-ikäisiä saunojia kulkisi portista tasaiseen tahtiin.

Vuonna 1906 Tampereen ja Pohjois-Pirkkalan rajalle perustettu sauna hiljentyikin 80-luvun lopulla pariksi vuodeksi, kun saunaa silloin pyörittänyt pariskunta lopetti saunan lämmittämisen.

Pispalassa asuneet kulttuurihenkiset ihmiset huomasivat, että Tampereen kaupunki oli aikeissa purkaa saunan. Sen pelastamiseksi perustettiin Pispalan saunayhdistys ry, joka ryhtyi neuvottelemaan kaupungin kanssa Rajaportin vuokraamisesta.

– Aika pitkään saatiin vääntää ennen kuin kaupunki antoi meille luvan kokeilla saunan ylläpitoa, Rajaportin isännöitsijä Veikko Niskavaara muistelee.

Yhdistys remontoi saunaa puolisen vuotta ja aloitti lämmittämisen syksyllä 1989.

– Saunojien määrä alkoi kasvaa tasaisesti. Parin vuoden päästä Tampereen kaupunkikin huomasi, että Rajaportin saunasta oli tullut myös suosittu matkailukohde, Niskavaara toteaa.

Rajaportin sauna on nykyisin yksi Tampereen matkailuvalteista. Ahkerasti täytetyistä vieraskirjoista löytyy ihastuneita kiitoksia monilla kielillä.

– Kun Ryanair aloitti lennot Tampereelta Italiaan, heti ensimmäisellä lennolla Pohjois-Italian saunaseuran edustajat lensivät Rajaporttiin saunomaan, Niskavaara kertoo.

Naisia mahtuisi enemmänkin

Rajaportin saunassa käy noin 20 000 saunojaa vuosittain ja määrä kasvaa maltillisesti. Veikko Niskavaaran mukaan kävijöitä on vauvasta vaariin, vain teini-ikäiset puuttuvat.

– Ilahduttavan paljon on nuoria aikuisia. Naisia kävijöistä on noin kolmannes eli heitä mahtuisi lisääkin, Niskavaara sanoo.

Rajaportissa on erikseen naisten ja miesten puoli, jotka ovat lähes saman kokoiset. Lauteille mahtuu kerrallaan toistakymmentä saunojaa puolelleen.

Miesten puolella on välillä ruuhkaakin.

– Väki vaihtuu hyvin eli aina mahtuu mukaan. Sitä on oppinut taktikoimaan, jos huomaa pukuhuoneessa paljon vaatteita, säännöllisesti saunova Pentti Pirttimäki sanoo.

Yhtä aikaa Rajaporttiin mahtuu kolmisenkymmentä saunojaa, kun löylyjen välissä vilvoitellaan pihalla tai käydään kahvilassa.

– Rajaportin yksi viehätys varmaan onkin juuri se, että naiset ja miehet voivat tulla yhtä aikaa saunomaan. Löylyt otetaan erikseen, mutta yhdessä vilvoitellaan, Veikko Niskavaara sanoo.

Sauna lämpiää maanantaisin, keskiviikkoisin, perjantaisin ja lauantaisin. Kävijämääriä on pyritty tasoittamaan saunamaksujen hinnoittelulla eli saunominen on arkisin halvempaa kuin viikonloppuisin.

– Saunapäiviä ei voi lisätä, sillä lähes

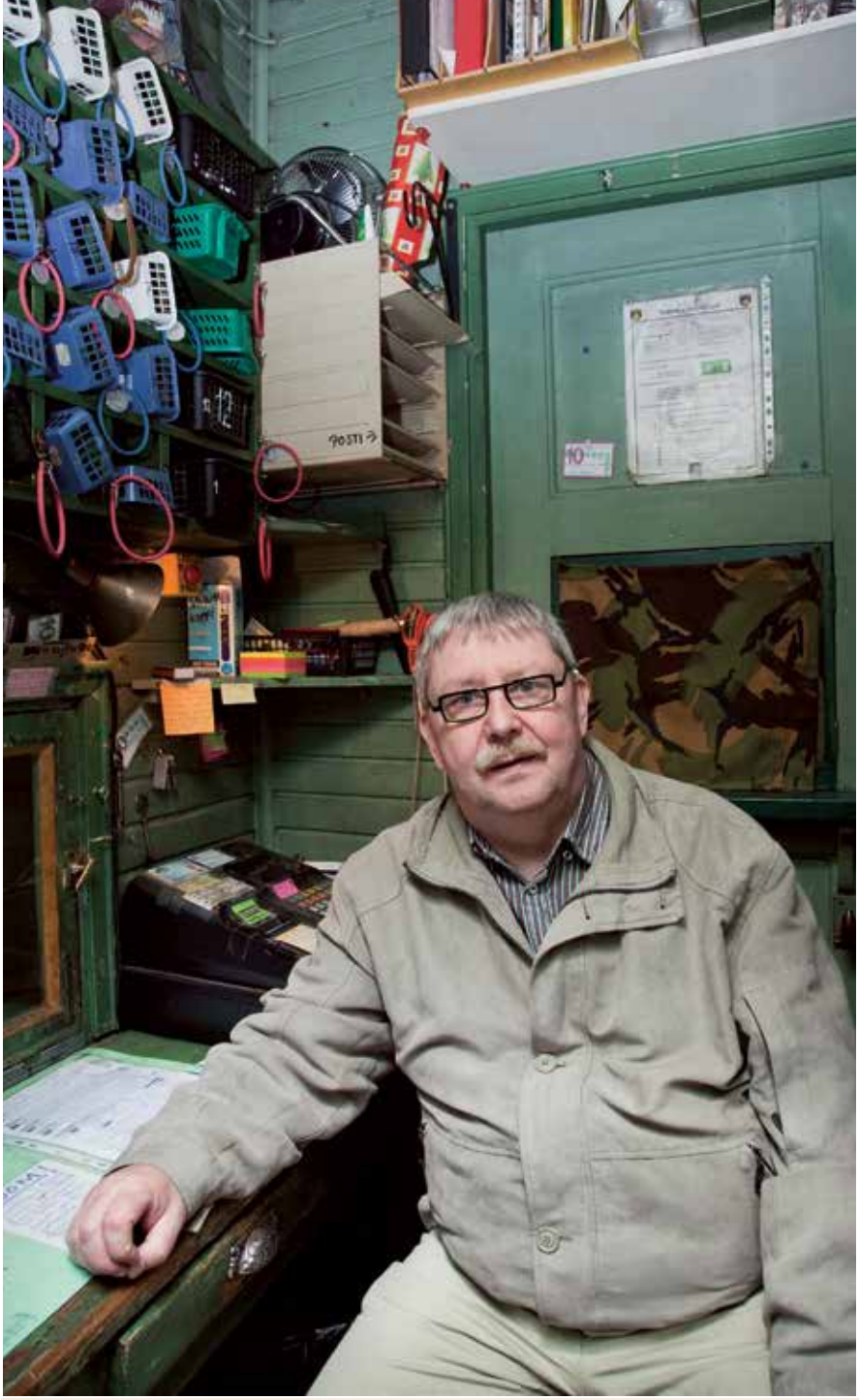

Pispalan saunayhdistyksen puheenjohtaja Ari Johansson hoitaa oma ”koppivuo-roaan” eli on lippukassalla talkoo-henkeen.

antiikkinen kiuas vaatii tarpeeksi lepopäiviä, Niskavaara toteaa.

Saunan voi tilata yksityistilaisuuteen välipäivinä tai pari tuntia ennen tai jälkeen yleisen saunavuoron.

Opiskelijoita ja julkkiksia

Nuoremmista saunojista huomattava osa on opiskelijoita niin Tampereella vakituisesti opiskelevia tai vaihto-oppilaita. Vierasmaalaiset haluavat jakaa tietoa Rajaportista myös kotimaissaan ja ovat pyytäneet saada kääntää Rajaportin verkkosivut omalle kielelleen. Sivuilla onkin kymmenen eri maan liput linkkeinä kieliversioihin. Näin saadaan välitettyä aitoa suomalaista saunakulttuuria eri puolille maailmaa.

Rajaportista on kehkeytynyt kulttuuripiireissä hyvin suosittu paikka. Esimerkiksi monet muusikot käyvät siellä saunomassa ollessaan Tampereella keikalla. Tunnettuja nimiä on pitkä lista, mutta saunassahan kaikki ovat samanarvoisia ja ilman titteliä.

Tosin mustiin pukeutuneiden ja pitkätukkaisten miessaunojen määrä lisääntyi selvästi, kun jyväskyläläinen metalliyhtye Timo Rautiainen ja Trio Niskalaukaus julkaisi vuonna 2002 kolmannen pitkäsoittonsa nimellä Rajaportti.

Heikki Salolta ja Pauli Hanhiniemeltä on tilattu sauna-aiheiset kappaleet elokuussa järjestettäviin 110-vuotisjuhliin. Juhlan musiikista vastaa osaltaan myös Rajanportin entisten ja nykyisten lämmittäjien sekä kahvilatyöntekijöiden yhteinen orkesteri.

Oma kahvio ja omaa olutta

Rajaportin kahviorakennus on saunaakin vanhempi, se on rakennettu aivan 1900-luvun alussa saunan perustajien, Lahtisten asunnoksi.

Kahvio avattiin 1996 ja aluksi ulkopuolinen yrittäjä pyöritti kahviota normaalina liikeyrityksenä. Se ei

Ei tupruta enää

• Rajaportin saunasta nousee savu kohti Pispalan rinnettä ja asuintaloja. Lähinaapurit olivat asiasta jo Pispalan saunayhdistykselle huomautelleetkin. Aiemmin puiden palamisessa oli parantamisen varaa.

Yhdistys on etsinyt asiaan ratkaisua jo vuosikausia ja viime vuonna otettiin yhteyttä Kimmo Aholaan Pyro-Man Oy:ssä.

– Ensin modifioitiin tuloksetta jo aiemmin tehtyjä luonnonvetoon perustuvia toisioilmakanavia, mutta ne eivät poistaneet savuongelmaa, Kimmo Ahola kertoo.

Viime vuoden juhannuksena Ahola halusi lisätehoa kylpytynnyrin lämmittämiseen ja rakensi siihen toisioilmapuhaltimen. Puhallin tuo raikasta ilmaa liekkien päälle, puut palavat tehokkaam-

Rajaportista on kehkeytynyt kulttuuripiireissä hyvin suosittu paikka.

kuitenkaan menestynyt, joten yhdistys otti kahvion hoitaakseen vuonna 2000.

Kahvio on hyvin viihtyisä entisten vuosikymmenien henkeen. Suolaiset ja makeat syötävät sekä tietysti saunamakkarat maistuvat. Keittiössä käytetään paljon lähialueiden tuotteita ja raaka-aineita.

Kahvilan erikoisuus on hyvin runsas koti- ja ulkomaisten pienpanimoiden oluttarjonta. Saunayhdistyksen hallitukseen kuuluva innokas oluen ystävä ja tuntija Markku Konttinen pitää huolen valikoimasta, jolle on myönnetty kunniamainintakin.

– Oluet ovat korkeintaan keskioluen vahvuisia, mutta meillä on laaja valikoima myös alkoholittomia oluita. Pyynikin käsityöläispanimo teki meille pari vuotta sitten oman, vaalean Rajaportti-oluen. Sen valmistukseen otettiin humalaa Rajaportin pihasta. Elokuun juhliin valmistuu Rajaportteri-olut, Markku Konttinen kertoo.

Veikko Niskavaara toimii Rajaportin saunan isännöitsijänä.

Jäsenetuna talkootyöt

Rajaportin tulevaisuus näyttää hyvältä tai niin kuin puheenjohtaja Ari Johansson kiteyttää: ”ei mitään kyynelin kerrottavaa”.

”Yleisessä saunassa, naisten puolella…”

Hänelle itselleen tuli viime vuonna 60 ikävuotta täyteen ja suurin piirtein yhtä monta vuotta Rajaportin asiakkaana.

– Nöösinä tulin äiren kanssa lauvantaisin saunomaan. Lapsen mieleen on jäänyt saunasta sinkkiämpärien kolina ja sen jälkeen kotona ruskean kastikkeet tuoksu sekä radiossa Lauantain toivotut levyt, Ari Johansson muistelee.

– Siihen aikaan saunassa oli myös saunottaja, joka piti sekä lauteet ja ämpärit kunnossa että hoiti saunojien pesemisen. Pesua ei oltu mitenkään taksoitettu, vaan jokainen maksoi siitä omantunnon mukaan, Ari Johansson muistelee.

Rajaportin saunayhdistyksessä on tällä hetkellä reilut parisen sataa jäsentä. Perustajat ovat mielissään siitä, että myös uusia nuoria jäseniä on saatu mukaan.

Jäsenetuina on talkootyöt ja ilmainen sauna kerran vuodessa. Seuran jäsenet hoitavat talkoilla osan lippujen myynnistä parin tunnin ”koppivuoroina” sekä osallistuvat remonttitalkoisiin ja joskus lämmityksiinkin.

Yhdistys ei maksa vuokraa saunan kiinteistöstä, mutta on velvollinen pitämään sen kunnossa. Siihenkin uppoaa euroja melkoisesti.

– Saunan ja kahvilan hoitajille maksetaan palkkaa, johon saadaan osin valtion tukea. Ei yhdistyksen tulot yksin palkkoihin riittäisikään. Monet saunalle vuodeksi tai pariksi työllistyneet ovat löytäneet kiinteistöhoidosta, korjausrakentamisesta tai kahvilatyöstä itselleen pysyvänkin leipäpuun muualta. Lisäksi meillä on sponsoreita ja teemme vuosittaisia korjauksia yhteistyössä oppilaitosten kanssa, Niskavaara kertoo. ❖

Kimmo Ahola kehitti toisioilmapuhaltimen, joka tuo raitista ilmaa tulipesään liekkien päälle. Puut palavat tehokkaammin ja savukaasut sekä päästöt ovat vähentyneet selvästi.

min ja päästöt vähenevät.

– Kokemukset olivat hyviä. Koska Rajaportista oltiin jo kyselty neuvoja, päätin tarjota tällaista puhallinta sinne, Ahola sanoo.

Toisioilmapuhallin asennettiin Rajaportin saunaan viime syksynä. Tulokset ovat selkeät. Näkyvä savu on lakannut, kiukaan teho nousi, lämmitysaika lyheni ja sekä kivet että saunan seinät pysyvät puhtaampina.

– Savukaasujen häkäpitoisuus laski huomattavasti ja nyt ne ovat mitattavalla tasolla. Kiuas täyttää siltä osin voimassaolevat päästönormit.

Huhtikuussa kiukaaseen asennettiin lisäksi uusi arina, Metallitekniikka Hannu Laajalan erikoisesti Rajaportille viritetty Aalto-arina. Se paransi entisestään polttoa myös ensiöilman sopivan saannin osalta.

Teksti Leka-Viestintä Oy
Kuvat valmistajat

Harvian piha-sauna minimoi mökkimatkan

Harvia on tuonut perinteisen pihasaunan modernisti tähän päivään. Löylyistä voi nauttia vaikka kaupunkikotinsa pihalla. Mökkitunnelmaan pääsee nopeasti arjenkin keskellä.

Vuonna 1950 perheyhtiönä perustettu Harvia on nykyisin maailman suurin kiuasvalmistaja. CapManin hallinnoimat rahastot ovat olleet yhtiön suurin omistaja vuodesta 2014.

– Yrityksen kasvuun on panostettu merkittävästi. Talouden laskusuhdanne ei ole ainakaan Harvian myynnissä näkynyt, päinvastoin. Saunomiseen satsataan niin Suomessa kuin vientimaissamme, Harvian markkinointijohtaja Timo Huhtamäki sanoo.

– Suhtautuminen saunaan on kuitenkin muuttunut. Perinteisesti saunominen on yhdistetty mökkeilyyn. Nyt ihmiset haluavat rentouttavaan löylyyn ilman vaivalloista ja pitkää mökkimatkaa. Etenkin omakotitaloissa asuvat nuoret perheet haluavat tuoda mökkitunnelman omalle pihalleen, Huhtamäki jatkaa.

Mökki kodin kylkeen

Pihasaunoja myydään Suomessa arviolta neljä tuhatta vuodessa ja niiden kysyntä kasvaa koko ajan. Harvian vastaus kysyntään on uusi Solide-pihasauna.

– Mutta me emme halunneet lähteä perinteisille markkinoille, vaan tarjota uuden vaihtoehdon saunojien muuttuneisiin toiveisiin, Timo Huhtamäki toteaa.

– Solide-pihasaunat on suunniteltu soveltumaan myös kaupunkien ja kuntien uusille asuinalueille. Saunahan on perinteisesti ollut maalla erillisessä piharakennuksessa ja nyt tämä on mahdollista myös taajamissa, Harvian saunatehtaan johtaja Vesa Vehmaa sanoo. Vehmaalla on pitkä kokemus Harvian saunojen ja lauteiden kehitystyöstä ja hän on myös vastannut Solide-saunojen suunnittelusta.

– Saunominen ja saunan lämmittäminen liitetään mökillä tapahtuvaan puuhasteluun. Nyt tämä mukavuusvyöhyke voidaan tuoda kodin kylkeen, kun sauna on omassa pihassa. Solide-saunat ovat puulämmitteisiä eli saunan lämmittäminen on jo osa rentouttavaa nautintoa. Tosin halutessaan saunan saa myös sähkökiukaalla varustettuna, Vehmaa kuvaa.

Pian pystyyn ja löylyyn

Uusia pihasaunoja valmistetaan kolmessa koossa. Pienimpään mahtuu muutama saunoja ja isoimmassa on sauna, pukuhuone, saunatupa ja katos.

Saunat toimitetaan helposti pystytettävinä, perustuksia vaille valmiina kokonaisuuksina.

– Rakennukset eivät ole painavia eli niille riittää kevyt perustus esimerkiksi harkkojen päälle. Saunapaketin siirtämiseen ei tarvita nosturia, joka rikkoisi valmista pihaa, Vesa Vehmaa toteaa.

Asennus onnistuu helposti kahdelta tekijältä.

– Saunan saa varmasti pystyyn päivässä. Saunomaan pääsee heti, kun sauna on asennettu, katto valmiina ja kiuas paikallaan. Jos pohjapaalut on valmiiksi paikallaan, saunomaan pääsee jopa neljässä tunnissa, Vehmaa sanoo.

Kiukaan pesä täytetään ulkopuolelta, joten klapeista irtoavat roskat eivät sotke sisätiloja. Kiukaan tulipesää voi käyttää myös takkana vaikka makkaranpaistoon.

Kiuas on asennettu läpikuultavan Duo-

Uudet sauna-kokemukset muuttavat saunan roolia ihmisten elämässä.

Vesa Vehmaa näyttää, miten Solide-pihasaunan kiukaan pesä täytetään ulkopuolelta. Vesa Vehmaa on Harvian saunatehtaan johtaja ja vastaa myös pihasaunan suunnittelusta.

lasiseinän yhteyteen, joka päästää valoa saunaan.

Pihasaunat ja niiden lauteet valmistetaan GLT-kuusesta. Saunan voi maalata esimerkiksi talon väritysten mukaan.

Saunomisen kokemus vaihtelee

Harvian liikevaihdosta suurin osa tulee viennistä yli 65 eri maahan. Osuuden odotetaan kasvavan jatkuvasti. Siksi kansainvälisen myynnin ja markkinoinnin kehittäminen on Harvian tärkein painopiste.

Harvialla on ”maailman tehokkain kiuastehdas” Muuramessa sekä yksi tuotantolaitos Kiinassa. Tytäryhtiöitä on Venäjällä ja Virossa.

– Sauna ymmärretään eri lailla eri maissa. Me emme voi viedä maailmalle suomalaista saunaa sellaisenaan, vaan saunaa ja sen käyttöä pitää aina sovittaa paikalliseen kulttuuriin ja tapoihin. Maailmalla saunan käyttö on aina erittäin paikallinen kokemus, Timo Huhtamäki sanoo.

– Venäjällä saunominen on hyvin yhteisöllistä. Saunahetkeä valmistellaan ystävien kanssa ja siihen liittyy hyvä ruoka ja juoma. Saunominen on Venäjällä iso juhla.

– Yhdysvalloissa sauna liittyy vahvasti hyvinvointiin, wellbeing-asioihin ja voimaantumiseen. Saksassa puolestaan on paljon yleisiä ja yhteisiä saunoja, joissa voidaan viettää aikaa tuntikausia, Huhtamäki kuvaa saunomisen eroja.

Timo Huhtamäen mukaan sekä Harvian että saunomisen tulevaisuus näyttävät hyviltä. – Harvian vahvuutena on keskihintainen tuotevalikoima. Oma tuotekehitys pitää hinta-laatusuhteen kohdallaan. Harviassa toimitaan hyvin yrittäjähenkisesti, joten pystymme reagoimaan markkinoiden muutoksiin nopeasti.

– Saunomisen suosion kasvuun vaikuttavat muun muassa wellbeing-trendit, turismi ja suurten ikäluokkien vapaa-ajan lisääntyminen eläköitymisen kautta. Uudet saunakokemukset muuttavat saunan roolia ihmisten elämässä, Huhtamäki toteaa.

Helon uutuus:

Löyly kuten haluat

Enää ei tarvitse tyytyä sähkösaunan vakioasetuksiin, vaan voi nauttia itselle mieluisesta lämmöstä ja kosteudesta. Helon BWT-tekniikka tekee kiukaasta aidosti säädeltävän ja samalla säästyy energiaa.

Kun Helo Oy:n toimitusjohtaja Jan Björkbomilta kysyy, mikä on nyt saunomisen trendi, hän vastaa napakasti: – Ei ole.

– Saunaan ei ole tullut mitään uutta sitten pilarikiukaan, hän lisää.

Mutta nyt Helo on kehittänyt uuden BWT-tekniikan (bio water technique), joka tuo sähkökiukaiden valikoimaan aivan uuden lisän.

Jan Björkbom kertoo innovaation taustaa:

– Suomalainen sähkösauna on hyvin perinteinen: peruspaneelit seinissä ja katossa, peruslauteet, löylyn lämpötila reilut 80 asetta ja kuiva sisäilma. Varmaan puolet ihmisistä ei pidä sellaisesta, Jan Björkbom sanoo.

Miksi pitää olla kiuasvalinnan vanki?

– Kun rakentaa saunan ja hankkii kiukaan, onkin niiden elementtien vanki parikymmentä vuotta. Miksei saunaa voisi muunnella jokaisen saunojan mieltymysten mukaan?

Helolla ryhdyttiin hakemaan ratkaisua, jolla saataisiin sauna palvelemaan käyttäjiään monipuolisemmin.

– Tavoitteenamme oli myös löytää ratkaisu, joka ei ole kallis eikä tarvitse hankalia sähköjärjestelmiä, Björkbom lisää.

Vesisäiliö antaa kosteat löylyt

Helon BWT-tekniikan perusidea on yksinkertainen. Sähkökiukaan keskelle lämpövastusten väliin asennetaan vesisäiliö ja lopputila täytetään kiuaskivillä.

Vesi alkaa kiehua kymmenen minuuttia sen jälkeen, kun kiuas on laitettu päälle. Säiliön kannessa on reikiä, josta vesi pääsee saunahuoneeseen ja tuo kosteutta. Puolen tunnin kuluttua voi jo mennä löylyyn.

– Lämpöä on ”vain” reilut 50 astetta, mutta koska ilman kosteus on 50 prosenttia, lämpö vastaa löylyä 75-asteisessa, kuivassa saunassa, Jan Björkbom selittää.

– Lämpötilan voi säätää mieleisekseen, mutta 60 astetta yleensä riittää. Saunan kuumuus ei rasita, ilma on kosteaa, hengitys helppoa ja saunassa on mukava olla.

Sähköä säästyy, koska sauna lämpiää nopeammin.

Perhe voi saunoa mieltymystensä mukaisesti: ensin vaikka koko perhe 60 asteen löylyihin, sen jälkeen säiliön tyhjennys ja isä saa jatkaa tiukemmissa, kuivissa löylyissä.

Löylyhuoneen voi esikosteuttaa laittamalla säiliöön vain kolmanneksen vettä. Säiliöön voi myös suoraan lisätä eteerisiä öljyjä, jolloin saunahuone täyttyy helposti valikoiduilla tuoksulla.

BWT-tekniikka on Helon oma innovaatio ja noin vuoden pituisen kehitystyön tulos. Uusia kiukaita on sekä koteihin että julkisiin saunoihin kuten hotelleihin, kylpylöihin ja kuntosaleille.

– Kaikkialla maailmassa halutaan sauna, jossa on miellyttävää saunoa, toimitusjohtaja Jan Björkbom Helolta sanoo.

– Niissä kiukaat ovat päällä jopa 14 tuntia vuorokaudessa. Kun kiukaan lämpötilaa lasketaan 20 astetta, on sillä suuri vaikutus sekä sähkön kulutukseen että löylyhuoneen puupintojen kestävyyteen, Björkbom huomauttaa.

Panostusta vientiin

BWT-tekniikalla varustetut kiukaat lähtevät Helolta myös vientiin. Yrityksen 30 miljoonan euron liikevaihdosta noin 60 prosenttia tuleekin nykyisin viennistä.

– Kotimaassa kilpailu on todella kovaa ja me emme halua kilpailla tarjoamalla halvimpia ratkaisuja, vaan huolehtia myös asiakkaista, laadusta, toiminnallisuudesta ja muotoilusta. Keskitymme Keski-Euroopan, Lähi-Idän ja Afrikan markkinoille, vahvistamme läsnäoloamme ja laajennamme jakeluverkostoa, Jan Björkbom linjaa.

Helolla on sama valikoima sekä kotimaassa että viennissä.

– Kaikkialla maailmassa on samat toiveet eli halutaan sauna, jossa on miellyttävää saunoa.

Björkbom korostaa kuitenkin, että mitään ei saa ilmaiseksi ja kilpailu laittaa juoksemaan entistä lujempaa.

– Meidän on tehtävä töitä, jotta sauna säilyy kiinnostavana kotimaassa ja vientimarkkinoilla jatkossakin. ⟶

Helon kehittämä ratkaisu perustuu vesisäiliöön, jonka ansiota löylyhuoneen ilmaan tulee kosteutta ja jo 60 asteen lämpöinen löyly tuntuu riittävältä.

Veto-kiuas uudisti ilmeensä

– takaisin suomalaisiin saunoihin

Moni on ehkä luullut, että yksi ensimmäisistä suomalaisista kiuasvalmistajista, Veto-kiuas, hävisi markkinoilta jo vuosia sitten. Näin ei käynyt, vaan tuotanto on jatkunut. Tänä vuonna kiuasmerkkiä on uudistettu ja aloitettu markkinoimaan yrityksen sukupolven vaihtumisen myötä.

Veto-kiuas kuuluu niihin kiukaisiin, jonka erityisesti saunaalan ihmiset, intohimoiset saunojat, vanhempamme tai isovanhempamme muistavat. Puukiukaan ensimmäinen prototyyppi valmistettiin nimittäin jo vuonna 1949. Veto-kiukaita myytiin ja markkinoitiin Suomessa ahkerasti 1950–80-luvuilla.

1990-luvulla kotimarkkinoille virtasivat hinnalla kilpailevat saunan kiukaat ja suomalaiset oppivat ostamaan kiukaansa rautakauppaketjuista. Oli onnekas sattuma, että Veto-kiukaan vienti oli alkanut vetää Keski-Eurooppaan, joten markkinointipanostukset suunnattiin ulkomaille.

Veto-kiukaita valmistavan Muko Oy:n uuden toimitusjohtajan Henri Salokankaan mukaan tavoitteena on palata juurille omaan kotimaahan ja suomalaisiin saunoihin, ulkomaan viennin jatkuessa ohessa.

– Suomessa on nähtävissä jonkinlainen

Muko Oy valmisti 50-luvulla myös maatalouskoneita, joista oli tuolloin Suomessa kova pula. Presidentti Urho Kekkonen seurueineen tutustui maatalousnäyttelyssä Muko-perunannostokoneeseen.

Muko Oy:n perustajaa Arvo Oksasta kiinnosti palotekniikka ja hänen ajatuksensa oli, että kaikki palamisesta saatu lämpö täytyisi saada talteen tehokkaammin.

arvomuutos kulutuksen suhteen. Kotimaisuutta, laatua, ympäristövaikutuksia ja tuotteiden pitkää ikää arvostetaan eri tavalla kuin pitkiin aikoihin. Myös kiinnostus saunomiseen ylipäätään on kasvanut nuoremmissa ikäluokissa, ja saunatuotteista otetaan enemmän selvää, Henri Salokangas sanoo. Hän on Veto-kiukaan suunnittelijan Arvo Oksasen tyttären poika.

Rohkea keksijä Arvo Oksanen

Arvo Oksanen (1908–1992) perusti aikoinaan Muko Oy:n. Hän oli saanut idean tehokkaaseen puukiukaaseen neuvoessaan taloyhtiöitä, kuinka kaikki lämpö saataisiin talteen taloyhtiön isoista lämmityskattiloista. Tänäkin päivänä ajankohtainen aihe, palotekniikka, kiinnosti Oksasta ja hänen ajatuksensa oli, että kaikki palamisesta saatu lämpö täytyisi saada talteen tehokkaammin. Siihen aikaan lämmityskattiloissa oli jälkipolttimet, joiden avulla talojen lämmitystä tehostettiin. Näin Veto-puukiukaaseen suunniteltiin markkinoiden ensimmäinen jälkipoltin.

Veto-kiukaan korkea tulipesä ja savukaasuja pidempään kierrättävä jälkipoltin muodostivat yhdessä niin sanotun kaksoistulipesäjärjestelmän, jonka ansiosta sauna lämpeni nopeammin ja tehokkaammin, puun kulutus väheni ja pienhiukkaspäästöjä saatiin pienennettyä. Puun palamisesta saatu energia pystyttiin siis hyödyntämään mahdollisimman tarkkaan. Aihe on edelleen hyvin ajankohtainen, muun muassa EU:n mietiessä pienhiukkaspäästöjen rajoittamista.

Veto-kiukaissa oli markkinoiden ensimmäinen jälkipoltin. Saunan uudet innovaatiot

Perinteet kohtaavat tulevaisuuden

Muko Oy perustettiin vuonna 1953. Saunan kiukaiden valmistuksen lisäksi Muko Oy:n toimialaa on vuosien mittaan ollut maataloustyökoneiden valmistus sekä voimansiirtoakseleiden maahantuonti ja myynti. 50-luvun alun Suomessa oli huutava pula kotimaisista maataloustyökoneista. Arvo Oksanen kehitteli olemassa olevista maataloustyökoneista uudenlaisia käytännöllisempiä muunnoksia, haki niille patentteja ja alkoi valmistamaan tehokkaampia työkoneita suomalaisten maatilojen silloisiin tarpeisiin. Muko valmisti mm. kultivaattoreita, niittokoneita, lapiorullaakeitä ja perunannostokoneita. Vaikka omien maataloustyökoneiden valmistus lopetettiin jo kymmeniä vuosia sitten, tuo Muko edelleen maahan saksalaisen Walterscheidin voimansiirtoakseleita.

Arvo Oksasesta kehittyi tarkkanäköinen yrittäjä, joka tuli tehneeksi elämänsä aikana monia uraauurtavia keksintöjä sekä maatalouskoneisiin että saunan kiukaisiin. Hänet palkittiin uransa aikana lukuisilla mitaleilla maatalouskone- ja sauna-alan keksinnöistä Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Hänet valittiin muun muassa Belgian keksijäin ritarikunnan ritariupseeriksi ja hän toimi monissa kunniatehtävissä. Suomen Saunaseurassa hän toimi vientitoimikunnan asiantuntijajäsenenä.

Saunomisharrastuksesta alkanut intohimo sauna-alaa kohtaan sai siis Arvo Oksasen tekemään kiuasinnovaatioita, joihin yrityksen seuraavatkin sukupolvet uskovat.

– Veto-kiukaassa on edelleen niin paljon potentiaalia, että haluamme jatkaa sen tuotantoa ja markkinointia. Arvostamme kaikkea vanhaa, mutta tuomme siihen tämän päivän näkemystä. Kun itse tuote on erinomainen, sen ympärille voi kasvattaa kaikkea uutta, sanoo Henri Salokangas. ❖

Näin Veto-kiukaita mainostettiin vuonna 1954.

Muistatko Veto-kiukaan?

● Veto-kiuasta kolmannessa sukupolvessa valmistava Muko Oy kerää kokemuksia ja kertomuksia vanhoista Veto-kiukaista koko kesän ajan osoitteessa muko@muko.fi.
Otsikoi viestisi sanoilla ”Kokemuksia Veto-kiukaasta”.

Teksti Leena-Kaisa Simola
Kuvat Elina Manninen

LÖYLYTTÄRET pulppuavat

– Pitääkö volyymiä hiljentää?
Näin miettivät välillä ”Löylyttäret” eli neljän aikuisen naisen ja heidän tyttäriensä yhteinen saunakimppa.
Ei tarvitse – iloa saunoihin mahtuu kyllä.

saunomisen iloa

Löylyttärien ”saunakonseptiin” kuuluu vilvoittelu terassin penkillä. Vasemmalta Irmeli Lindström, Heli Ahlroos, Sonja Lindström, Mia Roos ja Laura Lindblad.

Hymy ei hyydy, vaikka merivesi olisi kylmää: ”paremmaltahan uinti tuntuu talvella kuin kesällä”.

– Eiköhän mennä kolmoseen! Vaskiniemessä hyvin usein yhdessä saunovien naisten ilta on alkamassa. Sitä ennen on viestitelty sosiaalisen median WhatsApp-ryhmässä siitä, kuka on saunaan tulossa ja koska. Ryhmän nimeksi on laitettu osuvasti Löylyttäret.

Yleensä koko porukka saadaan kasaan. Ryhmästä pitkäaikaisin seuran jäsen on Heli Ahlroos, joka on ollut jäsenenä jo parikymmentä vuotta. Irmeli Lindström ja Mia Roos ovat olleet jäseninä reilun kuusi vuotta. Laura Lindblad liittyi seuran jäseneksi viitisen vuotta sitten saunottuaan sitä ennen toisten naisten vieraana. Naiset ovat keskenään vanhoja tuttuja, sillä he ovat jo koulutovereita.

Tänä keväänä jäseniksi hyväksyttiin myös Irmelin tytär Sonja sekä Lauran tytär Meri. Saunaseuran nuorjäseneksihän voi liittyä 15–21-vuotiaana ja nuorjäsenen ei tarvitse maksaa liittymismaksua. Sonjan sisaret Hanna ja Ellen ovat myös saunojia.

– Varsinkin 11-vuotias Hanna on tosi innokas. Hän on jo ilmoittanut ryhtyvänsä aikanaan Saunaseuran johtokunnan jäseneksi ja laittavansa naissaunojien asiat kuntoon, äiti-Irmeli nauraa.

– Lapset ovat jo isoja eli meille jää äiteinä enemmän omaa aikaa. Saunominen on mukava tapa tavata ja vaihtaa kuulumisia.

Helin lapset ovat poikia ja jo sen verran isoja, etteivät tule naisten vuorolle saunomaan. ⟶

"Kahta en vaihda: siikaleipää ja pilsneriä."

Mia nauttii lohikeitosta – kuten lähes aina saunassa käydessään. Muillakin naisilla on melko vakituiset tilaukset.

– Perhesauna olikin äidin ja pojan yhteinen kiva kokemus. Niitä voisi olla jokunen lisää, Heli toivoo.

Saunomisen tutut rutiinit

Löylyttärille on muodostunut jo tutut tavat saunoa. Kaikki ovat vankkoja kolmossaunan ystäviä ja sillä yleensä aloitetaan, joskus kirkosta tai kuutosesta.

Löylyhuoneeseen mennään nopeasti jonossa, ettei lämpö karkaa. Löylyissä puidaan arjen asioita lomista flunssa-aaltoon, päivitetään perheiden kuulumiset ja vitsaillaan hyvässä hengessä. Keskusteluihin pääsevät muutkin saunojat halutessaan mukaan.

Löylyjen välissä käydään muutaman kerran meressä kesät talvet.

– Niin kovaa pakkasta ei olekaan, että avanto jäisi väliin. Itse asiassa meressä käynti on talvella parempi kokemus kuin kesällä, Laura sanoo.

Saunottuaan ja uituaan iloinen ja rento seurue siirtyy kahvilan puolelle.

– Takan ääressä istutaan aina, kun se on mahdollista.

– Kahvilassa on hyvät ruuat ja juomat. Joskus toivoisi ruokalistaan uusia kokeiluja, vaikka itse huomaakin tekevänsä melkein aina samat valinnat, Laura tuumii.

– Kahta en vaihda: siikaleipää ja pilsneriä, Heli kuittaa.

Lohikeitto ja karjalanpiirakat runsaalla munavoilla ovat myös Löylyttärien suosiossa.

Kesäisin saunailta päättyy pitkään istuskeluun Vaskiniemen kuistilla.

– Grilli olisi hyvä lisä kesäiselle pihalle. Silloin täällä olisi kesämökin parhaat puolet, mutta ei mökkeilyyn liittyviä töitä.

Lapset mukaan saunaan

Saunaseuran tuore jäsen Sonja on käynyt Vaskiniemessä viisi vuotta eli 11-vuotiaasta.

– Käyn ainakin kerran kuussa. Saunominen ja meressä käynti on hauskaa ja on kiva kuunnella näiden tarinoita, Sonja sanoo viitaten aikuisiin Löylyttäriin. Harvoin Sonjalla on muuta ikäistään saunaseuraa kuin Meri.

– Ei se haittaa. Kaikki aikuiset saunojat ovat ottaneet minut hyvin positiivisesti vastaan.

Irmeli kannustaa seuran jäseniä tuomaan enemmän nuoria mukaan saunomaan.

– Kun lapset innostuvat saunomisesta, he varmaan jatkavat sitä aikuisinakin. Nuorille tekee hyvää keskustella saunassa vanhempien ihmisten kanssa.

Löylyttärien mukaan Vaskiniemeen on kenen tahansa helppo tulla.

– Täällä on hyvä ja rento meininki. Vakituiset kävijät tulevat tutuiksi toisilleen ja vieraisiin kuten ulkomaalaisiin suhtaudutaan hyvin avoimen positiivisesti. Kaikki juttelevat keskenään. Yhteisenä puheenaiheena on aina helposti Vaskiniemen upea maisema ja merellinen luonto.

Pieni lisäys iloisen naurun kera:

– Tosin mehän tunnemme vain naisten saunavuorot ja niiden hengen.

Hyvän mielen Vaskiniemi

Löylyttäret eivät ole saaneet tähän mennessä kinaa keskenään aikaiseksi.

– Ei se saunaan kuulu, ehkä joskus kotona…

– Vaikka olo olisi vähän kireä tiukan työpäivän jälkeen, Vaskiniemen saunoissa rentoudutaan, hymyillään eikä murjoteta, Mia sanoo.

– Maanantain sauna oikein kruunaa työpäivän, ihan kuin työviikko olisi lyhyempi, Irmeli jatkaa.

– Se on vähän kuin viikonlopun jatke. Olisi silti mukava päästä saunomaan myös aina viikonloppuisin. Me olemme kaikki työssäkäyviä naisia eli saunominen arki-iltoina ei läheskään aina sovi. Jaettuja lauantaita voisi siis olla enemmän tai joskus sauna sunnuntaina, Mia toteaa.

Heidän mielestään Vaskiniemi on hyvän mielen paikka.

– Siitä hengestä tulee pitää huolta. Täytyy muistaa, että on niin monia eri tapoja nauttia saunomisesta. Ollaan joustavia ja sallivia.

Löylyttäret ovat perinteisen saunakulttuurin ystäviä, mutta se ei sulje pois uusia virtauksia.

– Sauna-joogaa olisi kiva kokeilla Vaskiniemessäkin.

Omatkaan ideat eivät lopu:

– Naisille ja miehille yhteinen sinkkusauna lauantai-iltana!

Päälle tulee hersyvä nauru, joka saa kuulijan epäilemään, ovatko he ihan tosissaan.

– Ainakin toivotamme kaikille saunasiskoille ja -veljille hyviä kesälöylyjä. ❖

HARVIA

JOKAINEN SAUMA ON KÄSIN TEHTY.

Tykkään hitsaajan työstä, koska siinä voi nähdä kättensä jäljen. Niin kuin jokaisessa näissä kiukaissakin näkyy kädenjälki. Kun ostaa Legend-kiukaan, voi olla varma, ettei aivan samanlaista ole kellään toisella. Se on hitsaajan taidonnäyte. Taonko sinulle omasi?

Mikko Ripatti
hitsaaja, Harvia Oy

Teksti arkistotutkija Juha Nirkko,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
Kuvat Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Tontun koti ja köyhän apteekki
– sauna monessa käytössä

Jos me suomalaiset saisimme päähämme saunoa kaikki yhtaikaa, se olisi mahtumisen puolesta helppoa. Itse asiassa suuri määrä joutuisi kylpemään yksin, mikäli jokaiseen saunan tapaiseen olisi saatava joku.

On helppo arvata, että myös Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistossa saunan kohtaa tuon tuostakin. Perinnekokoelmiin tutustuja saattaa kuitenkin tyrmistyä siitä, miten useisiin elämänalueisiin sauna on hyvällä tavalla sisäänlämpiävässä Suomessa liittynyt. Puhtaus on kansankulttuurissa vain puoli saunaa.

Asumus

Jotta pystyttiin viivähtämään, saati asettumaan, tarvittiin jokin asuinsija. Kielemme sauna-sana lienee alun perin tarkoittanut löylyllä lämmitettävää, talviasuttavaa maa-asumusta. Savotoilla ennen tukkikämppien aikaa kaivettiin palstalla sauna maahan, siihen kiuas ja keloa pesään. Siellä hevoskunta yöpyi, teki ruokansa ja kylpi.

Raivaava uudisrakentaja teki ensi töikseen saunan. Nykyäänkin omatoiminen mökin laittaja saattaa aloittaa yöpymiskelpoisesta saunankömmänästä ennen kuin syntyy varsinainen huvila. Suomalaiset YK-rauhanturvaajat tunnetaan maailmalla siitä, että he pystyttävät ensimmäiseksi saunan, henkisen päämajan.

Nuorisotalo

Mallasjuomia käyttää 2010-luvunkin nuoriso seurustelun tukena, mutta sata vuotta aiemmin mentiin joukolla malturia kääntämään eli mallassaunaan.

Lionneet ja itäneet ohramaltaat levitettiin saunanparveen, missä ne saivat useat kovat löylyt ennen läjäämistä ja kuivatusta. Maltaat imeltyivät ja nuoret hääräsivät kuumuudessa puolipukeissaan. Työvaiheet kestivät pitkään, joten välillä mentiin numeroista eli leikittiin, tai paistettiin omenoita kiukaassa ja lanttuja tuhkassa. Pimeyden turvin piileskeltiin ja tehtiin koirankuria. Toimintaa johti malturi, tavallisesti joku kokenut nuorehko nainen.

Samantapainen yhteisöllisyys ja sallittu romanttisuus saattoivat vallita esimerkiksi pellava-, kessu-, nauris- ja sipulisaunoissa. Näin jotkut työt olivat sekä hyödyllisiä että haluttuja.

Intiimitila

Yksilölliseen ja pitemmälle etenevään riiuuseen oma tai vieras sauna sopi erinomaisesti, eikä sitä sen vuoksi pidä leimata ilotaloksi. Rakennus sijaitsi erillään muista, oli usein lämmin, siellä oli lauteet ja peseytymismahdollisuus. Etenkin syrjäkylien tienvarsisaunat olivat yhdyntätarkoitukseen kysyttyjä. ”Muistelkoon

kukin omiaan”, sanoo kaavilainen kertoja häveliäästi. Ken oli aamulla noessa, kenellä kello rikki tai jokin vaatekappale kateissa.

Mutta myös suurten lapsikatraitten vanhemmille oma tuttu sauna saattoi olla ainoa paikka parisuhteen laatuajan viettoon, vaikkapa kylpyillan sovittuna loppuhuipentumana. Alastomuus ja puhtaus loivat seksimyönteisen virityksen itsestään.

Synnytysosasto

Savusauna oli lämminnyt ja siittynyt, ystävät tai asiantuntijat kylvettäneet morsiamen hedelmälliseksi vihdoin ja loitsuin. Raskaus saatiin alulle, ja sen aikana kiuaskiven posahdus merkitsi poikaa löylynlyöjälle. Vatsaa piti kylvettää hyvin, jotta lapsikin valmentautui rakastamaan kylpemistä. Ensisynnytystä helpotettiin lämmittämällä sauna ukkosen särkemillä puilla. Hetken koittaessa saunassa oli valmiiksi villalankaa ja sakset, ja joskus äiti joutui katkaisemaan napanuoran itse.

Ilomantsilainen kirjoittaja kiteyttää maailmaan tulonsa jälkitunnelman lauseiksi: ”Rääkyminen osoitti, että

Viitasalon sauna, jonka seinustalla humalisto Ylihärmän Harjun kylässä 1929. Kuvaaja Samuli Paulaharju. SKS arkisto.

« Syvärin Kuuttilahden rantaan tehtiin sauna veden ääreen 1943. Unio Hiitosen kokoelma. SKS arkisto.

Kukkopuron sauna Perhossa 1928. Kuvaaja Samuli Paulaharju. SKS arkisto.

tytössä asui sitkeä henki. Rinkumiseni oli rapisuttanut nokea laesta."

Salvupaikka, teurastamo, palvaamo

Sian porsaat, kissat ja koirat saatettiin salvaa eli leikata saunassa, ja puhdistautuminen oli tarpeen tämän toimituksen jälkeen. Viimeisenä palveluksenaan moni hyötyeläin käveli syksyllä saunalle, muttei enää sieltä pois. Vedet lämmitettiin ja teuraseläin nostettiin orteen saunan eteisessä, jossa ei ollut välikattoa. Saunan lämpimässä puhdisteltiin suolet makkaroita varten, irrotettiin ihrat ja talit kengänvoiteeksi.

Hieno kevään merkki oli ilmassa leijuva savustuksen tuoksu. Palvattava liha kypsyi hiljalleen vartaissa tai orsilla, rasvan putoillessa lätisten pellille hyödynnettäväksi – myöhempinä aikoina myös suojamuoveille ja hukkaan kuten allekirjoittaneen kotona.

Terveyskeskus

Jos sauna, viina ja terva ei auta, kaivetaan hauta.

Sauna oli köyhän lasareetti, josta löytyi apu kaikkiin kansantauteihimme, joko omasta takaa tai parantajan avulla. Sydänala kohentui, kun löylyssä juotiin vettä kusiaispesässä olleesta lasista. Selän kivistys parani viiden täyden sarven kuppauksella.

Hammastautiin hiottiin lauteiden reunalla kuumia kiviä vastakkain suolojen päällä, ja suolat pantiin pakottavan hampaaseen. Hullu parani, kun hänet pestiin pääkallosta otetulla vedellä, säikäytettiin ja vietiin pesuvesi kirkkomaalle. Vilutaudin taltutukseen tarvittiin vain viinaa, saunomista, viinaa, unta, tässä järjestyksessä.

Ruumishuone

Kuollut piti pestä ja pesu saatettiin tehdä saunassa, mutta ruumiin säilytykseen käytettiin mieluummin

Jos sauna, viina ja terva ei auta, kaivetaan hauta.

kylmää riihtä tai aittaa. Eläjillä oli saunalle niin paljon tärkeää käyttöä, ettei rakennusta haluttu pitää varattuna vainajalle. Sellaisessa saunassa, jossa oli kuoltu tai käsitelty ruumiita, pelättiin kalman tarttumista ja epäiltiin kummittelevan. Saatettiin päätyä rakentamaan uusi.

Moni pitkän elämän elänyt on syntynyt saunassa ja päätynyt krematorion piippuun, ja välissäkin on toivottavasti ollut lämpöä.

Yliluonnollisen näyttämö

Jokainen kuuli saunassa joskus outoja ääniä, varsinkin jos kylpi liian myöhään tai jos kaikki ei muuten ollut kohdallaan. Näköhavaintojakin oli, mutta usein jonkun toisen kertomia. Esillä häivähti pitkätukkainen tyttö, partainen ukko tai kutova mummo. Kyseessä oli kiuasnurkassa majaileva saunatonttu tai saunan haltija: kiinteistönhuoltaja ja moraalinvartija. Mahdollisesti haltijaksi jäi se, joka oli aikoinaan sytyttänyt ensimmäisen tulen, ja siksi tehtävään pantiin mieluummin joku vieras.

Oli miten oli, sisään astuessa on edelleenkin hyvä tervehtiä, ja pois tullessa on sanottava terveisiä.

Pyhäkkö

”Niin, pyhä paikkahan se sauna ennen aikaan oli. Eihän silloin, niin kuin nyt, nuoret miehet yökausia saunoissa saaneet juopotella, ja kiroilla”, toteaa koivistolainen kertoja 1936.

Saunaan mennessä siunattiin, ja sauna itsessään on siunaus. Se merkitsee siirtymää arjesta juhlaan, työstä vapaalle, vanhasta viikosta tai vuodesta uuteen. Sauna on saatellut meidät ripille, kokolle, häihin ja matkoille. Sauna on suomalaisen hartaushuone, kiukaasta nouseva löyly merkitsee sielua.

Sananlaskun mukaan se on saunan laki joka korkeimman ottaa, löylyn nimittäin. ❖

Teksti Päivi Heikkala
Kuvat Visit Central Finland /
Stopover Keski-Suomi -matkailuhanke

Matkailijat etsivät entistä monipuolisempia palveluja ja elämyksiä. Virkistystä löylyjen välissä Lomakeskus Revontulessa.

Keski-Suomi otti saunan matkailun vetonaulaksi

Keski-Suomessa uskotaan saunan voimaan matkailutuotteiden ja -palveluiden kehittämisessä ja markkinoinnissa. Alueen matkailuyritykset ja saunateollisuus ovat yhteistyössä kehittämässä Keski-Suomesta saunamaakuntaa.

Keski-Suomen kaksivuotinen matkailuhanke käynnistyi tammikuussa 2016 ja päättyy helmikuussa 2018. Matkailuhankkeen työnimenä kulkee Stopover Keski-Suomi: Saunatuotteiden ja -palveluiden kehittäminen kansainvälisille asiakasryhmille.

Valtakunnallisesta matkailunedistämisestä vastuussa oleva Visit Finland on myös lanseerannut yhdeksi kärkihankkeeksi Stopover Finland -hankkeen, jonka tavoitteena on rakentaa Suomesta vetovoimainen kohde Helsinki-Vantaan lentokentän läpikulkeville ulkomaalaisille ja erityisesti aasialaisille matkailijoille. Toinen valtakunnallinen projekti on FinRelax-hanke, jossa keskitytään hyvinvointimatkailun kehittämiseen.

Keski-Suomen matkailuhanke pyrkii kehittämään ympärivuotisesti saavutettavissa olevia matkailutuotteita näihin valtakunnallisiin projekteihin.

Maailman suurin savusauna ja monta pienempää

Keskisuomalaisten matkailutuotteiden ja -palveluiden kehittämisen punaisena lankana on sauna. Keski-Suomi julistautui Sauna-maakunnaksi viime vuoden syyskuussa. →

Stopover-matkailuhankkeessa on mukana toista kymmentä keski-suomalaista matkailualan yritystä. Kuva Himokselta.

Telttasauna hankien keskellä voi antaa stopover-turistille unohtumattoman kokemuksen Suomesta.

Yhtenä syynä oli se, että Keski-Suomen Kauppakamarin matkailuhallitus on todennut saunan yhdeksi maakunnan matkailun kärkituotteeksi.

Keski-Suomesta löytyy monen näköistä ja kokoista saunaa. Kuusassa sijaitsevassa Tupaswillassa on maailman suurin savusauna, Mahtisauna, jossa yhtä aikaa voi saunoa peräti 150 ihmistä.

Mahtisaunan hirret ovat 1600-luvulta, ja suihkuvesi saadaan omasta lammesta.

Jyväskylässä on hotellien saunojen lisäksi monta erikoista saunaa, kuten Lutakossa sijaitseva tehtaan piippuun rakennettu sauna sekä saunalautat M/S Löyly ja SS Kippari. Saunalautasta voi siirtyä Houseboatin asuntoveneelle, joka tarjoaa saunaelämyksen lisäksi majoituksen keskellä Päijännettä.

Alvar Aallon saunoja

Kulttuurihistoriallista sauna-arkkitehtuuria edustaa Jyväskylän Alvar Aalto -museosta löytyvät Aallon piirustukset saunasta, joka oli tarkoitettu Jyväskylän Harjulle. Aallon mielestä jykevät Harjun portaat kaipasivat seurakseen julkisen rakennuksen ja sen pohjalta hän ideoi paikalle kulttuurisaunan 1925.

Aallon Muuratsalon koetalo valmistui 1954 Säynätsalon saareen. Talo oli arkkitehdin koelaboratorio ja kesähuvila, jonka yhteyteen suunniteltiin kuorituista männynrungoista tehty savusauna.

Rakennuksen perustukset on tehty

Laukaan Tupaswillan perinnekylässä on maailman suurin savusauna, Mahtisauna, jonka lauteille mahtuu jopa 150 saunojaa. Saunan hirret on veistetty 1600-luvulla.

Keski-Suomessa on paljon erilaisia saunoja myös turismin käytössä. Kuvassa Jyväskylän lähellä sijaitsevan Lomakeskus Revontulen savusauna.

Atria®

HYVÄ GRILLIRUOKA, PAREMPI MIELI.

Monet hotellit ovat panostaneet saunatiloihin voidakseen palvella asiakkaitaan entistä paremmin.

Stopover-hankkeen kumppanit matkailuyritykset Keski-Suomesta:

- Himoslomat, Kylpylähotelli Peurunka, Varjolan tila, Lomakeskus Revontuli, Hiihtokeskus Riihivuori, Kylpylähotelli Summassaari, Houseboat, Solo Sokos Hotel Paviljonki, Original Sokos Hotel Alexandra, Rantasipi Laajavuori, Cumulus Jyväskylä, Tuulantei ja Tavinsulka

- Visit Jyväskylä
- Jämsek
- Keski-Suomen Kauppakamari
- alueen sauna-alan yrittäjiä
- rahoittajana Keski-Suomen liitto.

paikalla sijaitsevien luonnonkivien päälle ja katto on perinteinen turvekatto.

Saunakylä Jämsään

Jämsään on rakenteilla maailman ainoa saunakylä. Alun perin 1980-luvulla Muurameen rakennettu saunakylä, maailman suurin savusanojen kokoelma, siirretään Jämsän Juokslahteen, Päijänteen rannalle. Siirrettävistä yli 20 savusaunasta vanhin on jopa 1700-luvulta ja saunat edustavat erilaisia savusaunatyyppejä. Osa saunoista jää museokäyttöön, mutta pääosa tulee aktiivikäyttöön.

Saunakylän muuttamisesta ja säilyttämisestä vastaavan Suomen saunakulttuuri ry:n yhteyshenkilö Saija Silénin mukaan tavoitteena on päästä saunomaan Saunakylässä jo syksyllä 2016.

Yhteistyötä yli rajojen: olutta ja makkaraa

Keski-Suomesta löytyy myös suuri saunateollisuuden keskittymä.

Harvia on maailman suurin kiukaiden valmistaja, mutta heiltä löytyy ideoita myös saunan sisustukseen ja erilaisiin saunaratkaisuihin. Muita yrityksiä ovat muun muassa Sun Sauna, Huliswood, Sisusauna, Finn-Savotta, Saunansydän ja Honkarakenne.

Stopover-hanke kehittää myös muunlaisia saunatuotteita kuten

Savusauna, joka ei pala

- sekä tavalliset puulämmitteiset maasaunat

Holvirakenteesta on moneksi:

- maakellari / viinikellari
- vierasmaja
- säteilysuoja
- vapaa-ajan asunto...

Holvisaunat Oy

Energiaa säästävät tilat maan sylissä

Saunapaketit alk. 4 440,- kellarit 850,-

Rahtitie 2, 27510 EURA
p. 0500 221 713
• holvisaunat.fi • jrholvikellari.fi •

Perinteinen saunominen on saanut seurakseen uusia tapoja nauttia ja rentoutua.

esimerkiksi saunamaakuntaoluen yhdessä Hiisi-panimon kanssa sekä oluen kanssa yhteensopivan saunamaakuntamakkaran Tiituspohjan palvaamon kanssa.

Yhteistyötä tehdään myös Sauna from Finland -yhdistyksen kanssa, jonka kotipaikka on Keski-Suomessa. Yhdistyksen tavoitteena on luoda maailman paras suomalainen saunakokemus. Sauna from Finlandin jäseniin kuuluu matkailuyritysten lisäksi myös saunateollisuus-, hyvinvointi- ja muita saunomiseen liittyviä yrityksiä. Yhdistyksen tavoitteena on myös edistää aktiivisesti suomalaista saunakulttuuria.

Stopover Keski-Suomi -hanke on rekisteröinyt saunamaakunta-brändin tavaramerkiksi Central Finland, Sauna Region of the World -logon sekä ylläpitää saunaregion.com -sivustoa.

Sivustolla esitellään keskisuomalaisia matkailutuotteita ja -palveluita, niitä tarjoavia yrityksiä, saunateollisuuden yrityksiä sekä muita saunan ympärillä olevia tuotteita ja palveluita. Sivustolle tullaan kehittämään myös matkailupaketteja Keski-Suomeen, joissa päätuotteina ovat saunaelämykset.

Muita matkailutuotteita esitellään visitcentralfinland.com -sivustolla. ❖

Lähde mukaan tekemään ennätystä!

- Stopover Keski-Suomen Saunamaakuntaviikko 2.–9.7.
- 2.7. yritetään maailmanennätystä Himoksella Iskelmä-festivaalien yhteydessä, kun saunatelttaan odotetaan yhdellä kertaa noin 500 saunojaa. Yritykselle on haettu Guinness-ennätysstatusta
- Peurungassa 8.–9.7 saunanlämmityksen MM-kisat

Teksti ja kuvat Seppo Pukkila

Kevätkokouksessa keskusteltiin jäsenmäärästä ja perhesaunoista

Seura kokoontui perinteisin menoin huhtikuun lopussa tuttuun paikkaan, Kino Tapiolaan, keskustelemaan kuluneen vuoden taloudesta ja aina yhtä ajankohtaisista saunan lämmitykseen ja taloudenpitoon liittyvistä asioista. Lisäpiirteen keskusteluille toi johtokunnan esityksestä tehty perhesaunakokeilu ja siitä suoritettu kartoitus.

Antti Helenius tiedusteli talousasioista.

Puheenjohtaja Tuomas Lehtonen avasi kokouksen todeten kuluneen toimintavuoden olleen seuran talouden kannalta myönteinen ja samalla kertoi, että seuraa pitkään kiusanneet erimielisyydetkin on nyt lopulta saatu sovittua ja siirtyneet historiaan. Tästä on hyvä jatkaa yhteisen sauna-aatteemme eteenpäin viemistä ja kehittämistä.

Kokous hyvässä hengessä

Toiminnanjohtaja Katariina Styrman esitteli toimintakertomuksen sekä tuloslaskelman ja taseen liitteineen. Taloustoteutuma osoittaa, että saunominen seuran saunoilla on kehittynyt positiiviseen suuntaan. Lisääntynyt jäsenmäärä ja saunakäyntien määrä sai kokousväeltä kritiikkiä.

Keskustelu kävi vilkkaana jäsenmäärän osalta. Kokous suositti johtokunnalle asiaan kannan ottamista ja syyskokoukselle toivottiin kannanottoa mahdollisesta jäsenmäärän jäädyttämisestä tai rajoittamisesta tavalla tai toisella. Nykyinen tilanne, jossa parkkipaikka on täynnä ja saunoissa ruuhkaa tiettyinä aikoina, harmitti eräitä kokouksen osanottajista. Puheenjohtaja Lehtonen ilmoitti, että johtokunta tulee ottamaan asiaan kantaa ja tekee esityksen asiantilan johdosta.

Kokous hyväksyi toiminnanjohtajan esittelemät talousasiat ja päätti antaa johtokunnalle ja toiminnanjohtajalle tili- ja vastuuvapauden päättyneen tilikauden osalta.

Saunaseuran kevätkokous, esityslistan asioiden osalta sujui hyvässä hengessä. ”Ihan niin kuin silloin ennen”, totesi eräs kokouksen konkarijäsen.

Evästyksiä johtokunnalle

Johtokunta sai evästyksiä kokoukseen osallistuneiden toimesta. Antti Helenius otti kantaa aktiivisesti kokouksen asioihin tapansa mukaan ja sai kysymyksiinsä tyydyttävät vastaukset. Saunaveli Anttia huolettivat erityisesti kirjanpidon ja taloushallinnon kulut

Kari Pesonen oli huolissaan lisääntyneestä jäsenmäärästä.

sekä tilintarkastuksen nousseet kustannukset. Saadut vastaukset antoivat ymmärtää, että nämä kulut olivat loogisia seurauksia tapahtuneista strategisista päätöksistä muuttaa tilinpitoa omasta kirjanpitäjästä ulkoistettuun tilinpitoon.

Saunaseuran veteraaneihin kuuluva Kari Pesonen esitti huolensa kasvavasta jäsenmäärästä ja sen mukanaan tuomasta tilanpuutteesta.

Kokouksen virallisten asioiden tultua käsitellyksi keskusteltiin johtokunnan esityksestä saunojen lämpötiloista ja niin sanotuista perhesaunoista.

Keskustelujen pontimena olivat tehdyt kirjalliset esitykset, joissa kehotettiin johtokuntaa ottamaan kantaa liian alhaiseksi koettuihin saunojen lämpöihin sekä tehtyihin kokeiluihin, joissa jäsenistöllä oli mahdolli-

Heikki Hirvonen oli huolissaan perhesaunomisen uimapukupakosta.

Tästä on hyvä jatkaa yhteisen sauna-aatteemme kehittämistä.

suus tuoda omia perheenjäseniään ja tuttujaan saunomaan yhteissaunaan uimapuku päällä.

Lämmöistä keskustellaan aina

Saunojen lämpötilakeskustelu on yksi Saunaseuran toiminnan peruskivistä. Lämmöistä ollaan aina keskusteltu ja tullaan aina keskustelemaankin, oli yleinen mielipide kokouksessa. Nyt käyty keskustelu oli jälleen mitä vilkkain. Keskustelun päätteeksi kokousyleisö nousi taputtamaan ja kiittämään hyvin tehdystä työstä Ari-Pekka Paavolaa, joka toimii seuran saunanlämmittäjänä ja saunatalon isäntänä nykyään.

Keskustelu yhteissaunomisesta herätti myös yleisössä runsaasti

Antoni Kokkonen kertoi kokemuksistaan saunalämmityksestä ja kannatti nykyistä lämmitystapaa.

kannanottoja asian puolesta ja vastaan. Yleinen huoli tuntui olevan se, että saako perhesaunassa olla uimapuku päällä vai ei. Toinen asia, joka tuli keskeisesti esiin, oli päivä, jolloin tällaista toimintaa voitaisiin harjoittaa sillä nykyinen, lauantaisin tapahtuva ei ollut kovin suosittu. Kokouksen yleinen kanta, kuten tehdyn kartoituksenkin, oli että asia sinällään on kannatettava, mutta kyseisen saunapäivän ei pitäisi häiritä jäsensaunoja. Pontena esitettiinkin, että saunapäivä voisi hyvinkin olla sunnuntaipäivä. Johtokunta sai paljon evästystä.

Kokouksen päätteeksi seuran varapuheenjohtaja Jussi Niemelä esitelmöi ansiokkaasti ja ilmeikkäästi suomalaisen saunan nykytilanteesta ja otti tavallaan kantaa siihen mihin saunakulttuuri on menossa ja kuinka asiaan tulee suhtautua. ❖

HILJAISUUDEN TARJOAA

AITO

Aito-kiuas edustaa suomalaista saunomista puhtaimmillaan: se tarjoaa vastakohdan nykyajan mölinälle ja kiireelle. Kun kaipaat pehmeitä mutta voimakkaita löylyjä sekä täydellistä rentoutumista lämmityksestä viimeiseen löylyn pihahdukseen, Aito on valintasi.

Aidon valmistaa Narvi. Tutustu valikoimaan osoitteessa narvi.fi

Saavutetut edut ja sauna-aate

Hyvät saunasiskot ja -veljet

Mieltäni painaa asia, josta haluan teille kirjoittaa. Viimeisin kevätkokous hoitui pitkästä aikaa mallikkaasti. Kiitokset napakalle puheenjohtajalle ja rakentavan asiallisesti käyttäytyneille osallistujille. Viimeisimmät vuosikymmenet seuramme keskustelut ovat liikkuneet saunatalon hallinnon, kunnossapidon, saunavuorojen ja lämpötilojen ympärillä. Nämä ovat kaikki tärkeitä asioita, mutta ovatko sittenkään kaikkein tärkeimpiä?

Varsin antoisasta Kiukaan kutsu ja löylyn lumo -historiikistamme voi lukea maineikkaan ja perinteikkään yhdistyksemme syntyvaiheista ja kovista aatteellisista ponnisteluista suomalaisen saunan hyväksi. Tämä yhdistys on syntynyt aitoon tarpeeseen kansallisen kulttuuri-instituutiomme vahvistamiseksi ja vaalimiseksi. Käytännössä tämä on tarkoittanut saunatiedon haalimista, tutkimusta, kokeilusaunoja, arkkitehtuurillisia ponnisteluja tyyppisaunoja ja suosituksia varten, aktiivista kansainvälistä yhteistyötä, ohjeistusten ja parhaitten saunakäytäntöjen jakamista, kirjojen julkaisua sekä tärkeiden vieraiden saunottamista ja perehdyttämistä ikiaikaisiin tapoihimme. Maailmalla on ollut kova kiinnostus suomalaiseen saunaan ja yhdistyksemme on ansiokkaasti kantanut lippuamme ja varmistanut oikeaoppisten suomalaisen saunan periaatteiden leviämisen ja ollut aktiivisesti tätä edistämässä. Monipuolista ja arvostettavaa, upeaa toimintaa!

Kovien ponnistelujen jälkeen saatiin aikaiseksi ensin Humallahden sauna tutkimus- ja edustuskäyttöön, ja myöhemmin olympiavuonna 1952 meille kaikille rakas Vaskiniemen saunatalo. Näin aatteellisen saunatyön täydennykseksi on muotoutunut - sittemmin

Ainutlaatuisen seuramme juhlavuoden lähestyessä toivon, että kirkastamme jälleen aatteellista pohjaamme, muistutamme itseämme ja toisiamme saunakulttuurin edistämisestä ja suomalaisen saunan puolustamisesta ja kehittämisestä, Jussi Niemelä kirjoittaa. Hän piti Kevätkokouksen yhteydessä mielenkiintoisen esityksen suomalaisen saunakulttuurin nykyilmiöistä.

Maailmalla on ollut kova kiinnostus suomalaiseen saunaan ja yhdistyksemme on ansiokkaasti kantanut lippuamme ja varmistanut oikeaoppisten suomalaisen saunan periaatteiden leviämisen ja ollut aktiivisesti tätä edistämässä.

merkittävän mittakaavan saavuttanut jäsenten hemmotteluhoito-operaatio. Viime vuonna Vaskiniemessä kävi yli 38 000 kylpijää.

Suomalaisen saunakulttuurin nykytilaa tarkasteltaessa on tarpeen katsoa, mitä lähialueillamme tapahtuu. Saksalainen aufguss-kulttuuri euroviisu-henkisine naamiaisasuineen on kovassa kasvussa ja sen tunnettuus on jo monilla alueilla ohittanut suomalaistyyppisen löylykäsityksen. Viro sai oman savusaunakulttuurinsa listatuksi Unescon maailmanperintölistalle ja siten aimo annoksen huomiota, EU-rahoitusta ja täysin ansaittua turismin kasvua. Infrapunasaunojen suosio kasvaa erityisesti Keski-Euroopassa. Myös suomalaiset saunavalmistajat kauppaavat kasvavassa määrin infrapunapaneeleita sekä höyryn kehittimiä turkkilaista kylpytyyliä varten.

Suomi on saunan suurvalta ja kansainvälisesti tunnustettu auktoriteetti sauna-asioissa. Suomen Saunaseura ry on se taho, joka tätä kulttuuria niin sääntöjensä kuin historiansa ja asemansa puolesta edistää. Onko muita tahoja, jotka puhtaasti aatteelliselta pohjalta suomalaista saunakulttuuria merkittävässä mittakaavassa edistäisi? En ole sellaista löytänyt.

Kun kuuntelee jäsenkokouksissamme viime vuosina käytettyjä puheenvuoroja, voi huomata valtaosan lähtevän lähtökohdista ”Minä”, ”Minun saunatottumukseni”, ”Minun saunavuoroni”, ”Minun saavutetut etuni ja niiden puolustaminen”. Onko tämä tarkoituksenmukaista aatteellista ja sivistynyttä keskustelua?

Saunahemmottelu on meille kaikille tärkeä osaa elämää. Riippuvuus saunomisesta ei varmasti ole pahasta, mutta olemmeko välillä turhankin riippuvaisia omista rutiineistamme Vaskiniemen saunatalossa? Todellisille suomalaisen saunan ystäville suosittelen sekä sauna-aatteen puolesta että näkökulman avartamiseksi vierailuja esimerkiksi seuraavissa saunalaitoksissa: Kulttuurisauna (Merihaka),

Hermannin sauna (Sörnäinen), Arlan sauna (Kallio), Kotiharjun sauna (Kallio), Kuusijärven sauna (Vantaa) ja Rajaportin sauna (Tampere). Kun nämä on koekylvetty, jaan mielelläni lisääkin vinkkejä ja mieluusti vastaanottaisin niitä teiltä itsekin. Miksikö näissä pitäisi vierailla, jos kaikki on kohdallaan Vaskiniemessä? Oletteko kuulleet suuresta viinin ystävästä, joka nauttii ainoastaan Château Mouton Rotschieldin erinomaista viiniä?

Ainutlaatuisen seuramme juhlavuoden lähestyessä toivon, että kirkastamme jälleen aatteellista pohjaamme, muistutamme itseämme ja toisiamme saunakulttuurin edistämisestä ja suomalaisen saunan puolustamisesta ja kehittämisestä. Saunatalo, hallinto ja taloutemme ovat nyt hyvässä kunnossa, joten meillä on kaikki mahdollisuudet pitää paikat edelleen hyvässä kunnossa ja keskittyä myös saunakulttuuriin ja sääntöjemme mukaiseen yleishyödyllisyyteen. Meiltä pyydetään jatkuvasti asiantuntijalausuntoja, haastatteluja, esitelmiä, monenlaista sidosryhmäyhteistyötä sekä kutsuvieraiden saunottamista. Näissä tehtävissä jokainen jäsenemme voi omalta osaltaan edistää suomalaista saunakulttuuria. Oman halukkuutesi voit ilmoittaa toimistoon.

Toivon kovasti kuulevani puheenvuoroja ja mielipiteitä saunakulttuurin hyväksi tehdystä työstä, uusista ideoista ja havainnoista tulevissa jäsenkokouksissa, lauteilla ja Sauna-lehden palstoillakin. Suomalaisen saunakulttuurin on uudistuttava perinteistä ammentaen ja aktiivisesti vahvistettava roolinsa kansainvälisessä jatkuvasti kehittyvässä saunamaailmassa.❖

Antoisia ja monipuolisia löylyjä

Jussi Niemelä
johtokunnan varapuheenjohtaja

Teksti ja kuvat Seppo Pukkila

Uudet jäsenet tutustuivat seuraan ja toisiinsa

Uudet jäsenet saamassa tietoa seurasta ja saunasta.

Uusien jäsenten perehdyttäminen seuran toimintaan on ollut jo useita vuosia suunnitelmissa. Vuonna 2015 pidettiin ensimmäinen tilaisuus, ja siitä saadun hyvän palautteen perusteella Saunaseuran hallitus päätti järjestää sellaisen tänäkin vuonna. Helmikuussa valitut jäsenet kutsuttiin toukokuun puolessa välissä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran tiloihin tutustumaan saunaseuran toimintaan ja saamaan tietoa seuran tavoista sekä järjestönä että saunana.

Toiminnanjohtaja Katariina Styrman toivotti uudet jäsenet tervetulleeksi tilaisuuteen ja alusti tilaisuuden annista. Puheenjohtaja Tuomas M.S. Lehtonen käytti sponsorin puheenvuoron kertoen SKS:n toiminnasta ja seuran tarkoituksesta. Tuomas jatkoi Saunaseuran puheenjohtajan roolissa esitellen Saunaseuran saamaa julkisuutta erityisesti ”Suomen satavuotiaat saunat”-projektiin liittyen ja Löylynhenki-palkinnon saamasta kiinnostuksesta.

Saunaseuran jäsenmäärän kehitys on herättänyt viime vuosina kovasti keskustelua sekä puolesta että vastaan. Tuomas kertoi jäsenmäärän olevan olennainen osa seuran toiminnan takaamiseksi sekä saunakulttuuriin liittyvässä toiminnassa että saunatalon ylläpidon varmistamisessa.

Johtokunnan jäsen Antti Säiläkivi kertoi kokouksen runsaalle osallistujajoukolle Suomen Saunaseuran luonteesta erityisesti yhdistyslain näkökulmasta tarkastellen. Puheessaan hän valotti seuran aatteellisen toiminnan luonnetta ja sen asettamista vaatimuksista toiminnalle.

Saunaseuran puheenjohtaja Tuomas M.S. Lehtonen toimii Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran pääsihteerinä ja järjesti uusien jäsenten tapaamisen SKS:n arvokkaissa tiloissa.

Johtokunnan tuore jäsen Antti Säiläkivi tarkasteli Saunaseuran toimintaa yhdistyslain näkökulmasta.

Kunniapuheenjohtaja, professori emeritus Lasse Viinikka kertoi leppoisaan tapaansa kiinnostuneelle yleisölle Saunaseuran saunaetiketistä ja tavoista, joilla seuran jäsen kunnioittaa kanssasaunojansa saunarauhaa ja nautintoa. Lassen esitys sai raikuvat aplodit, ei vähiten esiintymistyylinsä, mutta hyvän asiasisältönsä johdosta.

Kokouksen jälkeen uudet jäsenet kiittivät seuraa mielenkiintoisesta ja antoisasta tilaisuudesta. Erityisesti seuran merkitys yleishyödyllisenä saunakulttuurin edistäjänä aukeni monelle aivan uudella tavalla. Monet osallistujat kertoivat, että erityisen mukavaa oli päästä tutustumaan uusiin ja vanhoihin seuralaisiin.

– Ensimmäiset treffit ”vanhemman tieteenharjoittajan” kanssa on sovittu jo ensi viikolle, kertoi eräs uusi jäsen tilaisuuden jälkeen. ❖

BAUHAUS®

Kesä, sauna ja suomalaisuus!

Suomalaiseen kesään ja juhannukseen yhdistetään mitä yleisimmin mökkielämä ja saunominen. Sauna ja etenkin mökkisauna on meille suomalaisille lähes pyhä paikka. Saunominen ei tarkoita pelkästään peseytymistä, vaan myös rentoutumista, rauhoittumista sekä murheiden ja kiireiden poispesemistä harteilta.

Myös me Bauhausissa haluamme vaalia kulttuuriperintöämme ja tarjota jokaiselle koti- ja mökkisaunojalle miellyttävän kokemuksen sellaisissa löylyissä ja sellaisessa ympäristössä, jossa parhaiten viihdytään ja nautitaan.

Meiltä löydät kaikenlaiset kiukaat, puutavaran kuten muutkin tarvikkeet toimivasta ja tyylikkäästä valaistuksesta aina saunahattuun asti. Siis varmasti toimivan sauna- ja kylpyhuonekokonaisuuden - vieläpä edullisesti. Ja kaiken saat myös asennettuna, vaikkapa Avaimet käteen -toimituksena.

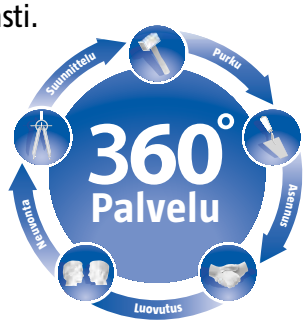

Tehdään yhdessä Sinun saunasi, tule ja tutustu!

Avaimet käteen -remontit luotettavasti ja edullisesti BAUHAUSista!

Espoo	Rusthollarinkatu 6, Espoo	(09) 5841 1400	info.espoo@bauhaus.fi
Oulu	Kaakkurinkulma 2, Oulu	(08) 886 8600	info.oulu@bauhaus.fi
Tampere	Palmrothintie 4, Pirkkala	(03) 381 0500	info.tampere@bauhaus.fi
Turku	Kuloistentie 1, Raisio	(02) 211 1300	info.turku@bauhaus.fi
Vantaa	Valimotie 19, Vantaa	(09) 5841 1200	info.vantaa@bauhaus.fi

Tavaratalomme palvelevat ma - pe 7 - 21, la 9 - 18, su 10 - 18.

Verkkokauppa 24 h www.bauhaus.fi

Teksti Katariina Styrman
Kuvat Seppo Pukkila

Saunatalon päivään mahtuu paljon

Saunatalolla on harvoin kahta samanlaista päivää, mutta täynnä tapahtumia ovat kaikki. Tässä yhden saunapäivän kulku.

Klo 6.15

Siivooja Arja Vatanen aloittaa saunatalon siivoamisen.

6.30 Lämmittäjä A-P Paavola aloittaa työpäivän. Hän hakee ulkoa Hesarin, laittaa kahvin tippumaan ja lähtee tarkastamaan säätilan. Hän kiertää talon, säätää räppänät oikein ja lähtee tarkastamaan saunat.

7.00 A-P sytyttää tulet saunojen kiukaisiin.

7.30 Heinon Tukun ruokakuljetus kahvioon tulee. Kylmää vaativat tuotteet siirretään jääkaappiin

8.30 Puukuorma saapuu. A-P purkaa kuorman kuskin kanssa ja lataa puukärryt.

8.45 Toiminnanjohtaja Katariina Styrman saapuu toimistolle. Tänään on tiedossa mm. haastatteluja ja taloustoimikunnan kokous. Katariina huolehtii seuran hallinnosta, mediasuhteista sekä toimii henkilökunnan esimiehenä.

9.00 A-P käy lisäämässä puita kolmannen kerran ja tekee samalla tarkistuskierroksen saunoissa.

9.30 Arja on saanut tilat siivottua.

10.00 Kahvion apuemäntä Jenny Ranta saapuu töihin ja alkaa purkaa tukkukuormaa.

10.00 Puukuorma, 11 mottia, on purettu ja siirretty puukärryihin. Puuta kuluu tuon kuorman verran viikossa.

10.15 Pyyhepalvelu tulee tuomaan uudet pyyhkeet ja viemään likaiset pois. Kuukaudessa pyyhkeitä pestään noin 2 500 ja lauteisia 3 000 kappaletta.

10.30 Kolmossaunan lamppu on palanut ja A-P vaihtaa lampun.

10.45 Jenny on laittanut lettutaikinan tekeytymään ja keitot kiehumaan. Metsästäjänleivät, krepit ja muut tarjoilut valmistuvat hyvää vauhtia.

Arja aloittaa saunatalon siivouksen jo aikaisin aamulla.

Katariina työpöytänsä ääressä. Hallinnolliset tehtävät kerryttävät paperia.

Näin pieniä puusylyksiä A-P harvemmin kantaa. Viikossa palaa puuta noin 11 mottia.

Saunatalolta viedään kuukaudessa noin 2 500 pyyhettä ja 3 000 lauteista pesuun.

10.30 Nelossauna on lepovuorossa ja sinne vaihdetaan lauteita. Yhden saunan lauteisiin menee noin 80 metriä laudepuuta. Edellisen lepovuoron aikana neloseen on tehty kivenvaihto.

11.00 A-P puhaltaa pihan ja parkkipaikan puhtaaksi roskista.

11.00 Kahvion emäntä Marjut Puhakka saapuu. Hän jatkaa tukkukuorman purkua ja ruoanvalmistusta. Jenny alkaa paloitella lohta lohikeittoa varten. Lohta kuluu keittoon noin 30 kiloa viikossa.

11.30 Katariina antaa haastattelun toimittajalle liittyen Saunaseuran ”Suomen Satavuotiaat saunat”-hankkeeseen. Hanke on osa Suomen 100-vuotisjuhlavuotta 2017 ja juhlistaa samalla seuran 80-vuotista taivalta.

12.00 Jenny on alkanut paistaa lettuja. Tarjoilut laitetaan vitriiniin juuri ennen saunatalon avaamista.

12.00 A-P on pessyt saunat. Pesun jälkeen saunat saavat siintyä reilun tunnin ennen saunojien saapumista.

12.30 Ensimmäiset innokkaat saunojat saapuvat odottelemaan saunojen aukeamista. Saunatalolla käy saunomassa keskimäärin 151 ihmistä joka päivä.

13.00 Kahvion tarjoilut ovat valmiina ja roskat siivottu. Saunatalo aukeaa innokkaille saunojille.

13.30 Hieroja Tuomas Kaario saapuu ja ehtii juoda kupin kahvia ennen ensimmäistä hieronta-asiakasta.

13.50 Pesijä Birgitta Palojärvi saapuu saunatalolle. Ensimmäinen pesu on varattu jo kello 14.00.

14.30 Katariina viimeistelee seuraavalla viikolla olevan kunnossapitotoimikunnan kokouksen kokousmateriaalit. Saunaseuran toimikun-

nat toimivat vapaaehtoispohjalta ja kokoontuvat noin joka toinen kuukausi.

15.30 Jenny ottaa vastaan hierojavarauksia. Tänään on vielä muutamia vapaita hierontavuoroja.

16.00 Uusi kattilallinen lohikeittoa valmistuu nälkäisille syöjille. Lisää ruokaa valmistetaan koko ajan, kun saunojat saunomisen lomassa ottavat hiukopalaa.

17.00 Taloustoimikunnan kokous alkaa. Taloustoimikunta seuraa seuran taloutta sekä käsittelee muita talouteen liittyviä asioita. Tänään tärkein asia on talousohjesäännön päivittäminen.

17.00 Kahvion työntekijä Esme

Marjut pitää keittiötiiminsä kanssa huolen, että tuoretta ja maistuvaa syötävää riittää.

Ruohot leikataan ennen kuin saunojat saapuvat, jotta saunarauha ei häiriinny.

Karakaya saapuu iltavuoroon ja pääsee heti kirjaamaan sisään tulijoita, joita on melkein ruuhkaksi asti.

18.00 Eräs saunoja on saanut haavan jalkaansa. Marjut auttaa häntä haavan hoitamisessa. Tällä kertaa haava on onneksi pieni ja selvitään pelkällä laastarilla.

20.00 Tuntia ennen sulkemista tarkistetaan, ettei takkaan enää lisätä puita.

21.00 Saunatalo sulkeutuu. Rahastettuaan viimeiset saunojat Esme siivoaa keittiön ja tarkistaa, että tilat ovat kunnossa. ❖

ASIANTUNTEVAA ARVIOINTIPALVELUA

Arvioin kuolinpesiä sekä yksittäisiä taide- ja antiikkiesineitä.

Wenzel Hagelstam

Puhelin 0400 405 546
wenzel.hagelstam@gmail.com

Teksti ja kuvat Seppo Pukkila

Hernesaaren löylymaailma

Helsingin yleisten saunojen määrä lisääntyy jälleen vuosikymmenten hiljaiselon jälkeen. Uusi sauna rakentuu parhaillaan Hernesaaren rantaan ja ensimmäiset löylyt on heitetty toukokuun lopulla, ennen tämän Sauna-lehden ilmestymistä.

Antero Vartia ja Jasper Pääkkönen esittelivät Löylyn uutta logoa harjakaisissa.

SF-sertifioidusta suomalaisesta puusta valmistettu ”Hulmu” peittää Löyly-saunan rakennusta.

Löylyn erityispiirteenä on ilman muuta sen ulkonäkö ja toimintamalli. Lähtökohtina ovat olleet vastuullinen luonnonvarojen käyttö ja ravintolapuolella eettinen ruoka, erityisesti kalaruokien osalta. Ensimmäistä kertaa Suomessa on yhdistetty yleinen sauna ja ravintola saman katon alle toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Löylyn erikoinen ulkomuoto herättää huomiota varmasti.

– Kun on muutaman kuukauden tuulen ja sateen pieksämänä, se näyttää vanhalta kalamajalta, sanoo Antero Vartia, toinen saunan rakennuttajista. Varmaankin totta, mutta silti kunnioitusta herättää rakennuksen koko ja laajat terassialueet rakennuksen ympärillä.

Rakennuksen ovat suunnitelleet Avantoarkkitehdit Oy, Ville Hara ja Anu Puustinen.

– Saunaa ja ravintolaa kattaa SF-

Suomen ravintolamaailman suurimmalta terassilta aukeaa huikeat näkymät merelle ja Eiranrantaan.

sertifioidusta suomalaisesta puusta rakennettu Hulmu eli puukuori, saunaprojektin toinen vetäjä Jasper Pääkkönen kertoo.

Aamusaunasta Suomen suurimmalle terasille

– Tällaista ei ole ennen tehty, mutta nyt on hyvä alku jollekin suurelle, Antero Vartia toteaa.

– Tästä tulee helsinkiläisten olohuone, jossa voi aamullakin käydä saunassa ja aamiaisella tai nauttia kesäisen iltapäivän lämmöstä meren äärellä terassilla istuskellen ja syöden ravintolan tarjoamia herkkuja, Vartia jatkaa.

– Terassi on Suomen suurin, sen pinta-ala on yli 1 800 neliötä ja sinne mahtuu lähes tuhat asiakasta, ravintolasalissa on tilaa noin 150:lle, kertoo Tiina Ropponen Royal Ravintolat Oy:stä.

Operointivastuu Löylyn koko toiminnasta on Royal Ravintoloilla, joka vastaa siitä, että kaikilla on hyvä olla niin saunassa, terassilla kuin ravintolassakin.

– Perinteisestä ravintolatoiminnasta Löyly eroaa myös siinä, että se tarvitsee osaavan keittiöhenkilökunnan ja -mestarin lisäksi myös aidon saunamajurin. Tähän vaativaan tehtävään saimme houkuteltua Suomen Saunaseurassa aikaisemmin toiminnanjohtajana ja lämmittäjänä toimineen Seppo Pukkilan. Hänellä on vuosien kokemus saunojen lämmityksestä sekä saunamajurina toimimisesta, Tiina Ropponen toteaa.

Löylyn savusauna ja perinteinen kertalämmitteinen kiuas ovat päivittäisessä käytössä ja kolmas, jatkuvalämmitteinen kiuas lämpenee ryhmille tilauksesta.

– Kaksi valtavan kokoista, vähäpäästöistä Tulisydämen paikalla tehtyä kiuasta, takaavat vaativimmallekin saunojalle varmasti nautinnolliset löylyt. Tilaussaunan jatkuvalämmitteinen IKI:n Black Giant -kiuas tuottaa myös muhevat löylyt, toteaa saunamajuri Pukkila. ❖

Poisenlainen saunamaailma

Luksusta Luonnosta - Herrankukkarossa

Tarjoa vieraillesi luksusta. Tarjoa aitoa suomalaista saunamaailmaa. Tällaista et itsekään ehkä ole kokenut.

Maasavusauna, kyläsavusauna, mallassavusauna, miilusavusauna, kelosauna, laivasauna. Jopa 200 h ryhmille.
Kaislikkokylpylä. Majoitusta yli 100:lle, saaristoruokaa suoraan luonnosta. 7 kokoustilaa jopa 240:lle. Luontoriemuilua.
Vain rapiat 2 tuntia Helsingistä. Naantalin Rymättylässä. Saariston sylissä vanhassa kalastajakylässä. Ympärivuotisesti ryhmille.

www.herrankukkaro.fi • 02 515 33 00 • katso myös OmaTV-kanavamme: www.herrankukkaro.tv

Akateemikko Kustaa Vilkuna

Sauna-sana ja alkuperäisin sauna

Itämerensuomalaisissa kielissä on löylysaunalla merkillinen oma nimi, sauna, jonka alkuperäistä merkitystä on jo muutaman miespolven ajan etsitty.

Sata vuotta sitten August Ahlqvist esitti olettamuksen, että sauna olisi harvinainen savu-sanan johdannainen, lähtömuotona savuna, josta sitten v olisi labiaalivokaalin edeltä hävinnyt ja olisi päästy muotoon sauna. Tämä auktoriteetin esittämä selitysyritys pysyi kauan tieteellisenä totuutena, mutta myöhempi tutkimus ei ole voinut löytää sille mitään uusia todisteita, joten se on jäänyt vain kekseliäänä ajatuksena tyhjän päälle leijumaan.

Joka tapauksessa sauna-sana on vuosituhansia vanha. Se tavataan kaikkialla suomen kielen levinneisyysalueella ja lisäksi sekä karjalan että aunuksen murteissa itärajan takana. Mutta mielenkiintoisinta on todeta sauna-sanan esiintyminen Suomenlahden eteläpuolella vatjan, viron ja liivin kielissä, joten se on puhtaasti ns. kantasuomalainen sana ajalta ennen näiden kielten jakautumista.

Merkitykset eri kielissä kulkevat lähellä toisiaan. Suomessa sauna tarkoittaa ennen kaikkea saunarakennusta mutta murteissa myös kylpyä ja kylpemistä. Pirtti-alueellakin pirtistä tulee sauna, kun kiuas on kuumentunut. Rakennuksista saunaa käytetään myös kalamajan ja niittypirtin niminä. Keski-Skandinavian metsäsuomalaiset kutsuivat saunaksi mitä tahansa pientä tupasta; paikoin savupirtti, jossa sekä asuttiin että kylvettiin, oli vain sauna.

***

Sanontatavoissa ja johdannaisissa sauna on usein liittynyt lapsen syntymään. Savossa ”mennään saunoille” tai ”käydään saunoissa”, kun lähdetään antimia kantaen tervehtimään vastasynnyttänyttä vaimoa. Tuolloin pidettiin kestit, saunaiset eli saunajaiset. Hämeessä vaimo on ollut pirttisaunassa lasta saadessaan. Yleisesti tunnetaan myös selkäsauna, kun saa ruumiillista kuritusta.

Vatjan kielessä, joka on kuolemaisillaan, saun oli sauna, mutta teonsana saunama tarkoitti löylyttämistä, keppikyydin antamista. Kaukaisessa liivin kielessä soona on sauna; sieltä on merkitty muistiin soona-iza ja soona-ääma eli saumaisä, -äiti (emä); mutta keitä sellaisilla arvonimillä on tarkoitettu, ei ole tiedossa.

Virosta tapaamme lähes samat merkitykset kuin suomesta; saun on saunarakennus, Etelä-Virossa vastaava sana, sann, tarkoittaa myös loisen mökkiä ja sannamees tai saunik on mökkiläinen. Synnyttävästä vaimosta sanotaan ”Naene läks sauna.” Selkäsaunan antamisesta käytetään teonsanaa saunatama, sannatama. Varsinaisesta saunomisesta käytetään verbiä saunata tai saunada.

Yhteenvetona näistä voidaan sanoa, että muinainen sauna oli pieni suljettu tila, jossa sai selkäsaunan joko omasta kädestä tai toisen kylvettämänä; samassa suljetussa tilassa myös naiset synnyttivät lapsensa.

***

Jos kielen ja sukulaissanojen ohjailemana kuljemme vielä kauemmaksi ajassa taakse päin, niin tulemme lapin kielessä makuu- tai suojakuoppaan, lumeen kaivettuun syvennykseen, joka

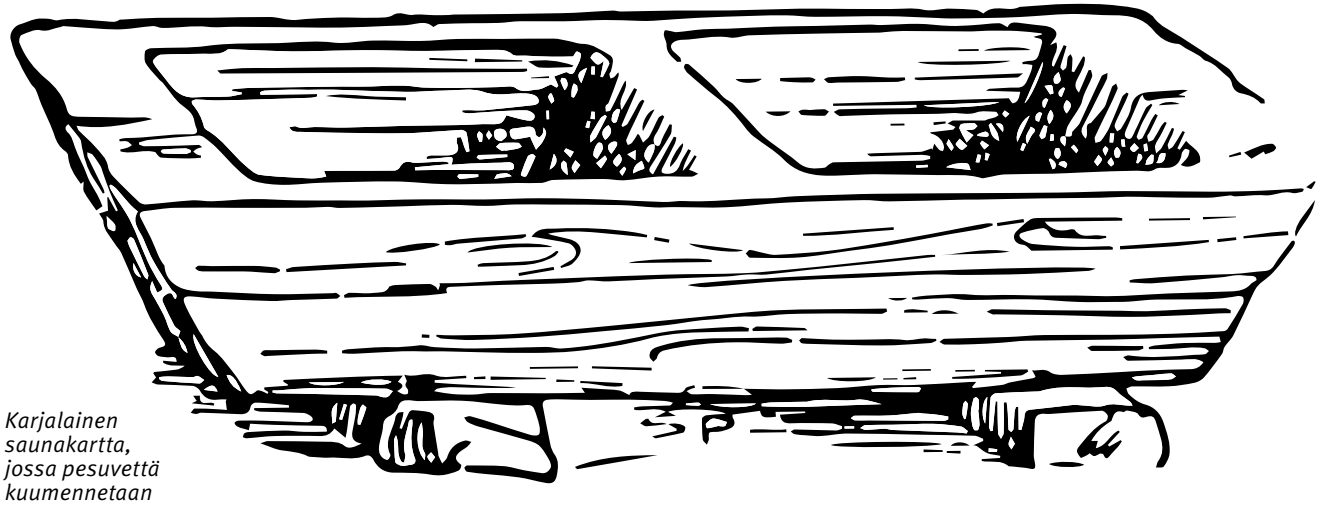

Karjalainen saunakartta, jossa pesuvettä kuumennetaan kuumilla kivillä.

Sauna on alkuaan tarkoittanut maahan kaivettua syvennystä.

ensi kuulemalta tuntuu aivan sopimattomalta. Miten sauna voisi tarkoittaa lumeen kaivettua makuusyvennystä?

Akateemikko Erkki Itkonen on kuitenkin äskettäin (Studia Fennica XII, 1965) osoittanut vanhoillisessa lapin kielessä tavattavan sanan, joka äänneasultaan tarkoin vastaa kantasuomalaista sanaa ”sakna”. Tuo omituinen muoto on samalla itämerensuomalaisen sauna-sanan ikivanha alkumuoto, joten savu-saunan kanssa sillä ei ole mitään tekemistä.

Etelävirolainen sann näet palautuu muotoon sakn(a). Ja odotuksenmukaisesti eteläkarjalan murteessa Karjalan kannaksella on aikoinaan merkitty muistiin kansanomaiset muodot saakna ja sakna. Suomen kielen historiasta tiedämme, että vanha tavunloppuinen k on tietyissä tapauksissa jo varhain vokalisoitunut, jolloin sakna-muodosta tuli sauna. Samalla tavalla kaula palautuu muotoon kakla, paula muotoon pakla jne. Itäisissä murteissamme on säilynyt ikivanhoja äänneasuja, kuten entisen Viipurin läänin Pyhäjärvellä sauna oli saakna, Räisälässä sakna.

Entä sanan lappalainen merkitys, eihän lappalaisilla ole vanhastaan ollut saunoja, koska löylysauna on ollut hikoilevan maanraatajan, kaskenpolttajan ja riihenpuijan välttämätön puhdistautumispaikka?

Etelälapin murteissa kyseessä oleva sana on tarkoittanut lapiomaisen sauvan päällä yöpymistä varten lumeen kaivettua kuoppaa, norjanlapista on maininta, että tuollainen kuoppa tehtiin myös suojaksi rajuilmaa vastaan; Inarin lapissa se on tarkoittanut myös riekon ja metson yöpymisuuttua lumessa.

***

Tällaiset merkitykset sauna-sanalle sopivat erittäin hyvin, jos otamme lähtökohdaksi Sakari Pälsin aikoinaan esittämään ajatuksen saunan esihistoriasta. Uudessa Suomessa 1938 (n:o 49) hän kuvaili keskiaikaisia höyrysaunoja, joihin kuului pitkulainen allas tai suuri amme. Vesi kuumennettiin upottamalla altaaseen hehkuvia kiviä. Samalla ammeesta nousi ankarasti höyryä ja pian ”teltan” täytti kostea kuuma ilma. Vähän myöhemmin silmiini osui Suomen kansan vanhoista runoista säe: ”(Neito) saunassa kylpi, ulhisessa uiskenteli.” Ulhi näet tarkoittaa suurta puukaukaloa tai ammetta, joten se sopii hyvin höyrysaunan altaaksi. Muistona tuosta vanhasta saunaulhista on Karjalassa säilynyt pienempi kaukalo, saunakartta, jossa pesuvesi vielä äsken lämmitettiin kuumilla kivillä.

Höyrysaunaa Pälsi piti ikivanhana. Hän sanoi, että Suomessa voidaan puhua kivikautisista saunoista. Väitteensä hän perusti omiin kaivauksiinsa:

”Kivikauden asuinpaikoilta kaivettujen tulensijojen joukossa esiintyy muista eroava kookas liesityyppi, jonka rakenne edellyttää sen erikoista käyttöä. Kiveykset ovat isoja 1,5— 2,5 m läpimitaltaan ja yli puoli metriä paksuja. Ne on koottu maahan kaivettuihin kuoppiin, ja näissä kuopissa on poltettu vahvasti tulta ennen kivien niihin panoa, niin kuin selviää paksusta hiilikerroksesta. Kiviä on siis tahallisesti kuumennettu, mutta niitä ei ole siirretty kuopista pois esim. muualla käytettäviksi keitinkiviksi. Ne voivat hyvinkin olla telttasaunojen kiukaita.” Näin Pälsi.

***

Jos lähdemme siitä, että sauna on alkuaan tarkoittanut maahan tehtyä syvennystä, niin kaikki sauna-sanan merkitykset on siitä helposti johdettavissa. Lappalainen kaivoi ”saunan” lumeen ja veti poron taljan peitteekseen. Kaukainen muinaissuomalainen, halutessaan hikoilla ja puhdistautua, kuumensi kuopassa eli saunassa kiviä, peitti kuopan louteella kodan tavoin, valoi vettä kiville ja vihtoi ihoaan vastalla. Siinä oli sauna!

Alkukantaiseen kulttuuriin on myös kuulunut, että synnyttävä nainen eristettiin omaan kotaansa. Tämän kodan lämmönlähteenä ei ollut nopeasti palava nuotiotuli vaan kuopan täyteinen ja sopivasti peitetty kuumakivikasa. Siitä saatiin myös kivet ulheen lämmittämään tarpeellista lapsen pesuvettä.

Seuraava tärkeä askel oli pesästä lämmitettävän kiukaan keksiminen. Kiuas ladottiin maan pinnalle ja sen ympärille voitiin rakentaa vakinainen suoja. Huoneesta käytettiin vanhaa nimeä: sauna. Milloin näin pitkälle on päästy, ei ole helposti ratkaistavissa eikä se kuulu tämän pakinan piiriin. Toteamme vain, että kiuas on ollut aikoinaan suuri keksintö ja sen varaan uudenaikainen sana yhä rakentuu, sen laadusta riippuu yhä saunan makeus ja löylyn riittoisuus. Mutta kaukaa on lähdetty.

• Artikkeli kuvineen on julkaistu Sauna-lehdessä 4/1972. Kustaa Vilkuna oli Saunaseuran kunniajäsen ja kirjoitti lehteen säännöllisesti. ❖

TeraWatt

Hyvä talo ansaitsee toimivan tekniikan.

Asuinrakennukset Linjasaneeraukset Toimitilat

www.terawatt.fi

Supilla suojaa ja tunnelmaa saunan puupinnoille

Supi Saunavahalla käsittelet saunasi puupaneelit, katot sekä lauteet luonnollisesti. Saunavahaa saat värittömän lisäksi mustana, valkoisena ja harmaana. **Supi Lattiaöljyllä** suojaat saunasi puulattian ja -ritilät kauniisti ja värikkäästi. Saat sillä helppohoitoista pintaa kaikkiin kosteisiin tiloihin.
Lue lisää www.tikkurila.fi

RAKENNUSMATERIAALIN PÄÄSTÖLUOKKA M1

TERVEISIÄ SAUNASTA.

Narvi on saunomisen asiantuntija ja suomalaisten laatukiukaiden valmistaja. Valikoimaamme kuuluvat Narvi-, Aito- ja Kota-kiukaat. Meiltä jokainen löytää makuunsa ja saunaansa sopivan kiuasvaihtoehdon.

Kun kaipaat kunnon löylyjä, tule osoitteeseen narvi.fi

Narvi AITO KOTA

HK MAAKARIT®

AISTIEN VARASSA JA KÄDEN

TAIDOLLA

AINA SUOMALAISTA LIHAA

Vantaan Pakkalassa joukko makkarantekemisen mestareita valmistaa yhä omin käsin artesaani-makkaroita. Nämä HK:n Maakarit® ovat nyt tehneet nautittavaksemme kesän herkullisimpia uutuuksia. Ne ovat saaneet innoituksensa maailman klassikkomakkaroista, mutta makunsa suomalaisesta lihasta – aitojen mausteiden ja lempeän leppäsavun saattelemana.

Tutustu koko valikoimaan: Maakarit.fi

TOKMANNI

Fiksun ostamisen puolesta

Grillaus on kesän ykkösjuttu.

LUCIFER MATALAPAINEENSÄÄDIN painoventtiilipulloon 1,2 m kaasuletkulla ja liittimillä

14,95

BBQ KING KAASUGRILLI KOLMELLA POLTTIMELLA JA SIVUKEITTIMELLÄ

Teräksinen lämpöhylly. Valurautainen paistotaso ja parila. Tuplakannet. Lämpömittari. Emaloitu tulipesä. Rosteripolttimet emaloiduilla lämmönjakolevyillä. Sivukeitin kannella. Teho 12,3 kW. Grillausala 54 x 41 cm. Takuu 12 kk.

229,00

MUURIKKA GRILLAUS-/ SAVUSTUSHANSKA

Pitävä, paksu neopreenihanska suojaa kättä ja pysyy siistinä pitkään. Lämmönkesto 260 °C.

6,99

KASVISPANNU

Non-stick -pinnoite. Erinomainen mm. kasvisten grillaamiseen. Taitettava kahva.

9,99

MUURIKKA MUURIKKAPANNU JALOILLA

Kuumavalssattua terästä. Irrotettavat jalat. Muurikkapannun halkaisija 48 cm.

44,95

TOKMANNIT ETELÄ-SUOMESSA: Espoo (Espoontori, Lippulaiva, Mankkaa, Olari), Helsinki (Arabia, Helsingin yliopiston metroasema, Herttoniemi, Itis, Malmi), Hyvinkää, Järvenpää, Karkkila, Kerava, Kirkkonummi, Klaukkala, Lohja (Lempola), Nummela, Riihimäki, Tuusula (Hyrylä), Vantaa (Isomyyri, Porttipuisto, Tammisto, Tikkurila, Varisto) **LAAJA GRILLAUSVALIKOIMA:** Espoo (Olari), Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Klaukkala, Lohja (Lempola), Nummela, Riihimäki, Tuusula (Hyrylä) Vantaa (Porttipuisto, Tammisto)

Tummat saunat suosiossa

Musta on ollut jo pitkään suosituin löylyhuoneen suosituin väri. Musta muokkaa tunnelmaa merkittävästi, muistuttaa savusaunaa, luo pesämäistä lämmintä tunnelmaa. Saunoissa ei usein kaivata avaruutta, vaan tummat lähelle tulevat seinät kietovat rauhalliseen löylyyn.

Musta on myös vanhojen saunojen käsittelyyn oiva väri, koska se antaa helpommin anteeksi tummuneen puun.

Mustan rinnalle ovat nyt nousemassa harmaa ja uusimpana valkoinen. Harmaalla tavoitellaan kelopuun pintaa. Valkoinen on esimerkiksi uusissa urbaaneissa saunoissa raikas väri, joka jatkaa usein kylpyhuoneissa käytettyjen valkoisten kaakelien vaaleaa linjaa löylyhuoneeseen ja saa aikaan puhtaan ja raikkaan vaikutelman. Valkoinen väri sopii myös hienosti saunoihin, joihin tulvii paljon luonnonvaloa.

Paljon käytetään myös luonnon väriskaalaa. Klassikoita ovat puunväriset, lämpimät sävyt, joilla voidaan kauniisti tasoittaa tummuneen puun väriä viimeistellymmäksi ja tunnelmallisemmaksi.

Tiedot perustuvat Tikkurilan facebookissa tekemään kyselyyn siitä, minkälainen on vastaajien unelmien sauna. Vastaajia kertyi peräti reilut 1 700. ❖

Tikkurilan tekemässä kyselyssä suurin osa vastaajista ilmoitti lempisaunan olevan sävyiltään tumma. Tosin nyt käytetään jopa valkoista väriä ja rohkeammat yhdistävät eri värejä.

Uusi Jaffa Plus

Päivän C-vitamiinit, 30 % vähemmän sokeria

Kuten kaikki Hartwall Jaffat, myös Jaffa Plus mandariini saa makunsa aidosta hedelmästä. Jaffa Plussassa on kuitenkin 30 % vähemmän sokeria, eikä lainkaan lisättyjä makeutusaineita. Lisäksi yksi pullollinen sisältää koko päivän C-vitamiiniannoksen. Ei siis mikään ihme, että limun nimikin on Jaffa Plus.

Aito oikea.

Uusi nimitysvaliokunta valittu

– kiinnostavatko seuran luottamustoimet?

Seuran kevätkokous valitsi uuden nimitysvaliokunnan. Nimitysvaliokunta on toiminut muutaman vuoden, mutta tänä vuonna se on ensimmäistä kertaa sääntömääräinen toimielin. Nimitysvaliokunnan tehtävänä on esittää syyskokoukselle ehdotus johtokunnan jäsenten lukumäärästä 8–10 sekä tehdä ehdotus ehdokkaista johtokunnan puheenjohtajaksi ja johtokunnan erovuoroisten jäsenten tilalle valittavista ehdokkaista.

Nimitysvaliokunnan jäseniksi valittiin yksimielisesti Lasse Viinikka, Nanny Granfelt, Olli Haltia ja Tuulikki Terho. Lasse, Nanny ja Tuulikki ovat toimineet nimitysvaliokunnassa jo aiemminkin, Olli valittiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa.

Lasse Viinikka toimii nimitysvaliokunnan puheenjohtajana. Hän on Saunaseuran kunniapuheenjohtaja.

Johtokunnan jäsenet valitaan kaksivuotiskausille siten, että vuosittain erovuorossa on noin puolet. Erovuorossa on tänä vuonna neljä jäsentä. Johtokuntatyöskentely vaatii sitoutumista seuran toimintaan, halua kehittää seuraa sekä sen toimintaa. Johtokunnan jäsenenä toimiminen edellyttää melko suurta vapaaehtoista työpanosta.

Jos olet kiinnostunut toimimaan Saunaseuran luottamustehtävissä, ota yhteyttä nimitysvaliokunnan sihteeriin, toiminnanjohtaja Katariina Styrmaniin 15.8. mennessä. ❖

ISOT KIVET PITÄÄ LAITTAA ENSIN.

Oman kodin kellari ja kivirunko kannattaa tehdä isoista kivistä, nopeasti ja persoonallisesti.

www.potius.fi

Potius Oy
Koskelontie 14 A 3, 02920, Espoo, puh. 010 231 1580
www.potius.fi

POTIUS
ON JÄRKEVÄÄ RAKENTAA ISOISTA KIVISTÄ.

Saunan autuus leviää laajasti

Viime ja tämä vuosi ovat tuoneet runsaasti uusia kiinnostuneita nauttimaan saunan autuudesta ja levittämään siitä tietoa.

Saunan päivää näytetään vietettävän useassa maassa. Valitettavasti tuo Nordic Sauna Day eli kesäkuun toinen lauantai ei sovi läheskään kaikille maille mm. sääolosuhteista johtuen.

Esimerkiksi Japanissa Sauna Day on 7.3. Tänäkin vuonna kohtalaisen iso joukko Japanin saunaseuran väkeä kokoontui Naganon lähellä olevaan Finland Villageen saunomaan ja tapaamaan toisiaan. Paikalla oli vanhojen Honkarakenteen talojen sähkösaunojen lisäksi puulämmitteiset kota- ja telttasaunat sekä uutuutena mobiilisauna, jonka kiukaaksi oli valittu Harvian puukiuas.

Muista Saunan päivistä löytyy tietoa ISA:n kotisivulta kohdasta events.

Australiassa on ollut pitkään kohtuullinen saunakulttuuri kiitos eurooppalaisten maahanmuuttajien. Australiaan perustettiin saunaseura tämän vuoden alussa ja se hakee ISA:n jäsenyyttä. Suomen Australian lähetystö on vahvasti mukana, onhan Canberran toimialueeseen kuuluva Uusi Seelanti ollut jäsenenä jo pari vuotta.

Maaliskuussa ISA oli esillä Moskovan Aqua-Salon messuilla ja Kauko-Idän toimijat kokoontuivat toukokuussa Guangzhoun Spa and Sauna Expo -tapahtumaan. ISA oli mukana esitelmöimässä seminaarissa sekä tutustumassa paikallisiin saunalaitoksiin. Esillä ovat myös kiuasvalmistajat SAWO ja Keya, jotka ovat ISA:n tukijäseniä. Harvialla on Gunagzhoussa myös kiuastehdas.

Syksyllä on Interbad Stuttgartissa saunavalmistajien päänäyttely. Interbadin yhteydessä on myös seminaareja, joissa käsitellään muun muassa maahanmuuttajiin ja saunomiseen/uimiseen liittyviä ongelmia ja niiden ratkaisuja saksalaiseen tapaan. Jo nyt on käytettävissä saksalaisella perusteellisuudella tehty ”Pakolaisportaali”, jossa on ohjeita monilla kielillä.

UUDISTAMME VASKINIEMEN SAUNATALON JULKISIVUN KESÄLLÄ 2016.

TERVETULOA SAUNOMAAN KESÄTAUON JÄLKEEN!

TERVEISIN

JA-WENTEX

Aallokko 10 as 6
02320 Espoo
janne.ala-panula@ja-wentex.fi
040 754 9832

Moni Suomen lähetystö järjestää saunaan liittyvää ohjelmaa itsenäisyyden juhlavuonna. Esimerkiksi USA:ssa on tarkoitus kierrättää saunarekkaa eri puolilla maata ja pysähtyä ennalta valittuihin paikkoihin tarjoamaan saunan autuutta. ISA ja NSSA ovat mukana järjestelyissä.

Hernesaaren Löyly-saunan avautuminen tuo myös ISA:n vieraille uusia mahdollisuuksia saunoa silloinkin, kun Vaskiniemeen meno ei onnistu syystä tai toisesta. Kulttuurisaunahan ei ota lainkaan edes pieniä ryhmiä ja Kotiharjussa useimmat vieraat ovat jo käyneet.

Hyvää saunakesää kaikille. ❖

Risto Elomaa
Puheenjohtaja

Japanin Sauna Dayssa maaliskuussa otettiin Finland Villagessa löylyä myös mobiilisaunassa.

Lainas Oy
Vuokratekstiilit • Pesulapalvelut
Onnea 70-v Sauna-lehdelle ja aurinkoista kesää kaikille!
www.lainas.fi

Yksilöllisiä saunoja 30 vuoden kokemuksella

Maroll Oy | Niinikuja 3 A 5, 01360 Vantaa | Puh 044 238 8677 | www.maroll.fi

RAYMOND WEIL
GENEVE

freelancer

MIKONKULTA

Mikonkatu 5, Helsinki, 09 628 825
www.mikonkulta.fi

Muutamme tiedon taidoksi ja toiminnaksi.

Kiinkon ratkaisukeskeiset ajankohtaiskoulutukset sekä tutkinto- ja pätevyyskoulutukset ovat alan huippua. Tarjontaamme ohjaa vahvasti työelämälähtöisyys ja kouluttajamme edustavat alan parasta asiantuntemusta.

Kiinko on kiinteistö- ja rakennusalan johtava kouluttaja. Järjestämme vuosittain yli 130 julkista ja yrityskohtaista tutkinto-, ajankohtaiskoulutus- ja valmennustilaisuutta, joihin osallistuu yhteensä yli 6 000 henkilöä. Olemme kouluttaneet alaa vuodesta 1978, lähes 40 vuotta.

Tutustu koulutuksiimme **www.kiinko.fi**

Kiinko

LUOTETTAVASTI JA AMMATTITAIDOLLA

Yli 50 -vuotias perheyrityksemme tarjoaa ammattirakentajille betoninpumppaus- ja kuljetuspalveluja, sekä kiviaineksia aina perille asti toimitettuna. Voimme vastata mitä erilaisimpiin tarpeisiinne monipuolisen kalustomme ansiosta, josta löytyvät koneet aina tavallisista pyörintäsäiliö- ja lava-autoista 48-metrin puomilla varustettuun betonipumppuun asti. Henkilökunnallamme on vuosien kokemus toimialalta ja toimintavarmuuttamme lisää myös se, että oma sisaryrityksemme Pestimo Oy vastaa kalustomme huollosta, kunnossapidosta ja maahantuonnista.

Betoninpumppaustilaukset: 040 504 2075
Kiviainekset: 040 504 2065/info@hiekkaa.fi

hiekkaa.fi

CAPTAIN'S SHOP
VENETARVIKEMYYMÄLÄT
Lauttasaari, Veneentekijäntie 11, (09) 682 2512
Espoo, Suomenojan venesatama, (09) 804 1102

Tuotteiden maahantuonti, varastointi, tukkukauppa sekä myymälä:
Oy VESTEK Ab
Martinkuja 4, 02270 Espoo, (09) 887 0120
vene@vestek.fi, www.vestek.fi
Verkkokauppamme palvelee teitä osoitteessa:
www.captainsshop.fi

Parhaat Löylyt
ISO PYÖRISTETTY
Nämä kauniit kivet, kuin koskesta kerätyt, soveltuvat kaikkiin kiukaisiin. Löylyvesi valuu alemmille kiville ja antaa ainutlaatuisen pehmeät löylyt.
Iso pyöristetty kivi soveltuu esimerkiksi suuren kivitilan jatkuvalämmitteisiin- ja verkkokiukaisiin.
Parhaat Löylyt Oy, Suontaantie 2 B, Luvia, puh. 02 634 9600, info@saunagranit.com
www.saunagranit.com
Myynti: K-raudat ja Rautiat

KUN SAUNASTA EI TULLUT SELLAINEN KUIN PITI...
29 €
Emma Niemistö
URAKOITSIJAN TAKUUVASTUU
Tilaajan opas
Kirja kertoo, mitä urakoitsijan takuuvastuu pitää sisällään, miten rakennustyön virheistä reklamoidaan ja mihin toimiin se velvoittaa urakoitsijaa.
Kirjan on kirjoittanut Senior Associate, OTM, DI Emma Niemistö asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy:stä.
1. painos, A5, 72 s., tuotenro 627
KIINTEISTÖALAN KUSTANNUS OY TILAA: www.kiinkust.fi puh. 075 757 8591

FINN-FREIGHT
VETOAPUA
Miksi et käyttäisi pientä kotimaista, ison sijaan.

FinnFreight Oy on lento- ja merirahtilähetyksiin erikoistunut huolinta-alan yritys. Luotettavien yhteistyökumppaneiden ansiosta toimintamme kattaa koko maailman. Pystymme antamaan parempaa palvelua nopeasti ja luotettavasti, toiveidenne mukaisesti.

FinnFreight Oy
Niittytie 25 B
01300 Vantaa
FINLAND
Puh: 010 322 5220
info@finnfreight.fi
www.finnfreight.fi
WCA World Cargo Alliance
IATA
FNC Freight Network Corporation

KUN TARVITSET VETTÄ VAHVEMPAA.
KLASSIKKO VUODELTA 1836.

HARTWALL
VICHY
ORIGINAL
180v.

Suomen Saunaseura Ry
www.sauna.fi

Vaskiniementie 10, 00200 Helsinki

Saunojen aukioloajat

Miehet
tiistai ja perjantai: klo 13.00–21.00
keskiviikko: klo 13.00–22.00
jaetut lauantait: klo 12.00–16.30,
viimeinen sisäänpääsy klo 15.45
muut lauantait: klo 12.00–19.00

Naiset
maanantai, paitsi kuukauden ensimmäinen: klo 13.00–21.00
torstai: klo 13.00–22.00
jaetut lauantait: klo 17.00–20.30

Jaetut lauantait
Kuukauden ensimmäiset sekä elokuun ja joulukuun lauantait ovat jaettuja. Myös suomalaisen saunan päivä 11.6. on jaettu saunapäivä.

Kassan puhelinnumero: 050 372 4167 saunojen aukioloaikoina

Poikkeukset aukioloaikoihin
Saunatalo on kiinni pyhien aattopäivinä (pl. jouluaatto), arkipyhäisin ja uutena vuotena:

Kesätauko 24.6.–1.8.

Toimisto

Avoinna ma-to klo 10.00–15.00
Toiminnanjohtaja Katariina Styrman
050 371 8178, tj@sauna.fi
Lämmittäjä, kiinteistöhuolto Ari-Pekka Paavola
050 372 7648, a-p.paavola@sauna.fi
Päätoimittaja Leena-Kaisa Simola
0500 80 10 40, lehti@sauna.fi

Saunaseuran johtokunta

Tuomas Lehtonen, pj,
Tutkimus- ja kulttuuritoimikunnan pj
040 560 9879, tuomas.lehtonen@finlit.fi

Jussi Niemelä, varapj, Taloustoimikunnan pj
050 506 1999, jussi.p.niemela@gmail.com

Mikko Fritze
050 449 9433, mikkofritze@gmail.com

Antti Lavonen
Taloustoimikunnan pj
0400 299 088, alavonen@gmail.com

Jarmo Lehtola
050 4432082, jarmo.lehtola@kolumbus.fi

Katri Makkonen
Viestintätoimikunnan pj
040 5603103, katri.makkonen@gmail.com

Petteri Ormio
Sauna-lehden toimitusneuvoston pj
050 467 0474, petteri@ormio.fi

Hannu Saintula
050 559 9557, hannu.saintula@pp.inet.fi

Gina Sundgrén
Kunnossapitotoimikunnan pj
050 593 2800, gina.sundgren@ymparistosuunnittelu.com

Antti Säiläkivi
0400 241 114 , antti.sailakivi@hpplaw.fi

Jäsen- ja saunamaksut, oheispalvelut ja niiden hinnastot sekä paljon lisää tietoa seuran toiminnasta:

www.sauna.fi

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

KESÄN JUHLIIN
MAISTUVAT TARJOILUT
KEILANIEMI RAVINTOLOISTA!

TILAA NYT MEILTÄ TARJOILUT KESÄJUHLIISI!
HOIDAMME TILAISUUTESI HYMYILLEN JA AMMATTITAIDOLLA ALUSTA LOPPUUN, JA VOIT ITSE KESKITTYÄ NAUTTIMISEEN.

OTA YHTEYTTÄ
NIIN PIDETÄÄN JUHLAT!

myynti@keilaniemi.fi
020 756 9380 / 050 492 3004

KEILANIEMI RAVINTOLAT

ELÄMÄNPELASTAJA.

Tiedätkö sinä varmasti ajokuntosi aamulla ?

Laadukas Dräger alkotesteri tietää ja varmistaa liikenneturvallisuuden.

Alcotest 3820 on helppokäyttöinen ja luotettava ajokunnon varmistaja, täydellinen valinta ajokumppaniksi niin maalle kuin merelle.

Odotettu tuoteuutuus Alcotest 3820 on nyt saatavana jälleenmyyjillä.

Hanki omasi heti ja lopeta arvailu!

Dräger Alcotest 3820
- Se UUSI luotettava alkotesteri.

Myynti: Auto- ja venealan liikkeet
Lisätietoja: **www.kaha.fi**

Dräger

Sauna-lehden juhlavuosi jatkuu syksyllä

Satasivuinen juhlalehti on nyt tehty, mutta ei tämä tähän lopu. Tuleva syksykin on osa lehden juhlavuotta. Sauna-lehti 3/2016 ilmestyy lokakuussa. Aiheita kotimaasta ja kauempaa: muun muassa Alvar Aallon suunnittelemia saunoja, käytännön vihjeitä Venäjän banja-saunojen vieraille, Helsingin saunasaari, kiinnostavia henkilöitä ja alan uutisia.

Lehden toimituksellinen aineisto toimitetaan 30.8. mennessä osoitteella lehti@sauna.fi. Uutispalstalle toivotut tekstit toimitetaan mielellään nasevasti, mahdolliset kuvat painokelpoisina ja mukaan selkeät yhteystiedot.

Lehden ilmoituksissa palvelee Kristian Miettinen, 0400 225 855, aurinia@kolumbus.fi. Ilmoitustilan varaukset 3/16 -lehteen tulee tehdä 21.9. ja aineistot toimittaa 29.9. mennessä

Onko Sinulla asiaa saunaveljille, -siskoille tai muille lehden lukijoille? Lukijalta-palsta on käytössä, toimitus varaa oikeuden tekstien editointiin. Anna sanasi kuulua! ❖

Veistämme sinulle isännän mittaisen saunan

Savusauna, pihasauna, rantasauna, mökkisauna, saarisauna. Kuten haluat. Malli ja mitat kuvistasi, toimituksen sovitamme kalenteriisi.

Tehdään perheellesi yksilöllinen sauna, sauna jossa nautitaan monessa polvessa.
Soita: Raimo Saari
p. 0400 363 977
Saaren hirsitalot, Kuortane.

Saaren hirsitalot
www.saarenhirsitalot.fi

Vuokraturva on sekä tunnetuin että parhaimman kouluarvosanan saanut vuokravälittäjä.

Taloustutkimus Oy 2015

VUOKRATURVA

Harkitsetko asuntosi vuokraamista?

Vuokraamme asuntosi markkinajohtajan ammattitaidolla. Soita meille, niin asiat hoituvat helposti ja nopeasti.

Takaamme myös välitystyömme laadun. Normaalin vuokravakuuden lisäksi saat ylimääräisen takauksen koko ensimmäisen vuoden vuokranmaksusta.

Soita niin keskustellaan tarkemmin!

p. 010 2327 300, www.vuokraturva.fi

MYYNTITURVA

Oletko myymässä asuntoasi?

Myyntiturva on turvallinen valinta.
Et maksa liikaa välityspalkkiota,
ja asuntosi myynti on osaavissa käsissä.

Palvelumme on tehokas. Lue tyytyväisten asiakkaidemme palautteita kotisivuilta ja totea itse. Markkinoimme asuntoja erityisen monipuolisesti, myös lehti-ilmoituksilla.

Soita ja sovi tapaaminen!

p. 010 2327 400, www.myyntiturva.fi

HELSINKI – UUSIMAA – TURKU – TAMPERE – LAHTI – OULU

Ilmalankuja 2, HKI

Muistetaan hyvä tavat

SAUNASSAKIN!

Hyvät tavat ovat aina arvossaan. Saunaseuran saunoissa noudatetaan perinteisiä, kohteliaita, suomalaisia saunatapoja, joiden perustana on toisten saunarauhan kunnioittaminen. Saunaseuran johtokunta on hyväksynyt tusinan neuvon listan, jota noudattamalla kaikki viihtyvät Saunatalolla.

1. *Saunaseuran saunat on tarkoitettu jäsenten käyttöön.*
   Jäsen saa tuoda kerralla 1-2 vierastaan. Esitä tullessasi jäsenkorttisi kassalla ja kirjaa myös vieraasi. Sulje kännykkäsi.
2. *Uuden jäsenen suosittelijan tai muun kokeneen jäsenen velvollisuus on opastaa tulokasta ensimmäisillä saunakerroilla.*
3. *Käytä aina laudeliinaa saunoissa ja ulkoterassilla, muissa tiloissa käytä kylpypyyhettä tai -takkia.*
4. *Ennen löylyyn menemistä suihkuttele pois päivän pölyt ja voimakkaat hajusteet. Älä käytä hajusteita pukuhuoneissa.*
5. *Löylykilpailut eivät kuulu Saunaseuraan, huomaavaisuus kylläkin.*
6. *Saunoissa keskustellaan vain yleisistä aiheista, joihin jokainen voi osallistua.*
7. *Sauna 1 (Aino) on omistettu rauhaisaan saunomiseen.*
   Huomioi tämä hiljaisella käytöksellä.
8. *Saunat ovat eri lämpöiset niiden luonteen mukaisesti.*
   Älä muuta niiden lämpötilaa esimerkiksi pitämällä löylyluukkua pitkään auki.
9. *Vihtominen on sallittua saunoissa 2 (Väinö), 3 (Louhi) ja 5 (Sampo).*
10. *Uituasi älä unohda laudeliinaa laiturille.*
    Se voi aiheuttaa turhaa hämminkiä.
11. *Juomat ja ruoat on nautittava Saunatalon tiloissa.*
    Palauta käytetyt astiat keittiöön.
12. *Huolehdi osaltasi tilojemme siisteydestä.*

Kiitos huomaavaisuudestasi!

www.maaseuduntulevaisuus.fi

MT
100 vuotta

Satavuotias Maaseudun Tulevaisuus onnittelee tuhatvuotista perintöä vaalivaa Sauna-lehteä!

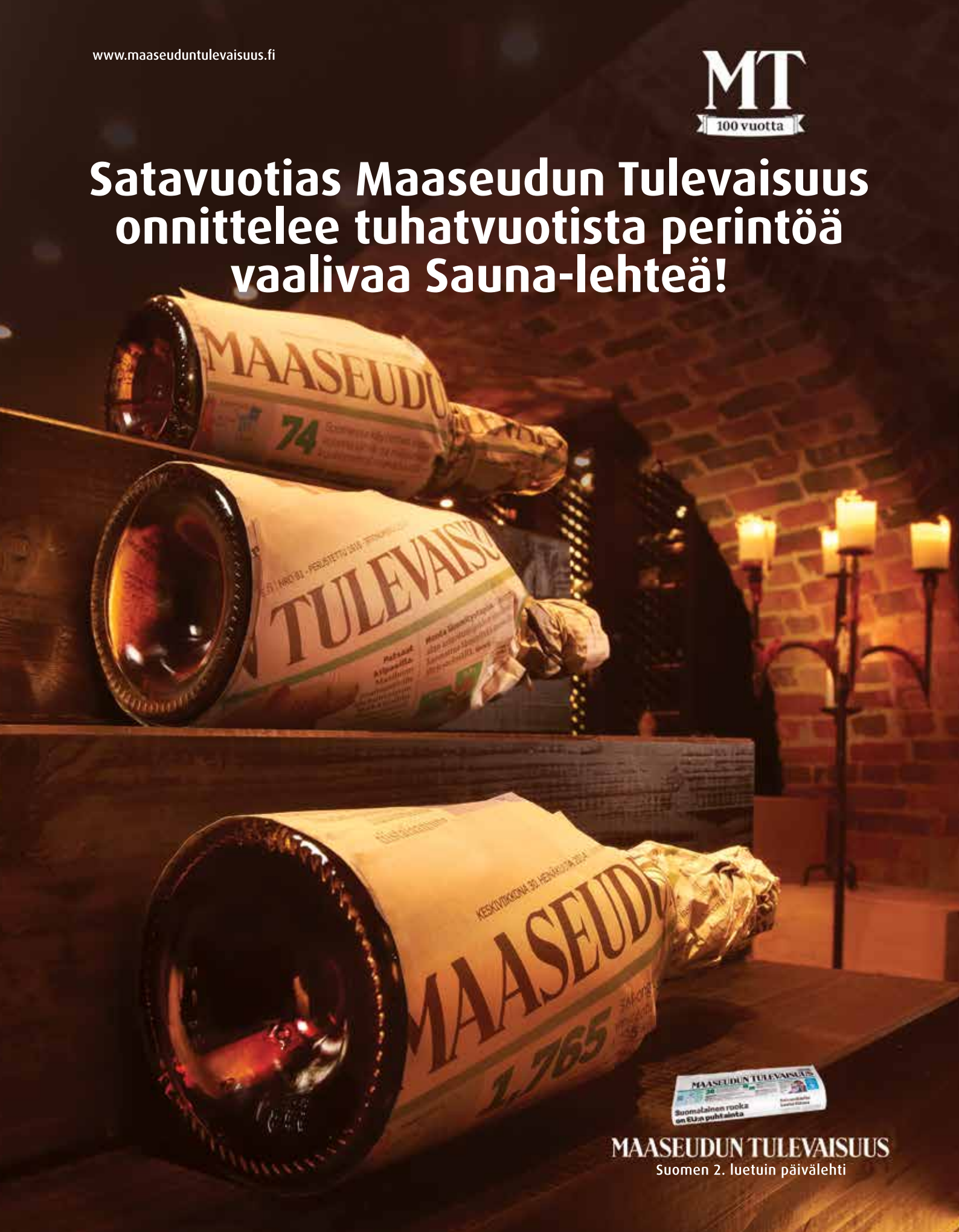

MAASEUDUN TULEVAISUUS
Suomen 2. luetuin päivälehti

. AUA1

Uusi E-sarjan sedan alkaen autoveroton hinta sis. alv 45 050 € + arvioitu autovero 7 882,03 € = 52 932,03 € + toimituskulut 600 €. Vapaa autoetu 960 €/kk, käyttöetu 795 €/kk. CO_2-päästöt 102 g/km, EU-keskikulutus 3,9 l/100 km. Kuvan auto lisävarustein.

Masterpiece of Intelligence.

Uusi E-sarja – auto, jossa on ajatusta.

Uudessa E-sarjassa on useita merkittäviä innovaatioita, joista yksi on vallankumouksellinen Intelligent Drive -konsepti. Intelligent Drive parantaa ajotuntumaa nerokkaasti suunnitelluilla, älykkäillä avustin- ja turvajärjestelmillä, jotka tukevat, ajattelevat ja toimivat yhdessä kuljettajan kanssa. Lisätietoja autosta, joka liikkuu kuin ajatus löydät osoitteesta **mercedes-benz.fi** tai lähimmältä jälleenmyyjältä.

Mercedes-Benz Suomi @mbsuomi

Mercedes-Benz
The best or nothing.